

รายงานการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ครั้งที่ ๓๑

วันศุกร์ที่ ๒๓ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๒๐

ณ ดิกรัฐสภา

เริ่มประชุมเวลา ๙.๓๒ นาฬิกา

จำนวนสมาชิกที่มาประชุมทั้งหมดที่ลงชื่อไว้เมื่อเลิกประชุม ๓๑๔ คน

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : บัณฑิตสมาชิกมาประชุมครบองค์ประชุมแล้ว เชมขอเปิดประชุม

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม ถวายหมายรัฐมนตรี โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี และของสภานโยบายแห่งชาติ ใ้มีคำสั่งที่ ๓/๒๕๒๐ ลงวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๒๐ คำสั่งที่ ๕/๒๕๒๐ ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๒๐ และคำสั่งที่ ๘/๒๕๒๐ ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๒๐ เรื่องการใช้อำนาจตามมาตรา ๒๓ แห่งรัฐธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๒๐ คณะรัฐมนตรีจึงขอแจ้งให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติทราบ ตามความในมาตรา ๒๓ แห่งรัฐธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๒๐ ทั้งนี้

"คำสั่งของนายกรัฐมนตรี
ที่ ๓/๒๕๖๑

ด้วยปรากฏหลักฐานเป็นที่แน่ชัดว่า นายนิรันดร์ กองสอน ผู้ต้องหาที่ ๑ และนายเฉลิมชัย ตั้งควงฉิม ผู้ต้องหาที่ ๒ ได้จงใจอาชกรรมก่อเหตุเฮโรอีน อันเป็นยาเสพติดให้โทษไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายโดยผิดกฎหมาย เจ้าพนักงานตำรวจสถานีตำรวจภูธรอำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ติดตามจับกุมผู้ต้องหาทั้งสองได้ พร้อมยึดเฮโรอีนจำนวน ๑๒ ก้อน น้ำหนัก ๔,๒๐๖ กรัม และรถยนต์บรรทุกสี่ล้อ หมายเลขทะเบียน ช.ม. ๑๓๐๘ ซึ่งใช้บรรทุกเฮโรอีนดังกล่าวเป็นของกลาง เหตุเกิดเมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๑ เวลาประมาณ ๐๒.๐๐ นาฬิกา ที่ตำบลเวียง อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่

ขอให้จริงจากการสืบสวนของเจ้าพนักงานตำรวจสถานีตำรวจภูธรอำเภอฝางได้ความว่า ในระหว่างวันที่ ๕ - ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๑ เวลาใกล้เที่ยงคืน มีผู้ลักลอบนำเฮโรอีนอันเป็นยาเสพติดให้โทษมาวางกองที่อำเภอฝาง เพื่อไปจำหน่ายที่อำเภอเมืองเชียงใหม่ โดยใช้รถยนต์บรรทุกสี่ล้อ หมายเลขทะเบียน ช.ม. ๑๓๐๘ เป็นพาหนะ ทั้งนี้เมื่อเวลาประมาณเที่ยงคืนของวันที่ ๕ มีนาคม คดีตกกับวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๑ เจ้าพนักงานตำรวจสถานีตำรวจภูธร อำเภอฝาง จำนวนหนึ่งจึงได้รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาให้นำกำลังตำรวจไปตั้งจุดตรวจ เพื่อทำการตรวจค้นและจับกุมที่บริเวณถนนโชคณา บ้านปางมะฆามป้อม ตำบลศรีคีงเข็น อำเภอฝางจนกระทั่งเวลาประมาณ ๐๒.๐๐ นาฬิกา ของวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๑ ผู้ต้องหาที่ ๑ ได้ขึ้นรถยนต์บรรทุกสี่ล้อ หมายเลขทะเบียน ช.ม. ๑๓๐๘ โดยมีผู้ต้องหาที่ ๒ นั่งมาด้วย ได้มาถึงจุดตรวจ เจ้าพนักงานตำรวจได้สั่งให้หยุดรถ และโดยที่เกรงว่าจะเกิดอันตรายเนื่องจากมีรถยนต์แล่นคู่กันติดตามากด้วย จึงได้นำ

LIRT

รดยนต์คนคังกลดาวพรหมควยบู้ตองห่าที่ ๑ และบู้ตองห่าที่ ๒ ไปยังสถานีตำรวจภูธร
อำเภอฝาง เพื่อทำการตรวจคนและโคพบกสองกระดาะจำนวน ๕ กลอง ชุกชอนบู้
ตองห่าที่ ๑ ได้พากระโปรงหนารดยนต์ ภายในกลองกระดาะคังกลดาวมี
เฮโรอีนบรจูงพลาสติกครวม ๑๒ ถูง มีน้ำหนัก ๔,๒๐๖ กรัม เจ้าพนักงานตำรวจ
จึงได้จับกุมบู้ตองห่าที่ ๑ และบู้ตองห่าที่ ๒ พร้อมกับยึดเฮโรอีนและรดยนต์ซึ่งใช้
บรทุกเฮโรอีนคังกลดาวเป็นชองกลาง

บู้ตองห่าที่ ๑ ให้การรับสารภาพว่ารับจ้างนายเลาจางซึ่งอยู่ที่คอยกลาง
ในเขตประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมแห่งสหภาพพม่า นำเฮโรอีนของกลางไปส่งที่
อำเภอเมืองเชียงใหม่ ส่วนบู้ตองห่าที่ ๒ แม้จะให้การปฏิเสธว่าไม่มีส่วนรู้เห็น
เกี่ยวกับเฮโรอีนรายนี้ โดยอ้างว่าบรยนต์มาเป็นเพื่อนบู้ตองห่าที่ ๑ แต่จากการ
สืบสวนสอบสวนของเจ้าพนักงานตำรวจปรากฏว่า บู้ตองห่าที่ ๒ ได้ร่วมกับบู้ตองห่า
ที่ ๑ ในการค้ายาเสพติดให้โทษชนิดเฮโรอีน ในท้องที่อำเภอฝางมาหลายครั้งแล้ว
และในครั้งนี้ปรากฏว่าได้ถูกจับกุมในขณะที่บรณากับบู้ตองห่าที่ ๑ กรณีจึงฟังได้โดย
ปราศจากข้อสงสัยว่าบู้ตองห่าทั้งสองได้รวมกันมีเฮโรอีนจำนวน ๔,๒๐๖ กรัม ไว้
ในครอบครองเพื่อจำหน่ายโดยฉกกฎหมาย

โดยที่การกระทำความผิดของบู้ตองห่าทั้งสองคังกลดาวเป็นความผิดตาม
กฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษอันเป็นการบ่อนทำลายเศรษฐกิจ และความมั่นคง
ของประเทศ และบั่นทอนสุขภาพอนามัยของประชาชน เป็นภัยอันร้ายแรงต่อ
ประเทศชาติ สมควรลงโทษเพิ่มเติมให้เป็นเยี่ยงอย่างต่อไป

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๗ แห่งธรรมนูญการปกครอง
ราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๒๐ นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี
และของสภานโยบายแห่งชาติจึงมีคำสั่งดังนี้

- (๑) ให้จำคุกนายนิรันดร์ ก่องสอน บู้ตองห่าที่ ๑ และนายเฉลิมชัย
ตั้งควัน บู้ตองห่าที่ ๒ คุกตลอดชีวิต

๒๑๐

(๒) เสร็จสิ้นและรถยนต์กระบะบรรทุกสี่ล้อหือโตโยต้า หมายเลข ทะเบียน ช.ม. ๑๑๖๔๖ ของกลางให้รับเสียทั้งสิ้น
ให้กระทรวงมหาดไทยดำเนินการตามคำสั่งนี้ แล้วรายงานให้ทราบ
โดยเร็ว

สั่ง ณ วันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๖๑

พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์
(เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์)
นายกรัฐมนตรี"

คำสั่งของนายกรัฐมนตรี

ที่ ๘/๒๕๒๑

ด้วยปรากฏหลักฐานเป็นต้นมาว่า นายกล้า หรือ ณรงค์ อ่อนคน
 ผู้ต้องหาที่ ๑ นายทุน หรือ สมชาย หรือ วิชัย อีเป็น ผู้ต้องหาที่ ๒ และนาย
 สำอางค์ สมุทรสินธุ์ ผู้ต้องหาที่ ๓ ได้กระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้และ
 กฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติหลายกรรมต่างกัน กล่าวคือ ผู้ต้องหาที่ ๑ ได้เข้า
 ยึดถือกรรมครองที่ดินป่าหนองหัวค้อย ในเขตป่าคลองตรอนฝั่งซ้าย อันเป็น
 เขตป่าสงวนแห่งชาติ มาตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ๒๕๑๕ ต่อมาวันที่ ๑ กุมภาพันธ์
 ๒๕๒๑ ผู้ต้องหาที่ ๑ ได้ตกลงว่าจ้างผู้ต้องหาที่ ๒ ไทน์บรอดแทร็คเตอร์มาไถปรับ
 หน้าดินในเขตป่าสงวนดังกล่าว ผู้ต้องหาที่ ๒ พร้อมด้วยผู้ต้องหาที่ ๓ ซึ่งเป็น
 ลูกจ้างของผู้ต้องหาที่ ๒ จึงไถนำรถแทร็คเตอร์ยี่ห้อแคทเทอร์พิลลาร์ คันหมายเลข
 เครื่องมี ๑๒๒๕ เอ็กซ์ ของผู้ต้องหาที่ ๒ มายังบริเวณป่า หนองหัวค้อยเมื่อวันที่
 ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๑ และผู้ต้องหาที่ ๑ ได้ขับรถแทร็คเตอร์คันดังกล่าวไปปรับหน้า
 ดินในบริเวณที่ผู้ต้องหาที่ ๑ รัชเขตให้โดยเริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ ๒ กุมภาพันธ์
 ๒๕๒๑ จนถึงวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๑ เป็นเหตุให้ต้นไม้หวงห้ามถูกโค่นล้มลง
 ประมาณ ๔๕๐ ต้น เป็นการทำลายป่าสงวนแห่งชาติและทำให้เสื่อมเสียแก่สภาพของ
 ป่าสงวนแห่งชาติ เป็นเนื้อที่ ๑๓๕ ไร่ เหตุเกิดที่หมู่ที่ ๕ บ้านบัวอ่าง ตำบลน้ำอ่าง
 อำเภอดงครอ จังหวัดอุดรธานี เจ้าพนักงานตำรวจและเจ้าพนักงานป่าไม้จับกุม
 ผู้ต้องหาที่ ๑ ได้เมื่อวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๑ ในขณะที่ผู้ต้องหาที่ ๓ กำลังขับรถ
 แทร็คเตอร์คันดังกล่าวไถปรับที่ดินในป่าสงวนแห่งชาติ เกิดเหตุ พรหมพิงษ์ศิริ
 แทร็คเตอร์คันดังกล่าวไว้เป็นของกลาง และจับกุมผู้ต้องหาที่ ๑ ได้เมื่อวันที่ ๓
 มิถุนายน ๒๕๒๑ ส่วนผู้ต้องหาที่ ๒ หลบหนีไป ยังจับตัวไม่ได้
 ผู้ต้องหาที่ ๑ และผู้ต้องหาที่ ๓ ให้การรับสารภาพ

LIART

การกระทำของผู้ต้องหาทั้งสามดังกล่าว นอกจากจะเป็นความผิดตาม
กฎหมายว่าด้วยป่าไม้และกฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติแล้ว ยังเป็นการทำลาย
ทรัพย์สินของชาติ และบ่อนทำลายความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศอย่างร้าย
แรงอีกด้วย จึงสมควรลงโทษเพิกเฉยให้เป็นเยี่ยงอย่างต่อไป

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๗ แห่งธรรมนูญการปกครอง
ราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๒๐ นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะ
รัฐมนตรีและของสภานโยบายแห่งชาติจึงมีคำสั่งดังนี้

- (๑) ให้จำคุกนายกล้า หรือ ณรงค์ ออนตั้น ผู้ต้องหาที่ ๑ มีกำหนด
๑๕ ปี
 - (๒) ให้จำคุกนายทุน หรือสมชาย หรือวินัย อินเ็น ผู้ต้องหาที่ ๒ มี
กำหนด ๑๐ ปี
 - (๓) ให้จำคุกนายสำอางค์ สมุทรสินธุ์ ผู้ต้องหาที่ ๓ มีกำหนด ๕ ปี
 - (๔) รถแทรกเตอร์ของกลางให้ริบเสีย
- ให้เจ้าพนักงานดำเนินการจับกุมตัวนายทุน หรือ สมชาย หรือ วินัย
อินเ็น ผู้ต้องหาที่ ๒ มาลงโทษตามคำสั่งนี้โดยด่วน
- ให้กระทรวงมหาดไทยดำเนินการตามคำสั่งนี้ แล้วรายงานให้ทราบ

โดยเร็ว

สั่ง ณ วันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๒๑

พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์
(เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์)
นายกรัฐมนตรี

"คำสั่งของนายกรัฐมนตรี

ที่ ๘/๒๕๖๑

ด้วยปรากฏหลักฐานเป็นที่แน่ชัดว่า เมื่อวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๖๑ เวลาประมาณ ๐๐.๓๐ นาฬิกา นายพล สอนัฒม์ บุคองหาที่ ๑ และนางอนงค์ สอนัฒม์ บุคองหาที่ ๒ ซึ่งเป็นสามีภริยากัน ได้ร่วมกันใช้กระแสไฟฟ้าจับสัตว์น้ำ ในบริเวณอ่างเก็บน้ำแก่งกระเจานกานทิสเหนือ เจ้าพนักงานตำรวจจับผู้ต้องหา ทั้งสองได้ในขณะที่กำลังใช้กระแสไฟฟ้าจับสัตว์น้ำอยู่ในบริเวณดังกล่าว และยึด เรือไม้แฉมเรือแปะ ๑ ลำ เครื่องยนต์เรือหางยาวยี่ห้อโรแทกซ์ หมายเลข ๓๐๘๐๐๕๕ ๑ เครื่อง เครื่องกำเนิดไฟฟ้ายี่ห้อ ฮอนดา หมายเลข ๑๑๐๐๒ ๑ เครื่อง ตะแกรงตักคามไม้ ๑ อัน ตะเกียงแก๊สพร้อมโคมไฟ ๑ อัน และปลา ที่ถูกกระแสไฟฟ้าช็อตตายแล้วจำนวนหนึ่ง เป็นของกลาง ผู้ต้องหาทั้งสองให้การ รับสารภาพ เหตุเกิดที่ตำบลแก่งกระเจาน อำเภอทวาย จังหวัดเพชรบุรี

การกระทำของผู้ต้องหาทั้งสองนอกจากจะเป็นความผิดตามกฎหมาย ว่าด้วยประมงแล้ว ยังเป็นการทำลายทรัพยากรของประเทศอีกด้วย แม้ทาง ราชการจะได้ประกาศเตือนมิให้กระทำแล้วก็ตามหาเรือยังไม่ จึงสมควรลงโทษเพื่อ ไม่ให้เป็นเยี่ยงอย่างต่อไป

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๗ แห่งรัฐธรรมนูญการปกครอง ราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๖๐ นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี และของสภานโยบายแห่งชาติ จึงมีคำสั่งดังนี้

- (๑) ให้จำคุกนายพล สอนัฒม์ บุคองหาที่ ๑ มีกำหนด ๓ ปี
- (๒) ให้จำคุกนางอนงค์ สอนัฒม์ บุคองหาที่ ๒ มีกำหนด ๑ ปี แต่ โดยเหตุที่ผู้ต้องหาที่ ๒ ได้กระทำไปเพื่อช่วยเหลือสามีอันเป็นวิสัยของวิญญูชนทั่วไป

LIRT

๒๑๘

ที่จะกระทำ และมีใ้มีเจตนาที่จะกระทำความผิดโดยลำพังตน นับว่าเป็นเหตุ

อันควรปรานี จึงให้รอการลงโทษไว้เป็นเวลา ๑ ปี

(๓) บรรดาของกลางที่ยึดไว้ให้รับเสียทั้งสิ้น

ให้กระทรวงมหาดไทยดำเนินการตามคำสั่งนี้ แล้วรายงานให้ ทราบ

โดยเร็ว

สั่ง ณ วันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๒๑

พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์
(เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์)
นายกรัฐมนตรี"

ผู้ประชุมรับทราบ)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองรายงาน
การประชุม ไม่มี

ระเบียบวาระต่อไป เป็นการพิจารณาเรื่องด่วน เรื่องที่ ๑. คือ
พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
ได้ร่างเสร็จแล้ว

กวนที่สี่

ที่ สย ๐๐๐๓/น ๕๓

สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา

๕ มิถุนายน ๒๕๖๑

เรื่อง ส่งร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยมาเพื่อพิจารณาล่วงหน้า

เรียน สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ๑ ฉบับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ มีคำสั่งให้ส่งร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญโดยกร่างเสร็จแล้ว มาเพื่อท่านสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาพิจารณา ส่วนการจะจัดเข้าระเบียบวาระประชุมเมื่อใด จะได้แจ้งให้ทราบต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

สงวน คำวงษา

(พันเอก สงวน คำวงษา)

เลขาธิการรัฐสภา

๕ มิถุนายน ๒๕๒๑

เรื่อง ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ๑ ฉบับ

ตามที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้มีมติตั้ง คณะกรรมาธิการร่างรัฐธรรมนูญขึ้นตามมาตรา ๕ แห่งรัฐธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๒๐ เพื่อดำเนินการร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เสนอต่อสภากรรมาธิการคณะนี้ประกอบด้วย

๑. นายกมลกร ศุภมงคล	๒. นายกมล วรรณประภา
๓. นายกรมล ทองธรรมชาติ	๔. นายกระแส ชนวงษ์
๕. พันตำรวจเอก กฤษ สังขทรัพย์	๖. พลโท กานต์ รัตนวราหะ
๗. นายกำธร พันธุลาภ	๘. หม่อมราชวงศ์ คึกฤทธิ์ ปราโมช
๙. นายจิตติ ตั้งศรัทธานิ	๑๐. นายชนะ รุ่งแสง
๑๑. นายชุม กาญจนประกร	๑๒. นายชูสง่า ฤทธิประศาสน์
๑๓. พลอากาศเอก ทวี จุลละทรัพย์	๑๔. นายบุญชนะ อัดถาวร
๑๕. นายประทุม รัตนเพียร	๑๖. นายประเทือง กิ่งคิบุตร
๑๗. พลตรี ประมวล อติเรกสาร	๑๘. พลโท ประสิทธิ์ ใจชื่น
๑๙. นายไพโรจน์ ชัยนาม	๒๐. พลตรี มณีรัตน์ จารุจินดา
๒๑. นายมีชัย ฤชุพันธุ์	๒๒. นางแรม พรหมโมบล บุญประสพ
๒๓. นายศิริ อติโพธิ	๒๔. นายสมบุญ ศิริธร

LIART

๒๕. พลโท สมิง ไคลังคะ	๒๖. นายสวัสดิ์ คำประกอบ
๒๗. นายสำนง สบายสว่าง	๒๘. หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช
๒๘. นายแสวง พุทธสถิตย	๓๐. นายอคุณ วิเชียรเจริญ
๓๑. นายอมร จันทรสมบูรณ์	๓๒. หลวงอรุณไพศาลศรีฤๅ
๓๓. นายอักษราทร จุฬารัตน	๓๔. นายอุกร ถันกิสุนทร
๓๕. นายโอสถ โกสิน	

ที่ประชุมคณะกรรมการได้เลือกนายจิตติ ติงศภัทน์ เป็นประธาน
คณะกรรมการ และเลือกนายมีชัย จุฑาพันธุ์ เป็นเลขานุการคณะกรรมการ
และเลือกนายอักษราทร จุฬารัตน เป็นผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ

บัดนี้ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญโดยกร่างรัฐธรรมนูญ แห่ง
ราชอาณาจักรไทยเสร็จแล้ว

จึงกราบเรียนมาเพื่อให้โปรดฯ เสนอสมานัญญัตติแห่งชาติพิจารณา
ต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

จิตติ ติงศภัทน์

(นายจิตติ ติงศภัทน์)

ประธานคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

อำนาจนิติบัญญัติทางรัฐสภา ทรงใช้อำนาจบริหารทางคณะรัฐมนตรีและทรงใช้อำนาจตุลาการทางศาล ข้อแตกต่างสำคัญที่ใหม่คือการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงแก้ไข ได้แก่ สถานภาพของรัฐสภาและสัมพันธ์ภาพระหว่างอำนาจนิติบัญญัติและอำนาจบริหาร ทั้งนี้ ย่อมแสดงถึงความเลื่อมใสศรัทธาของปวงชนชาวไทยในระบอบการปกครองประชาธิปไตย โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข สมเด็จพระราชปิตุลาธิราชเจ้าอยู่หัว ที่ ๑๖ พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร ที่ ๑๖ พระราชทานพระราชอำนาจในการปกครองแผ่นดินให้แก่ปวงชนชาวไทย ความเชื่อมั่นในระบอบการปกครองประชาธิปไตย โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ได้สืบทอดมาโดยตลอด จนถึงปัจจุบันรัฐธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๖๐ ก็ได้ประกาศเจตนารมณ์เช่นนั้นไว้ และให้ยอมให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติ จัดทำร่างรัฐธรรมนูญขึ้น เพื่อให้มีการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรภายในปีพุทธศักราช ๒๕๖๑

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งเพื่อทำหน้าที่ร่างรัฐธรรมนูญ เมื่อร่างเสร็จ สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้พิจารณาว่ารัฐธรรมนูญนี้เป็นสามารถ และได้ลงมติเห็นชอบให้นำร่างรัฐธรรมนูญขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย เพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย ให้ประกาศใช้เป็นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยสืบไป

เมื่อได้ทรงพระราชวิจารณ์ร่างรัฐธรรมนูญ โดยด้วงท้าวกระบวน ความแล้วทรงมีพระราชดำริเห็นสมควรพระราชทานพระบรมราชานุมัติ ตามมติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

จึงมีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าเหนือกระหม่อมให้ตรารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับนั้นไว้ ให้ใช้แทนรัฐธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๖๐ ซึ่งได้ตราไว้ ณ วันที่ ๕ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๖๐ นับตั้งแต่วันประกาศนี้เป็นต้นไป

ขอปวงชนชาวไทยจงร่วมใจสมัครสโมสรเป็นเอกฉันท์ ในอันที่จะพิทักษ์รักษารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยนี้ เพื่อดำรงคงไว้ซึ่งระบอบประชาธิปไตยและอำนาจอธิปไตยของปวงชนชาวไทยรัฐสภาอาณาจักร และนำมาซึ่งความนาสุกสิริสวัสดิ์ที่พัฒนาธมยงคผล เอกภคคุณล เกียรติยศสถาพร แก่อานาประชาราษฎร์ของพระองค์สมคังพร เบรมราชูประสงคังทุกประการ

หมวด ๑
บททั่วไป

มาตรา ๑ ประเทศไทยเป็นราชอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียว จะแบ่งแยกไม่ได้

มาตรา ๒ ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตย มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

มาตรา ๓ อำนาจอธิปไตยมาจากปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ผู้เป็นประมุขทรงใช้อำนาจนั้นทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรีและศาล ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๔ บทบัญญัติแห่งกฎหมายให้มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ บทบัญญัตินั้นเป็นอันไร้บังคับ

หมวดที่ ๒

พระมหากษัตริย์

มาตรา ๕ องค์พระมหากษัตริย์ดำรงอยู่ในฐานะอันเป็นที่เคารพสักการะ ผู้ใดจะละเมิดมิได้

ผู้ใดจะกล่าวหาหรือฟ้องร้องพระมหากษัตริย์ในทางใด ๆ มิได้

มาตรา ๖ พระมหากษัตริย์ทรงเป็นพุทธมามกะ และทรงเป็นอัครศาสนูปถัมภก

มาตรา ๗ พระมหากษัตริย์ทรงดำรงตำแหน่งจอมทัพไทย

มาตรา ๘ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจที่จะสถาปนาฐานันดรศักดิ์ และพระราชมารดาเครื่องราชอิสริยาภรณ์

มาตรา ๙ พระมหากษัตริย์ทรงเลือกและแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิเป็นประธานองคมนตรีคนหนึ่ง และองคมนตรีอื่นอีกไม่เกินสิบสี่คน ประกอบเป็นคณะองคมนตรี

คณะองคมนตรีมีหน้าที่ถวายความเห็นต่อพระมหากษัตริย์ ในพระราชกรณียกิจทั้งปวงที่พระมหากษัตริย์ทรงปรึกษา และมีหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๑๐ การเลือกและแต่งตั้งองคมนตรีก็ดี การให้องคมนตรีพ้นจากตำแหน่งก็ดี ให้เป็นไปตามพระราชอัธยาศัย

ให้ประธานรัฐสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งประธานองคมนตรี หรือให้ประธานองคมนตรีพ้นจากตำแหน่ง และให้ประธาน

LIRT

องคมนตรี เป็นผู้ลงนามรับสนองพรบรมราชโองการแต่งตั้งองคมนตรีอื่น หรือให้
องคมนตรีอื่นพ้นจากตำแหน่ง

มาตรา ๑๑ องคมนตรีพ้นจากตำแหน่งเมื่อตาย ลาออก หรือมี
พรบรมราชโองการให้พ้นจากตำแหน่ง

มาตรา ๑๒ การแต่งตั้งและการให้ข้าราชการในพระองค์ และ
สมุหราชองครักษ์พ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามพระราชอัชฌาศัย

มาตรา ๑๓ ในเมื่อพระมหากษัตริย์จะไม่ประทับอยู่ในราชอาณาจักร
หรือจะทรงบริหารพระราชภาระไม่ได้ด้วยเหตุใดก็ตาม จะให้ทรงแต่งตั้งผู้ใดคนหนึ่ง
ด้วยความเห็นชอบของรัฐสภาเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ และให้ประธาน
รัฐสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพรบรมราชโองการ

มาตรา ๑๔ ในกรณีที่พระมหากษัตริย์มิได้ทรงแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการ
แทนพระองค์ตามมาตรา ๑๓ ก็คือ ในกรณีที่พระมหากษัตริย์ไม่สามารถทรงแต่งตั้ง
ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ เพราะยังไม่ทรงบรรลุนิติภาวะหรือเพราะเหตุอื่นใดก็ดี
ให้คณะองคมนตรีเสนอชื่อผู้ใดคนหนึ่งที่เหมาะสมดำรงตำแหน่งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
ต่อรัฐสภาเพื่อขอความเห็นชอบ เมื่อรัฐสภาให้ความเห็นชอบแล้ว ให้ประธานรัฐสภา
ประกาศในพรปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ แต่งตั้งผู้นั้นเป็นผู้สำเร็จราชการ
แทนพระองค์

มาตรา ๑๕ ในระหว่างที่ไม่มีผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ตามที่
บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๓ หรือมาตรา ๑๔ ให้ประธานองคมนตรีเป็นผู้สำเร็จราชการ
แทนพระองค์ไปพลางก่อน

ในกรณีที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ซึ่งได้รับการแต่งตั้งตามมาตรา ๑๓ หรือมาตรา ๑๔ ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ประธานองคมนตรีทำหน้าที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ชั่วคราว

ในระหว่างที่ประธานองคมนตรี เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ตามวรรคหนึ่งก็คื ในระหว่างที่ประธานองคมนตรีทำหน้าที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ตามวรรคสองก็คื ประธานองคมนตรีจะปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นประธานองคมนตรี มิได้ในกรณีเช่นว่านี้ ให้คณะองคมนตรี เลือกองคมนตรี คนหนึ่งคนทำหน้าที่ประธานองคมนตรีชั่วคราว

มาตรา ๑๖ ก่อนเข้ารับหน้าที่ ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ซึ่งได้รับการแต่งตั้งตามมาตรา ๑๓ หรือมาตรา ๑๔ ต้องปฏิญาณตนในที่ประชุมรัฐสภาด้วย ถ้อยคำดังต่อไปนี้

"ข้าพเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอปฏิญาณว่า ข้าพเจ้าจะจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ (พระปรมาภิไธย) และจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ของประเทศและประชาชน ทั้งจะรักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกประการ"

มาตรา ๑๗ การสืบราชสมบัติให้เป็นไปโดยนัยแห่งกฎมณเฑียรบาลว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์ พระพุทธศักราช ๒๔๖๗ และประกอบด้วยความเห็นชอบของรัฐสภา หากไม่มีพระราชโอรส รัฐสภาอาจให้ความเห็นชอบในการให้พระราชธิดาสืบราชสันตติวงศ์ได้

การแก้ไขเพิ่มเติมกฎมณเฑียรบาลว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์ พระพุทธศักราช ๒๔๖๗ ให้กระทำได้โดยวิธีการอย่างเดียวกันกับการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๑๕ ในกรณีที่ราชบัลลังก์ท้าวางลง ให้คณะองคมนตรีเสนอ
พระนามผู้สืบราชสันตติวงศ์ตามมาตรา ๑๓ ต่อรัฐสภาเพื่อขอความเห็นชอบ เมื่อ
รัฐสภาให้ความเห็นชอบแล้ว ให้ประธานรัฐสภาอัญเชิญองค์ผู้สืบราชสันตติวงศ์ขึ้น
ทรงราชย์เป็นพระมหากษัตริย์สืบไป แล้วให้ประธานรัฐสภาประกาศเพื่อให้
ประชาชนทราบ

ในระหว่างที่ยังไม่มีประกาศองค์ผู้สืบราชสันตติวงศ์ตามวรรคหนึ่ง ให้
ประธานองคมนตรีเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ไปพลางก่อน แต่ในกรณีที่
ราชบัลลังก์ท้าวางลงในระหว่างที่ใดแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ไว้ตามมาตรา
๑๓ หรือมาตรา ๑๕ หรือระหว่างเวลาที่ประธานองคมนตรีเป็นผู้สำเร็จราชการ
แทนพระองค์ ตามมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง ก็ให้ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์นั้น ๆ
แล้วแต่กรณี เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ต่อไป ทั้งนี้ จนกว่าจะได้ประกาศ
องค์ผู้สืบราชสันตติวงศ์

ในกรณีที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ซึ่งได้รับการแต่งตั้งไว้ และ
เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ต่อไปตามวรรคสอง ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้
ให้ประธานองคมนตรีทำหน้าที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ชั่วคราว

ในกรณีที่ประธานองคมนตรีเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ตาม
วรรคสองหรือทำหน้าที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ชั่วคราวตามวรรคสาม ให้นับบท
บัญญัติ มาตรา ๑๕ วรรคสามมาใช้บังคับ

หมวด ๓

สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย

มาตรา ๑๘ บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพภายใต้บังคับบทบัญญัติ แห่ง รัฐธรรมนูญ

มาตรา ๒๐ บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย และได้รับความคุ้มครอง ตามกฎหมายเท่าเทียมกัน

มาตรา ๒๑ บุคคลย่อมมีสิทธิทางการเมือง การใช้สิทธิทางการเมือง ให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

มาตรา ๒๒ บุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในการถือศาสนา นิกายของ ศาสนา หรือลัทธินิยมในทางศาสนา และย่อมมีเสรีภาพในการปฏิบัติพิธีกรรมตาม ความเชื่อถือของตนเมื่อไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อหน้าที่ของพลเมือง และไม่เป็นการขัดต่อ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

ในการใช้เสรีภาพดังกล่าวในวรรคหนึ่ง บุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง มิให้รัฐกระทำการใด ๆ อันเป็นการรอนสิทธิหรือเสียประโยชน์อันควรแก่ตน ได้ เพราะเหตุที่ถือศาสนา นิกายของศาสนาหรือลัทธินิยมในทางศาสนา หรือปฏิบัติ พิธีกรรมตามความเชื่อถือ แตกต่างจากบุคคลอื่น

มาตรา ๒๓ บุคคลจะไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่จะได้กระทำการ อันกฎหมายซึ่งใช้อยู่ในเวลาที่กระทำความผิดนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และ โทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่กำหนดไว้ในกฎหมายซึ่งใช้อยู่ในเวลาที่กระทำ ความผิดมิได้

LIRT

มาตรา ๒๔ ในคดีอาญา ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าบุคคลใดหรือจำเลย
ไม่มีความผิด

ก่อนที่จะมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิดจะ
ปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้

มาตรา ๒๕ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในร่างกาย

การจับกุม คุมขัง หรือตรวจค้นตัวบุคคล ไม่ว่าในกรณีใด ๆ จะกระทำ
มิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย แต่ถูกจับกุมหรือถูกตรวจค้น
จะต้องได้รับแจ้ง เหตุและรายละเอียดความสมควรในการที่ถูกจับกุมหรือถูกตรวจค้นโดย
ไม่ชักช้าและถูกคุมขังต้องมีสิทธิที่จะพบและปรึกษาทนายความ เป็นการเฉพาะตัวได้

ในกรณีที่มีการคุมขังตัวบุคคล บุคคลคุมขังเองก็ดี พนักงานอัยการก็ดี
บุคคลอื่นใดเพื่อประโยชน์ของบุคคลคุมขังก็ดี มีสิทธิร้องต่อศาลทองที่ซึ่งมีอำนาจ
พิจารณาคดีอาญาว่าการคุมขังเป็นการมิชอบด้วยกฎหมาย เมื่อมีคำร้อง เช่นว่า
ให้ศาลดำเนินการไต่สวนปลายเหตุโดยด่วน ถ้าเห็นว่าคำร้องนั้นมีมูล ศาลมีอำนาจ
สั่งบุคคลคุมขังให้นำตัวบุคคลคุมขังมาศาลโดยพลัน และถ้าบุคคลคุมขังแสดงให้เป็นที่พอใจของ
ศาลไม่ไต่สวนการคุมขังเป็นการชอบด้วยกฎหมาย ก็ให้ศาลสั่งปล่อยตัวบุคคลคุมขังไป
ทันที

มาตรา ๒๖ การเกณฑ์แรงงาน จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัย
อำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อประโยชน์ในการป้องกันภัยพิบัติสาธารณะ
อันมีมาเป็นการฉุกเฉิน หรือโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายซึ่งบัญญัติให้
กระทำได้ในระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ในภาวะการรบหรือการสงคราม หรือใน
ระหว่างเวลาที่ประเทศสถานการณ์ฉุกเฉิน หรือประกาศใช้กฎอัยการศึก

มาตรา ๒๗ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในเคหสถาน

บุคคลย่อมได้รับความคุ้มครองในการที่จะอยู่อาศัย และครอบครอง
เคหสถานโดยปกติสุข การเข้าไปในเคหสถานโดยปราศจากความยินยอมของ
ผู้อยู่ครอบครองก็ดี การตรวจคนเคหสถานก็ดี จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัย
อำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

มาตรา ๒๔ สิทธิของบุคคลในทรัพย์สินย่อมได้รับความคุ้มครอง ขอบ
เขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิเช่นว่านี้ ย่อมเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

การสืบทอดย่อมได้รับความคุ้มครอง สิทธิของบุคคลในการสืบทอด
ย่อมเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจ
ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการอันเป็นสาธารณูปโภค หรือการอันจำเป็น
ในการป้องกันประเทศ หรือการไขว้เชิงทรัพยากรธรรมชาติ หรือเพื่อการผังเมือง
หรือเพื่อการพัฒนาการเกษตรหรือการอุตสาหกรรม หรือเพื่อการปฏิรูปที่ดิน หรือ
เพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น และต้องชดเชยค่าทำขวัญภายในเวลาอันควร
แก่เจ้าของตลอดจนผู้ทรงสิทธิบรรดาที่ได้รับความเสียหายในการเวนคืนนั้น ทั้งนี้
ตามที่ระบุไว้ในกฎหมาย

การกำหนดค่าทำขวัญตามวรรคสามให้คำนึงถึงการไถมา สภาพและ
ที่ตั้งของอสังหาริมทรัพย์ ประกอบด้วย เหตุและวัตถุประสงค์ของการเวนคืน เพื่อให้
เกิดความเป็นธรรมแก่สังคม

มาตรา ๒๕ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการพูด การเขียน การพิมพ์
และการโฆษณา

การจำกัดเสรีภาพเช่นว่านี้ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจ
ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ หรือเพื่อคุ้มครองสิทธิ
เสรีภาพ เกียรติยศหรือชื่อเสียงของบุคคลอื่น หรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย

หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันหรือระงับความเสื่อมทรามทางจิตใจ หรือสุขภาพของประชาชน

การปิดโรงพิมพ์หรือห้ามทำการพิมพ์เพื่อกันตนเองเสียหายตามมาตรานี้จะกระทำมิได้ เว้นแต่คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ปิดโรงพิมพ์หรือห้ามทำการพิมพ์ การให้เสนอเรื่องหรือข้อความในหนังสือพิมพ์ ไปให้เจ้าหน้าที่ตรวจก่อนโฆษณา จะกระทำมิได้ เว้นแต่จะกระทำในระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ในภาวะการรบหรือการสงคราม หรือในระหว่างเวลาที่ปีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินหรือประกาศใช้กฎอัยการศึก แต่ทั้งนี้จะต้องกระทำโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายซึ่งได้ตราขึ้นตามความในวรรคสอง

เจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์ต้องเป็นบุคคลสัญชาติไทย ทั้งนี้ ตามเงื่อนไขที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๓๐ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการศึกษาอบรม เมื่อไม่ขัดต่อหน้าที่ของพลเมืองตามรัฐธรรมนูญ และไม่ขัดต่อกฎหมายว่าด้วยการศึกษามัธยมศึกษา และกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษา

มาตรา ๓๑ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบ และปราศจากอาวุธ

การจำกัดเสรีภาพเช่นว่านี้ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะในกรณีการชุมนุมสาธารณะและเพื่อคุ้มครองความสงบของประชาชนที่จะใช้สาธารณะ หรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยในระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ในภาวะการรบหรือการสงคราม หรือในระหว่างเวลาที่ปีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน หรือประกาศใช้กฎอัยการศึก

มาตรา ๓๒ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันเป็นสมาคม สหภาพ สหพันธ์ สหกรณ์ หรือหมู่คณะอื่น

การจัดตั้งและการดำเนินกิจการของสมาคม สหภาพ สหพันธ์ สหกรณ์ หรือหมู่คณะอื่น ย่อมเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

มาตรา ๓๓ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันเป็นพรรคการเมืองเพื่อ
ดำเนินกิจการในทางการเมือง ตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่
บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้

การจัดตั้ง การดำเนินกิจการและการเลิกพรรคการเมือง ย่อม
เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยพรรคการเมือง
พรรคการเมืองต้องแสดงที่มาของรายได้และการใช้จ่ายโดยเปิดเผย

มาตรา ๓๔ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการสื่อสารถึงกัน โดยทางที่ชอบ
ด้วยกฎหมาย

การตรวจ การกัก หรือการเปิดเผยสิ่งสื่อสารที่บุคคลมีติดต่อกันรวม
ทั้งการกระทำด้วยประการอื่นใดเพื่อไต่สวนหรือข้อความในสิ่งสื่อสารทั้งหลายที่บุคคล
มีติดต่อกัน จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย
เฉพาะเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อรักษา
ความมั่นคงของรัฐ

มาตรา ๓๕ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการเดินทางและเสรีภาพในการ
เลือกถิ่นที่อยู่ภายในราชอาณาจักร

การจำกัดเสรีภาพเช่นว่านี้ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจ
ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อความมั่นคงของรัฐ หรือความสงบเรียบร้อยของ
ประชาชน หรือสวัสดิภาพของประชาชน หรือการผังเมือง หรือเพื่อสวัสดิภาพของ
ผู้เยาว์

การเนรเทศบุคคลผู้สัญชาติไทยออกนอกราชอาณาจักร หรือห้ามมิให้
บุคคลผู้สัญชาติไทยเข้ามาในราชอาณาจักร จะกระทำมิได้

LIRT

มาตรา ๓๖ สิทธิของบุคคลในครอบครัวย่อมได้รับความคุ้มครอง

มาตรา ๓๗ บุคคลย่อมมีสิทธิเสนอเรื่องราวร้องทุกข์ ภายในเงื่อนไข และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๓๘ สิทธิของบุคคลที่จะฟ้องหน่วยราชการซึ่งเป็นนิติบุคคล ให้รับผิดชอบต่อการกระทำของเจ้าพนักงาน ย่อมได้รับความคุ้มครอง

มาตรา ๓๙ บุคคลซึ่งเป็นทหาร ตำรวจ ข้าราชการ พนักงานส่วนท้องถิ่นและพนักงานองค์การของรัฐ ย่อมมีสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ เช่นเดียวกับประชาชนพลเมือง เว้นแต่ที่จำกัดในกฎหมาย หรือกฎ หรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจกฎหมาย เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการเมือง สมรรถภาพ หรือวินัย

มาตรา ๔๐ บุคคลจะใช้สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญให้เป็นปฏิปักษ์ ต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และรัฐธรรมนูญ มิได้

หมวด ๔
หน้าที่ของชนชาวไทย

มาตรา ๔๑ บุคคลมีหน้าที่รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยตามรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๔๒ บุคคลมีหน้าที่ป้องกันประเทศ

มาตรา ๔๓ บุคคลมีหน้าที่รับราชการทหารตามกฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๔๔ บุคคลมีหน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมาย

- มาตรา ๔๕ บุคคลมีหน้าที่เสียภาษีอากรตามที่กฎหมายบัญญัติ
- มาตรา ๔๖ บุคคลมีหน้าที่ช่วยเหลือราชการตามที่กฎหมายบัญญัติ
- มาตรา ๔๗ บุคคลมีหน้าที่รับการศึกษาอบรม ภายในเงื่อนไขและวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

หมวด ๕
 แผนนโยบายแห่งรัฐ

มาตรา ๔๘ บทบัญญัติในหมวดนี้มีไว้เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการตรากฎหมายและการกำหนดนโยบาย และไม่ก่อให้เกิดสิทธิในการฟ้องร้องรัฐ

มาตรา ๔๙ รัฐจะคงรักษาไว้ซึ่งเอกราชและบูรณภาพแห่งอาณาเขต และพึงส่งเสริมสัมพันธไมตรีกับนานาประเทศ และถือหลักเสมอภาคในการปฏิบัติต่อกัน

มาตรา ๕๐ กำลังทหารพึงมีโดยเหมาะสมแก่ความจำเป็นสำหรับรักษาเอกราช ความมั่นคงและผลประโยชน์แห่งชาติ

มาตรา ๕๑ รัฐจะคงรักษากฎหมายและความสงบเรียบร้อย เพื่อให้ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิต ร่างกายและทรัพย์สิน และในการดำเนินชีวิตโดยปกติสุข

มาตรา ๕๒ รัฐพึงจัดระบบงานราชการและงานของรัฐอย่างอื่น ให้มีประสิทธิภาพ และพึงดำเนินการทุกทาง เพื่อป้องกันและปราบปรามการแสวงหาประโยชน์ในทางมิชอบ

LIRT

มาตรา ๕๓ รัฐพึงส่งเสริมและบำรุงการศึกษาอบรม และพึงช่วยเหลือ
ผู้ยากไร้ให้ได้รับทุนและปัจจัยต่าง ๆ ในการศึกษาอบรม

การจัดระบบการศึกษาอบรมเป็นหน้าที่ของรัฐโดยเฉพาะ สถานศึกษา
ทั้งปวงย่อมอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของรัฐ

การศึกษาอบรมภาคบังคับในสถานศึกษาของรัฐ จะต้องจัดให้โดยไม่
เก็บค่าเล่าเรียน

การศึกษาอบรมชั้นอุดมศึกษา รัฐพึงจัดให้สถานศึกษาคำเนินกิจการ
ของตนเองได้โดยอิสระภายในขอบเขตที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๕๔ รัฐพึงส่งเสริมและรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมของชาติ

มาตรา ๕๕ รัฐพึงบำรุงรักษาความสมดุลของสภาพแวดล้อม และพึง
จัดสิ่งเป็นพิษที่ทำลายสุขภาพและอนามัยของประชาชน

มาตรา ๕๖ รัฐพึงดำเนินการเพื่อยกฐานะของบุคคลในทางเศรษฐกิจ
และทางสังคมให้สูงขึ้นถึงระดับที่จะดำรงชีพได้โดยปกติสุข

มาตรา ๕๗ รัฐพึงดำเนินการให้เกษตรกรมีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิในที่ดิน
เพื่อประกอบเกษตรกรรมอย่างทั่วถึงโดยการปฏิรูปที่ดินหรือวิธีอื่น

รัฐพึงคุ้มครองและรักษาวลประโยชน์ของเกษตรกรในด้านการผลิตและ
การจำหน่ายผลผลิต โดยวิธีการให้รวมตัวเป็นสหกรณ์หรือวิธีอื่น

มาตรา ๕๘ รัฐพึงสนับสนุนให้เอกชนได้มีกรณีริเริ่มในทางเศรษฐกิจ
รัฐพึงประกอบกิจการอันมีลักษณะเป็นสาธารณูปโภคในทางที่จะให้เป็น
ประโยชน์แก่ประชาชนเป็นส่วนรวม การประกอบกิจการอันมีลักษณะเป็นสาธารณูปโภค
โดยเอกชนจะกระทำได้ก็แต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

LIRT

รัฐพึงวางมาตรการมิให้มีการผูกขาดคัดค้านในทางเศรษฐกิจโดยเอกชน
ที่มีโคออร์ดิเนชันอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ทั้งนี้ ไม่ว่าจะการผูกขาดคัดค้านนั้นจะเป็น
โดยทางตรงหรือทางอ้อม

มาตรา ๕๘ รัฐพึงวางนโยบายประชากรให้เหมาะสมกับทรัพยากรของ
ชาติ ภาวะทางเศรษฐกิจและสังคม และความเจริญในทางวิชาการ เพื่อประโยชน์
ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม และเพื่อความมั่นคงของรัฐ

มาตรา ๖๐ รัฐพึงส่งเสริมและสนับสนุนการสังคมสงเคราะห์ของรัฐ
และเอกชน เพื่อสวัสดิภาพและความผาสุกของประชาชน

มาตรา ๖๑ รัฐพึงส่งเสริมให้ประชากรวัยทำงานมีงานทำ และ
ได้รับค่าแรงตอบแทนตามควรแก่คุณภาพ และคุ้มครองแรงงานให้เป็นไปโดยเป็นธรรม

มาตรา ๖๒ รัฐพึงส่งเสริมการสาธารณสุข และพึงให้การรักษา
พยาบาลแก่ผู้ยากไร้โดยไม่คิดมูลค่า

การป้องกันและปราบปรามโรคติดต่ออันตราย รัฐจะต้องกระทำให้แก่
ประชาชนโดยไม่คิดมูลค่า

หมวด ๒

รัฐสภา

ส่วนที่ ๑

บททั่วไป

มาตรา ๒๓ รัฐสภาประกอบด้วยวุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎร
รัฐสภาจะประชุมร่วมกันหรือแยกกัน ย้ายเป็นไปตามบทบัญญัติแห่ง
รัฐธรรมนูญ

มาตรา ๒๔ ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นประธานรัฐสภา ประธาน
วุฒิสภาเป็นรองประธานรัฐสภา

ประธานรัฐสภามีอำนาจหน้าที่ดำเนินการของรัฐสภาในกรณีประชุม
ร่วมกันให้เป็นไปตามระเบียบ และมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญ
ในกรณีที่ประธานรัฐสภาไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รอง
ประธานรัฐสภาทำหน้าที่แทน

มาตรา ๒๕ ร่างพระราชบัญญัติจะตราขึ้นเป็นกฎหมายได้ก็แต่โดย
คำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา

มาตรา ๒๖ ร่างพระราชบัญญัติซึ่งได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาแล้ว
ให้นายกรัฐมนตรีนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ ทรงลงพระปรมาภิไธย
และเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับเป็นกฎหมายได้

มาตรา ๒๗ ร่างพระราชบัญญัติใดพระมหากษัตริย์ไม่ทรงเห็นชอบด้วย
และพระราชทานคืนมายังรัฐสภา หรือเมื่อพ้นเก้าสิบวันแล้วมิได้พระราชทานคืนมา

LIRT

รัฐสภาจะต้องปรึกษาร่างพระราชบัญญัติฉบับใหม่ ถ้ารัฐสภาลงมติยืนยันตามเดิมด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของทั้งสองสภาแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีนำร่างพระราชบัญญัตินั้นขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายอีกครั้งหนึ่ง เมื่อพระมหากษัตริย์มีใ้ทรงลงพระปรมาภิไธยพระราชทานลงมาภายในสามสัปดาห์ ให้นายกรัฐมนตรีนำพระราชบัญญัตินั้นประกาศในราชกิจจานุเบกษา ใ้บังคับเป็นกฎหมายได้เสมือนหนึ่งว่าพระมหากษัตริย์มีใ้ทรงลงพระปรมาภิไธยแล้ว

มาตรา ๒๔ ประธานและรองประธานวุฒิสภา ประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จะได้รับเงินเดือนประจำตำแหน่งและประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

มาตรา ๒๕ บุคคลจะเป็นสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในขณะที่เกี่ยวกับมิได้

มาตรา ๒๖ สมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของแต่ละสภา มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอประธานแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิกว่าสมาชิกภาพของสมาชิกคนใดคนหนึ่งแห่งสภานั้นสิ้นสุดลงตามมาตรา ๓๕ (๓) (๔) (๕) (๖) (๘) หรือ (๙) หรือมาตรา ๓๖ (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๐) หรือ (๑๑) แล้วแต่กรณี และใ้ประธานแห่งสภาที่ใ้รับคำร้องส่งคำร้องนั้นไปยังคณะกรรมการรัฐธรรมนูญเพื่อกิจพิจารณาว่าสมาชิกภาพของสมาชิกผู้นั้นสิ้นสุดลงหรือไม่

เมื่อคณะกรรมการรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยแล้ว ใ้คณะกรรมการรัฐธรรมนูญแจ้งคำวินิจฉัยนั้นไปยังประธานแห่งสภาที่ใ้รับคำร้องตั้งกล่าวในวาระหนึ่ง

มาตรา ๗๑ ในกรณีที่สมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ใด
กระทำการอันเป็นการเสื่อมเสียแก่เกียรติศักดิ์ของการ เป็นสมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิก
สภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แล้วแต่กรณีจำนวน
ไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของแต่ละสภา มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอ
ประธานแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิกเพื่อให้วุฒิสภาหรือสภาผู้แทนราษฎรวินิจฉัยให้สมาชิก
ผู้นั้นพ้นจากสมาชิกภาพได้

มติของวุฒิสภาหรือสภาผู้แทนราษฎรให้สมาชิกพ้นจากสมาชิกภาพ ความ
วรรคหนึ่ง ต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมด ของแต่
ละสภา

มาตรา ๗๒ การออกจากตำแหน่งของสมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกสภา
ผู้แทนราษฎรภายหลังจากวันที่ยกเลิกตำแหน่งสุดท้ายแล้ว ถ้าวินิจฉัยของคณะตุลาการ
รัฐธรรมนูญว่าสมาชิกภาพของสมาชิกคนใดคนหนึ่งสิ้นสุดลงก็ที่ย่อมไม่กระทบกระเทือน
กิจการที่สมาชิกผู้นั้นได้กระทำให้ไปในหน้าที่สมาชิกรวมทั้งการได้รับเงินประจำตำแหน่ง
หรือประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นก่อนที่สมาชิกผู้นั้นออกจากตำแหน่ง หรือก่อนที่
ประธานแห่งสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกได้รับแจ้งคำวินิจฉัยของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ
แล้วแต่กรณี

ส่วนที่ ๒
วุฒิสภา

มาตรา ๗๓ วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกซึ่งพรหมหากันครบทั้ง
จากยุทธภพวุฒิสภาซึ่งมีความรู้ความชำนาญในวิชาการหรือกิจการต่าง ๆ อันจะบัง
ประโยชน์แก่การปกครองแผ่นดิน มีสัญชาติไทยโดยการเกิด มีอายุไม่ต่ำกว่า

สามสิบห้าเป็นปริบูรณ์ และไม่เป็นสมาชิกพรรคการเมืองหนึ่งพรรคการเมืองใด

สมาชิกวุฒิสภาใหม่จำนวนไม่เกินสามในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของ
สภาผู้แทนราษฎร

มาตรา ๗๕ สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภามีกำหนดเวลาคราวละหกปี นับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง ในวาระเริ่มแรกเมื่อครบสองปีให้สมาชิกออกจากตำแหน่งเป็นจำนวนหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมด โดยวิธีจับสลาก และเมื่อครบสี่ปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง ให้สมาชิกวุฒิสภาใหม่จำนวนที่เหลือจากการจับสลากออกเมื่อครบสองปีแรกออกจากตำแหน่งเป็นจำนวนหนึ่งในสองของจำนวนดังกล่าวโดยวิธีจับสลาก หากจำนวนที่คำนวณได้มีเศษได้มีเศษหนึ่ง และให้ถือว่าการสิ้นสุดแห่งสมาชิกภาพโดยการจับสลากเป็นการออกตามวาระด้วย

พระมหากษัตริย์ทรงไว้มงพระราชอำนาจที่จะแต่งตั้งผู้ช้ที่ออกตามวาระ
เป็นสมาชิกอีกก็ได้

มาตรา ๗๕ สมาชิกสภาของสมาชิกวุฒิสภาสิ้นสุดลง เมื่อ

- (๑) ถึงคราวออกตามวาระ
- (๒) ทาย
- (๓) ลาออก
- (๔) เสียสัญชาติไทย
- (๕) เป็นสมาชิกพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่ง
- (๖) มีลักษณะต้องห้ามตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๕ (๑) (๒) หรือ (๓)
- (๗) วุฒิสภามีมติให้พ้นจากการเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามมาตรา ๗๑ ในกรณีเช่นนี้ให้ถือว่าขาดจากสมาชิกภาพนับแต่วันที่วุฒิสภามีมติ

LIRT

(๔) หากประชุมตลอดสมัยประชุมที่มีกำหนดเวลาไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน โดยไม่ได้รับอนุญาตจากประธานวุฒิสภา

(๕) ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

มาตรา ๗๖ เมื่อตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาว่างลงเพราะเหตุอื่นใด นอกจากถึงคราวออกตามวาระ พระมหากษัตริย์จะโปรดแต่งตั้งบุคคลผู้มีลักษณะตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๗๓ เข้ามาเป็นสมาชิกแทน สมาชิกซึ่งเข้ามาแทนนั้นจะอยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่ากำหนดเวลาของบุคคลคนแทน

ส่วนที่ ๓

สภาผู้แทนราษฎร

มาตรา ๗๗ สภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิกซึ่งราษฎรเลือกตั้งมีจำนวนตามเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๗๕

มาตรา ๗๘ จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่แต่ละจังหวัดจะมีให้คำนวณตามเกณฑ์จำนวนราษฎรแต่ละจังหวัดตามหลักฐานการทะเบียนราษฎร ที่ประกาศในที่สุดท้ายก่อนให้มีการเลือกตั้งหนึ่งแสนห้าหมื่นคนต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหนึ่งคน จังหวัดใดมีราษฎรไม่ถึงหนึ่งแสนห้าหมื่นคนให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดนั้นได้หนึ่งคน ถ้าจังหวัดใดมีราษฎรเกินหนึ่งแสนห้าหมื่นคนก็ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดนั้นเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งคนต่อจำนวนราษฎรทุกหนึ่งแสนห้าหมื่นคนเศษของหนึ่งแสนห้าหมื่น ถ้าถึงเจ็ดหมื่นห้าพันหรือกว่านั้นก็เพิ่มเป็นหนึ่งแสนห้าหมื่น

จังหวัดหนึ่ง อย่างน้อยให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหนึ่งคน

จังหวัดใดมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ไม่เกินสามคน
ถือเขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง และจังหวัดใดมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ได้ไม่เกินสามคนให้แบ่งเขตจังหวัดออกเป็นเขตเลือกตั้ง โดยจัดให้แต่ละเขตเลือก
ตั้งมีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตละสามคน

ในกรณีที่แบ่งเขตเลือกตั้งในจังหวัดหนึ่งให้มีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎรครบสามคนทุกเขตไม่ได้ ให้แบ่งเขตเลือกตั้งออกเป็นเขตเลือกตั้งที่มีสมาชิก
สภาผู้แทนราษฎรเขตละสามคนเสียก่อน แต่เขตที่เหลือต้องไม่น้อยกว่าเขตละสองคน

ในกรณีที่จังหวัดใดมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สี่คน ให้
แบ่งเขตเลือกตั้งออกเป็นสองเขต เขตหนึ่งให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสองคน

มาตรา ๒๕ จังหวัดใดมีการแบ่งเขตเลือกตั้งเกินกว่าหนึ่งเขต ต้อง
แบ่งพื้นที่เขตเลือกตั้งแต่ละเขตให้ติดต่อกัน และต้องจัดอัตราส่วนของจำนวนราษฎร
กับจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะพึงมีได้ในแต่ละเขตให้ใกล้เคียงกัน

มาตรา ๒๖ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้เลือกเป็นราย
บุคคลและให้ใช้วิธีออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ

ในเขตเลือกตั้งแต่ละเขต ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิออกเสียงลงคะแนน
เลือกตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งได้เท่าจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีได้ในเขตเลือกตั้งนั้น

มาตรา ๒๗ บุคคลทั้งคนไทย เป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

(๑) มีสัญชาติไทยตามกฎหมาย แต่บุคคลที่มีสัญชาติไทยซึ่งบิดาเป็นคน
ต่างด้าวก็ บุคคลผู้ได้สัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติก็ ต้องมีคุณสมบัติตามที่
กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอีกด้วย

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ในวันที่ ๑ มกราคม ของปีที่มีการ
เลือกตั้ง และ

(๓) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้ง

มาตรา ๕๖ บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ในวันเลือกตั้ง เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง คือ

- (๑) วิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ
- (๒) หุนหวกและเป็นใบ้ซึ่งไม่สามารถอ่านและเขียนหนังสือได้
- (๓) ภิกษุ สามเณร นักพรตหรือนักบวช
- (๔) ต้องคุมขังอยู่โดยหมายของศาล
- (๕) อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งโดยคำพิพากษา

มาตรา ๕๗ บุคคลผู้คุณสมบัติดังต่อไปนี้ เป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

(๑) สัญชาติไทยตามกฎหมาย แต่บุคคลผู้มีสัญชาติไทยซึ่งบิดาเป็นคนต่างด้าวก็ บุคคลผู้สัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติก็ ต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอีกด้วย

(๒) อายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบห้าปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง

(๓) เป็นสมาชิกพรรคการเมืองที่ส่งสมาชิกเข้าสมัคร รับเลือกตั้ง

ครบจำนวนตามมาตรา ๕๘ พรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งแต่พรรคเดียว

(๔) คุณสมบัติอื่น หากมีกำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิก

สภาผู้แทนราษฎร

มาตรา ๕๘ พรรคการเมืองที่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกตาม
มาตรา ๕๗ ต้องส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้ง ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิก
สภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดที่จะพึงมีในการเลือกตั้งครั้งนั้น

เมื่อพรรคการเมืองใดส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งครบจำนวน
ตามวรรคหนึ่งแล้วแต่ภายหลังจะปรากฏว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งลดลงจนไม่ครบจำนวน

LIRT

ไม่ว่าเพราะสาย ถอนการสมัครหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๔๕ ก็ให้ถือว่าพรรคการเมืองนั้นส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งทั้งหมดจำนวน ตามพรรคหนึ่งแล้ว

มาตรา ๔๕ บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง คือ

- (๑) ศึกษาเสกศีกิให้โทษ
 - (๒) เป็นบุคคลล้มละลายซึ่งศาลยังไม่สั่งให้พ้นจากคดี
 - (๓) เป็นบุคคลผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามมาตรา ๔๖
- (๑) (๒) (๓) หรือ (๔)

(๔) ต้องคำพิพากษาให้จำคุก และต้องคุมขังอยู่โดยหมายของศาลในคดีนั้น

(๕) เคยต้องคำพิพากษาให้จำคุกตั้งแต่สองปีขึ้นไปโดยโทษนั้นมาซึ่งไม่ถึงห้าปีในวันเลือกตั้ง เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท

(๖) เป็นข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ นอกจากข้าราชการการเมือง

(๗) เป็นพนักงานของหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ

มาตรา ๔๖ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(๑) ต้องไม่ดำรงตำแหน่งหรือหน้าที่ใดในหน่วยราชการหรือหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ หรือตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น หรือพนักงานส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ นอกจากตำแหน่งรัฐมนตรีหรือข้าราชการการเมืองอื่น

(๒) ต้องไม่รับสัมปทานจากรัฐหรือหน่วยราชการหรือหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ หรือคงถือไว้ซึ่งสัมปทานนั้น หรือเป็นคู่สัญญาจกัรัฐหรือหน่วยราชการหรือหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจอันมีลักษณะเป็นการผูกขาดกักต้อน ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

(๓) ต้องไม่รับเงินหรือประโยชน์ใด ๆ จากหน่วยราชการ หรือหน่วยงานของรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจเป็นพิเศษ นอกเหนือไปจากที่หน่วยราชการหรือหน่วยงานของรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจปฏิบัติกับบุคคลอื่น ๆ ในธุรกิจการงานตามปกติ

บทบัญญัติมาตรา ๕๑ นี้ให้ใช้บังคับในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รับเบี้ยหวัด บำเหน็จ บำนาญ หรือเงินปีพระบรมวงศานุวงศ์ หรือเงินอื่นใดในลักษณะเดียวกัน และมีให้ใช้บังคับในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรับหรือดำรงตำแหน่งกรรมการของรัฐสภาหรือสภาผู้แทนราษฎร หรือกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งในฐานะเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

มาตรา ๕๓ ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ หลักเกณฑ์และวิธีการ เลือกตั้ง ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการ เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

มาตรา ๕๔ อายุของสภาผู้แทนราษฎรมีกำหนดคราวละสี่ปี นับแต่วันเลือกตั้ง

มาตรา ๕๕ เมื่ออายุของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง พระมหากษัตริย์จะโปรดเกล้าฯ พระราชกฤษฎีกาให้มีการ เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่ เป็นการเลือกตั้งทั่วไป ซึ่งต้องกำหนดวันเลือกตั้งภายในหกสิบวันนับแต่วันที่อายุของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง และวันเลือกตั้งนั้นต้องกำหนดวันเดียวกันทั่วราชอาณาจักร

มาตรา ๕๖ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจที่จะยุบสภาผู้แทนราษฎร เพื่อให้มีการ เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่

การยุบสภาผู้แทนราษฎร ให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกาซึ่งต้องกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการ เลือกตั้งทั่วไปภายในเก้าสิบวัน และวันเลือกตั้งนั้นต้องกำหนดวันเดียวกันทั่วราชอาณาจักร

การยุบสภาผู้แทนราษฎรจะกระทำได้เพียงครั้งเดียวในเหตุการณ์เดียวกัน

มาตรา ๕๑ สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เริ่มแต่วันเลือกตั้ง

มาตรา ๕๒ สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง เมื่อ

(๑) ถึงคราวออกตามอายุของสภาผู้แทนราษฎร หรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร

(๒) ตาย

(๓) ลาออก

(๔) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๔๓ (๑) (๒) หรือ (๔)

(๕) มีลักษณะต้องห้ามตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๕ (๑) (๒) (๓)

(๖) หรือ (๗)

(๖) กระทำการอันต้องห้ามตามมาตรา ๔๖

(๗) ลาออกจากพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิก หรือพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิกมีมติคว่ำคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของที่ประชุมร่วมของ คณะกรรมการบริหารของพรรคการเมืองและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคการเมืองนั้น ให้ออกจากการเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิก ในกรณีเช่นนี้ให้ถือว่าขาดจากสมาชิกภาพนับแต่วันที่ลาออกหรือพรรคการเมืองมีมติ

(๘) สภาผู้แทนราษฎรมีมติให้ออกจากการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๗๑ ในกรณีเช่นนี้ ให้ถือว่าขาดจากสมาชิกภาพนับแต่วันที่สภาผู้แทนราษฎรมีมติ

(๙) ขาดจากการเป็นสมาชิกของพรรคการเมือง ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งยุบเลิกพรรคการเมืองที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นเป็นสมาชิก และไม่อาจเข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่นซึ่งมีสมาชิกของพรรคการเมืองนั้นเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่ง ในกรณีเช่นนี้ให้ถือว่าขาดจากสมาชิกภาพ นับแต่วันถัดจากวันที่ครบกำหนดหกสิบวันนั้น

(๑๐) หากประชุมตลอดสมัยประชุมที่มีกำหนดเวลาไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน โดยไม่ได้รับอนุญาตจากประธานสภาผู้แทนราษฎร

(๑๑) ถูกจำกัดโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

มาตรา ๕๓ เมื่อตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรว่างลงเพราะเหตุอื่นใด นอกจากถึงคราวออกตามอายุของสภาผู้แทนราษฎร หรือไม่มีการยุบสภาผู้แทนราษฎร ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขึ้นแทนภายในกำหนดเวลาเก้าสิบวัน เว้นแต่อายุของสภาผู้แทนราษฎรจะเหลือไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวัน

สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้เข้ามาแทนนั้น เริ่มแต่วันเลือกตั้ง และอยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่าอายุของสภาผู้แทนราษฎรที่เหลืออยู่

มาตรา ๕๔ ภายหลังจากที่คณะรัฐมนตรีเข้าบริหารราชการแผ่นดินแล้ว พระมหากษัตริย์จะโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้เป็นหัวหน้าพรรคการเมืองในสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในสังกัดมีได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี และมีจำนวนมากที่สุดในบรรดาพรรคการเมืองซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในสังกัดมีได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี แต่ไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของสภาเป็นผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร

ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ ในการแต่งตั้งผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร

ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร ย่อมพ้นจากตำแหน่งเมื่อขาดคุณสมบัติ ดังกล่าวในวรรคหนึ่ง และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๕๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม ในกรณีเช่นนี้ พระมหากษัตริย์จะโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร แทนตำแหน่งที่ว่าง

ส่วนที่ ๔
บทที่ ๖ แก่งสภาทั้งสอง

มาตรา ๕๕ สมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ย่อมเป็น
ผู้แทนปวงชนชาวไทย

มาตรา ๕๖ ก่อนเข้ารับหน้าที่ สมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภา
ผู้แทนราษฎรต้องปฏิญาณตนในที่ประชุมแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิก ด้วยถ้อยคำดังต่อไปนี้
"ข้าพเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอปฏิญาณว่า ข้าพเจ้าจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความ
ซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของปวงชนชาวไทย ทั้งจะรักษาไว้และ
ปฏิบัติตามซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกประการ"

มาตรา ๕๗ วุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎรแต่ละสภา มีประธานสภา
คนหนึ่งและรองประธานคนหนึ่งหรือสองคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งจากสมาชิก
แห่งสภานั้น ๆ ตามมติของสภา

มาตรา ๕๘ ประธานและรองประธานวุฒิสภาดำรงตำแหน่งจนถึงวัน
ก่อนวันเลือกตั้งประธานและรองประธานวุฒิสภาใหม่ ซึ่งจะคงกระทำทุกสองปี

ประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎรดำรงตำแหน่งจนถึงอายุของ
สภาหรือมีการยุบสภา

ประธานและรองประธานวุฒิสภา และประธานและรองประธานสภา
ผู้แทนราษฎรย่อมพ้นจากตำแหน่งก่อนถึงวาระตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง แล้วแต่กรณี
เมื่อ

- (๑) ขาดจากสมาชิกภาพแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิก
- (๒) ลาออกจากตำแหน่ง

LIRT

- (๓) คำร่างตำแหน่งรัฐมนตรีหรือข้าราชการการเมืองอื่น
 (๔) ต้องคำพิพากษาให้จำคุก

มาตรา ๘๘ ประธานวุฒิสภาและประธานสภาผู้แทนราษฎร มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการของสภานั้น ๆ ให้เป็นไปตามระเบียบ ร่องประธานมีอำนาจหน้าที่ทำการแทนประธานเมื่อประธานไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้

มาตรา ๑๐๐ เมื่อประธานและรองประธานวุฒิสภาหรือประธาน และรองประธานสภาผู้แทนราษฎรไม่อยู่ในที่ประชุม ให้สมาชิกแห่งสภานั้น ๆ เลือกตั้งกันขึ้นเองเป็นประธานในที่ประชุม

มาตรา ๑๐๑ การประชุมวุฒิสภาที่ การประชุมสภาผู้แทนราษฎรก็ ต้องมีสมาชิกมาประชุม ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมด ของแต่ละสภาจึงจะเป็นองค์ประชุม

มาตรา ๑๐๒ การลงมติวันจัตยัชฌาย์ปรึกษาให้ถือเอาเสียงข้างมากเป็นประมาณ เว้นแต่ที่บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญ

สมาชิกคนหนึ่งย่อมมีเสียงหนึ่งในการออกเสียงลงคะแนน ถ้ามีคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่ง เป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๐๓ ในที่ประชุมวุฒิสภาที่ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรก็ที่ ประชุมร่วมกันของรัฐสภาที่ สมาชิกผู้ใดจะกล่าวถ้อยคำใด ๆ ในทางแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นหรือออกเสียงลงคะแนน ย่อมเป็นเอกสิทธิ์ โดยเด็ดขาด ผู้ใดจะนำไปเป็นเหตุฟ้องร้องว่ากล่าวสมาชิกผู้นั้นในทางใดมิได้

เอกสิทธิ์นี้ย่อมคุ้มครองไปถึงผู้พิมพ์และผู้โฆษณา รายงานการประชุม ตามข้อบังคับของวุฒิสภาหรือสภาผู้แทนราษฎร แลวแก่กรณี และคุ้มครองไปถึงบุคคลซึ่งประธานในที่ประชุมอนุญาตให้แถลงข้อเท็จจริง หรือแสดงความคิดเห็น ในที่ประชุมด้วย

มาตรา ๑๐๔ ภายในสามสิบวันนับแต่วันเลือกตั้งสมาชิก สภาผู้แทน
ราษฎรให้มีการ เรียกประชุมรัฐสภา เพื่อให้สมาชิกไปประชุมเป็นครั้งแรก

ในปีหนึ่งจะให้สมัยประชุมสามัญของรัฐสภาสมัยหนึ่งหรือสองสมัย แล้ว
แต่สภาผู้แทนราษฎรจะกำหนด

วันประชุมครั้งแรกตามวรรคหนึ่ง ให้ถือเป็นวัน เริ่มสมัยประชุมสามัญ
ประจำปีส่วนวัน เริ่มสมัยประชุมสามัญประจำปีของรัฐสภาสมัยต่อ ๆ ไป ให้สภาผู้แทน
ราษฎร เป็นผู้กำหนด

มาตรา ๑๐๕ สมัยประชุมสามัญของรัฐสภาสมัยหนึ่ง ๆ ให้มีกำหนดเวลา
เก้าสิบวัน แต่พระมหากษัตริย์จะไปรุดเกล้า ๆ ให้ขยายเวลาออกไปก็ได้

การปิดสมัยประชุมสามัญก่อนครบกำหนดเวลาเก้าสิบวันจะกระทำได้แต่
โดยความเห็นชอบของรัฐสภา

มาตรา ๑๐๖ พระมหากษัตริย์ทรงเรียกประชุมรัฐสภา ทรงเปิดและ
ปิดประชุม

พระมหากษัตริย์จะเสด็จพระราชดำเนินมา ทรงทำรัฐพิธีเปิดประชุม
สมัยประชุมสามัญประจำปีสมัยแรกด้วยพระองค์เอง หรือจะไปรุดเกล้า ๆ ให้
รัชทายาทซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้วหรือผู้ใดคนหนึ่ง เป็นผู้แทนพระองค์มาทำรัฐพิธีก็ได้

มาตรา ๑๐๗ เมื่อมีความจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งรัฐพระมหากษัตริย์
จะทรงเรียกประชุมรัฐสภาเป็นการประชุมสมัยวิสามัญก็ได้

มาตรา ๑๐๘ สมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ทั้งสองสภา
รวมกันหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิก
ทั้งหมดของทั้งสองสภา มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอให้นำความกราบบังคมทูล เพื่อขอพระ
ราชโองการประกาศเรียกประชุมรัฐสภาเป็นการประชุมสมัยวิสามัญได้

คำร้องขอตั้งกลาในวาระหนึ่ง ให้ยื่นต่อประธานรัฐสภา

ให้ประธานรัฐสภานำความกราบบังคมทูล และลงนามรับสนอง

พระบรมราชโองการ

มาตรา ๑๐๘ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๐๘ การเรียกประชุม การขยาย
เวลาประชุมและการปิดประชุมรัฐสภา ให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๑๑๐ ในระหว่างสมัยประชุม ห้ามมิให้จับหรือคุมขัง หรือ
หมายเรียกตัวสมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไปทำการสอบสวนในฐานะที่
สมาชิกผู้นั้นเป็นผู้ต้องหาในคดีอาญา เว้นแต่ในกรณีที่ได้รับอนุญาตจากสภาที่ผู้นั้น
เป็นสมาชิกหรือในกรณีจับในขณะที่กระทำความผิด

ในกรณีที่มีการจับสมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในขณะที่
กระทำความผิด ให้รายงานไปยังประธานแห่งสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกโดยด่วน และ
ประธานแห่งสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกอาจสั่งให้ปล่อยผู้ถูกจับได้

มาตรา ๑๑๑ ในกรณีที่มีการฟ้องสมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎรในคดีอาญาไม่ว่าจะไต่ฟ้องนอกหรือในสมัยประชุม ศาลจะพิจารณาคดีนั้นใน
ระหว่างสมัยประชุมมิได้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิก แต่การ
พิจารณาคดีต้องไม่เป็นการขัดขวางต่อการที่สมาชิกผู้นั้นจะมาเข้าประชุมสภา

การพิจารณาที่ศาลได้กระทำไปก่อนมีคำอ้างว่าจำเลยเป็นสมาชิกของ
สภาใดสภาหนึ่งย่อมเป็นอันใช้ได้

มาตรา ๑๑๒ ถ้าสมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ถูกคุมขัง
ในระหว่างสอบสวนหรือพิจารณาก่อนสมัยประชุม เมื่อถึงสมัยประชุม พนักงาน
สอบสวนหรือศาล แลวแต่กรณี ต้องสั่งปล่อยทันที ถ้าหากสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกได้
ร้องขอ

LIRT

คำสั่งปลดอยตามวรรคหนึ่ง ให้มีผลบังคับตั้งแต่วันสั่งปลดอยจนถึง
วันสุดท้ายแห่งสมัยประชุม

มาตรา ๑๑๓ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๕๑ ในระหว่างที่สภาผู้แทน
ราษฎรสิ้นอายุหรือสภาผู้แทนราษฎรถูกยุบ จะมีการประชุมวุฒิสภาได้

มาตรา ๑๑๔ ร่างพระราชบัญญัติจะเสนอได้ก็แต่โดยคณะรัฐมนตรีหรือ
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แต่ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับทางการเงิน สมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎรจะเสนอได้ก็ต่อเมื่อมี คำรับรองของนายกรัฐมนตรี

การเสนอร่างพระราชบัญญัติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จะกระทำ
ได้เมื่อพรรคการเมืองที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นสังกัดสมัครให้เสนอได้ และต้องมี
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคการเมืองนั้นไม่น้อยกว่ายี่สิบคนรับรอง

ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับทางการเงิน หมายความว่าร่างพระราชบัญญัติ
ว่าด้วยขอความต่อไปทั้งหมดหรือแต่ข้อใดข้อหนึ่ง

- (๑) การตั้งขึ้นหรือยกเลิกหรือลดหรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขหรือถอนหรือ
วางระเบียบการบังคับอันเกี่ยวกับภาษีหรืออากร
- (๒) การจัดสรร รั้ง รักษาหรือจ่ายเงินแผ่นดิน หรือการโอนงบ
ประมาณรายจ่ายของแผ่นดิน
- (๓) การกู้เงิน หรือการค้ำประกันหรือการใช้เงินกู้
- (๔) เงินตรา

ในกรณีที่เป็นที่สงสัยว่าร่างพระราชบัญญัติใดเป็นร่างพระราชบัญญัติ
เกี่ยวกับทางการเงินที่จะต้องมีการรับรองของนายกรัฐมนตรีหรือไม่ ให้เป็นอำนาจของ
ประธานสภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้วินิจฉัย

มาตรา ๑๑๕ ร่างพระราชบัญญัติให้เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรก่อน

มาตรา ๑๑๖ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๒๒ เมื่อสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาพระราชบัญญัติที่เสนอตามมาตรา ๑๑๕ และลงมติเห็นชอบแล้วให้สภาผู้แทนราษฎรเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นต่อวุฒิสภา วุฒิสภาต้องพิจารณาพระราชบัญญัติที่เสนอนั้นให้เสร็จภายในหกสัปดาห์ แต่ถรร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินของพิจารณาให้เสร็จภายในสามสัปดาห์ ทั้งนี้ เว้นแต่สภาผู้แทนราษฎรจะโหวตมติให้ขยายเวลาออกไปเป็นพิเศษ กำหนดวันดังกล่าวให้หมายถึงวันในสมัยประชุม และให้เริ่มนับแต่วันที่ร่างพระราชบัญญัตินั้นมาถึงวุฒิสภา

ระยะเวลาดังกล่าวในวรรคหนึ่งไม่ให้นับรวมระยะเวลาที่อยู่ใน

ระหว่างการศึกษาของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๑๑๔

ถ้าวุฒิสภาไม่ได้อภิปรายร่างพระราชบัญญัติให้เสร็จภายในกำหนดเวลาที่กล่าวในวรรคหนึ่ง ก็ให้ถือว่าวุฒิสภาได้ให้ความเห็นชอบในร่างพระราชบัญญัตินั้น

ในการที่สภาผู้แทนราษฎรเสนอร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินไปยังวุฒิสภา ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรแจ้งไปช่วยาร่างพระราชบัญญัติที่เสนอไปนั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน คำแจ้งของประธานสภาผู้แทนราษฎรให้ถือเป็นเด็ดขาด

ในกรณีที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรมิได้แจ้งไปว่าร่างพระราชบัญญัติใดเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ให้ถือว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นมิใช่ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน

มาตรา ๑๑๗ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๒๒ เมื่อวุฒิสภาได้พิจารณาพระราชบัญญัติเสร็จแล้ว

- (๑) ถ้าเห็นชอบด้วยกับสภาผู้แทนราษฎร ก็ให้ดำเนินการต่อไปตาม

มาตรา ๒๒

(๒) ถ้าไม่เห็นชอบด้วยกับสภาผู้แทนราษฎรก็ให้มายังร่างพระราชบัญญัติ
นั้นไว้ก่อน และส่งร่างพระราชบัญญัตินั้นคืนไปยังสภาผู้แทนราษฎร

(๓) ถ้าแก้ไขเพิ่มเติม ก็ให้ส่งร่างพระราชบัญญัติตามที่แก้ไขเพิ่มเติม
นั้นไปยังสภาผู้แทนราษฎร ในกรณีเช่นว่านี้ ให้สภาทั้งสองต่างตั้งบุคคลที่เป็นหรือมิได้
เป็นสมาชิกแห่งสภานั้น ๆ มีจำนวนเท่ากันตามที่สภาผู้แทนราษฎรกำหนดประกอบด้วย
คณะกรรมการร่วมกันเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้น แล้วให้กรรมาธิการร่วม
กันนั้นรายงานและเสนอร่างพระราชบัญญัติที่คณะกรรมการร่วมกันได้พิจารณาแล้วต่อ
สภาทั้งสอง ถ้าสภาทั้งสองต่างเห็นชอบด้วยร่างพระราชบัญญัติที่คณะกรรมการร่วม
กันได้พิจารณาแล้วนั้น ก็ให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๒๒ ถ้าสภาใดสภาหนึ่งไม่เห็น
ชอบด้วยก็ให้มายังร่างพระราชบัญญัตินั้นไว้ก่อน

คณะกรรมการร่วมกันยอมนำอำนาจเรียกเอกสารจากบุคคลใด ๆ
หรือเรียกบุคคลใด ๆ มาแถลงข้อเท็จจริง หรือแสดงความคิดเห็นในการพิจารณา
ร่างพระราชบัญญัติได้ และเอกสารที่ขอร้องไว้ตามมาตรา ๑๐๓ นั้น ให้คุ้มครองถึงบุคคล
ผู้กระทำการนั้นตามที่ตามมาตรฐานด้วย

การประชุมคณะกรรมการร่วมกัน ต้องมีกรรมาธิการมาประชุม
ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมาธิการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม และให้นำ
ข้อบังคับการประชุมของสภาผู้แทนราษฎรในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกรรมาธิการมาใช้บังคับโดย
อนุโลม

มาตรา ๑๐๔ ร่างพระราชบัญญัติที่ต้องยับยั้งไว้ตามบทบัญญัติมาตรา
๑๐๓ นั้น สภาผู้แทนราษฎรจะยกขึ้นพิจารณาใหม่ใดต่อเมื่อเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันได้
ล่วงพ้นไป นับแต่วันที่วุฒิสภาส่งร่างพระราชบัญญัตินั้นคืนไปยังสภาผู้แทนราษฎรสำหรับ
กรณีการยับยั้งตามมาตรา ๑๐๓ (๒) และนับแต่วันที่สภาใดสภาหนึ่งไม่เห็นชอบด้วย
สำหรับกรณีการยับยั้งตามมาตรา ๑๐๓ (๓) ในกรณีเช่นว่านี้ ถ้าสภาผู้แทนราษฎร

ลงมติในร่าง เติมหรือร่างที่คณะกรรมการร่วมกันพิจารณาด้วยคะแนนเสียงมากกว่า
กึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของสภาแล้ว ก็ให้ถือว่าร่างพระราชบัญญัตินั้น
เป็นอันได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาและให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๒๖

ถ้าร่างพระราชบัญญัติที่คองยับยั้งไว้ เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับ
การเงิน สภาผู้แทนราษฎรอาจยกร่างพระราชบัญญัตินั้นขึ้นพิจารณาใหม่โดยทันที ใน
กรณีเช่นว่านี้สภาผู้แทนราษฎรลงมติในร่าง เติมหรือร่างที่คณะกรรมการร่วมกัน
พิจารณาด้วยคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของสภาแล้ว ก็ให้
ถือว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา และให้ดำเนินการ
ต่อไปตามมาตรา ๒๖

มาตรา ๑๑๕ ในระหว่างที่การยับยั้งร่างพระราชบัญญัติใดตาม บท
บัญญัติมาตรา ๑๑๓ คณะรัฐมนตรีหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จะเสนอร่างพระราช
บัญญัติใหม่หลักการอย่างเดียวกันหรือคล้ายกันกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติ ที่คอง
ยับยั้งไว้ไม่ได้

ในกรณีที่วุฒิสภาหรือสภาผู้แทนราษฎรเห็นว่าร่างพระราชบัญญัติที่เสนอ
หรือส่งให้พิจารณานั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติที่หลักการอย่างเดียวกัน หรือคล้ายกันกับ
หลักการของร่างพระราชบัญญัติที่คองยับยั้งไว้ ให้ประธานวุฒิสภาหรือ ประธานสภา
ผู้แทนราษฎรส่งร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญวินิจฉัย ถ้าคณะ
ตุลาการรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าเป็นร่างพระราชบัญญัติที่หลักการอย่างเดียวกัน หรือ
คล้ายกันกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติที่คองยับยั้งไว้ ให้ร่างพระราชบัญญัตินั้น
ตกไป

มาตรา ๑๒๐ ในกรณีที่สภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุหรือมีการยุบสภาผู้แทน
ราษฎรบรรดาพระราชบัญญัติที่รัฐสภายังมิได้ให้ความเห็นชอบหรือทบทวนหากษัตริย์
ไม่ทรงเห็นชอบด้วย หรือเมื่อพ้นเก้าสิบวันแล้วมิได้พระราชทานคืนมา ให้เป็นอันตกไป

มาตรา ๑๒๑ ร่างพร ษามารายจ่ายของแผ่นดินให้ทำเป็นพร ษาราชบัญญัติ
ถ้าพร ษาราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณออกไม่ทันถึงงบประมาณใหม่ให้
ใช้กฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายในงบประมาณก่อนนั้นไปพลาง

มาตรา ๑๒๒ ร่างพร ษาราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ
ร่างพร ษาราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และร่างพร ษาราชบัญญัติโอนงบประมาณ
รายจ่าย สภาผู้แทนราษฎรจะต้องพิจารณาให้เสร็จภายใน สิบวันนับแต่วันที่ ร่าง
พร ษาราชบัญญัติดังกล่าวมาถึงสภาผู้แทนราษฎร

ถ้าสภาผู้แทนราษฎร ไม่ได้พิจารณาร่างพร ษาราชบัญญัตินั้นให้เสร็จภายใน
กำหนดเวลาที่กล่าวในวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าสภาผู้แทนราษฎร ได้ให้ความเห็นชอบใน
ร่างพร ษาราชบัญญัตินั้น และให้เสนอร่างพร ษาราชบัญญัตินั้นต่อวุฒิสภา

ในการพิจารณาร่างพร ษาราชบัญญัตินั้น วุฒิสภาจะต้องให้ความเห็นชอบ
หรือไม่เห็นชอบภายในสิบวันนับแต่วันที่ร่างพร ษาราชบัญญัตินั้นมาถึงวุฒิสภา ถ้าพ้น
กำหนดนี้ให้ถือว่าวุฒิสภาได้ให้ความเห็นชอบในร่างพร ษาราชบัญญัตินั้น ในกรณีเช่นนี้
และในกรณีที่วุฒิสภาให้ความเห็นชอบ ให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๖๖

ถ้าร่างพร ษาราชบัญญัติดังกล่าวนั้น วุฒิสภาไม่เห็นชอบด้วย ให้พ้นท
มัญญัติมาตรา ๑๑๔ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในการพิจารณาร่างพร ษาราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ
ร่างพร ษาราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และร่างพร ษาราชบัญญัติ โอนงบประมาณ
รายจ่ายสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะแปรญัตติเพิ่มเติมจำนวนในรายการหรือรายการใด
มิได้ แต่อาจแปรญัตติได้ในทางลดหรือตัดทอนรายจ่ายซึ่งมิใช่รายจ่ายตามข้อผูกพันอย่าง
ใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

- (๑) เงินสงฆ์เงินกู้
- (๒) ดอกเบี้ยเงินกู้
- (๓) เงินที่กำหนดให้จ่ายตามกฎหมาย

มาตรา ๑๒๓ การจ่ายเงินแผ่นดิน จะกระทำได้ก็เฉพาะที่ได้อนุญาตไว้ในกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่าย กฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ หรือกฎหมายเกี่ยวกับวงการโอนงบประมาณ หรือกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลัง เว้นแต่ในกรณีจำเป็นรีบด่วนจะจ่ายไปก่อนก็ได้ แต่ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติในกรณีเช่นนี้ ต้องตั้งงบประมาณรายจ่ายชดใช้ในพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่ายหรือพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม หรือพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณถัดไป

มาตรา ๑๒๔ วุฒิสภาและสภานิติบัญญัติของรัฐมีอำนาจควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินโดยบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๑๒๕ ในประชุมวุฒิสภาหรือสภานิติบัญญัติ สมาชิกทุกคนมีสิทธิตั้งกระทู้ถามรัฐมนตรีในเรื่องใดเกี่ยวกับงานในหน้าที่ใด แต่รัฐมนตรีย่อมมีสิทธิที่จะไม่ตอบเมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นว่าเรื่องนั้นยังไม่ควรเปิดเผย เพราะเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน

มาตรา ๑๒๖ สมาชิกสภานิติบัญญัติของรัฐจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของสภานิติบัญญัติ มีสิทธิเข้าขอเสนอญัตติขอให้เปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อให้คณะรัฐมนตรีแถลงข้อเท็จจริง หรือแสดงความคิดเห็นในปัญหาอันเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน

ญัตติดังกล่าวในวรรคหนึ่งให้ยื่นต่อประธานสภานิติบัญญัติ และให้ประธานสภานิติบัญญัติแจ้งไปยังนายกรัฐมนตรี เพื่อกำหนดเวลาสำหรับการเปิดอภิปรายทั่วไป ซึ่งต้องไม่ช้ากว่าสามสิบวันนับแต่วันที่นายกรัฐมนตรีได้รับแจ้ง แต่คณะรัฐมนตรีย่อมมีสิทธิที่จะขอให้ระงับการเปิดอภิปรายทั่วไปนั้นเสียได้ เมื่อเห็นว่าเป็นเรื่องยังไม่ควรเปิดเผย เพราะเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน

ในการ เปิดอภิปรายทั่วไปตามมาตรานี้ สภาจะลงมติในปัญหาที่อภิปราย
ไม่ได้

มาตรา ๑๒๗ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวน ไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของ
จำนวนสมาชิกทั้งหมดของสภาผู้แทนราษฎร มีสิทธิเข้าชื่อ เสนอญัตติขอเปิดอภิปราย
ทั่วไป เพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐมนตรี เป็นรายตัวหรือทั้งคณะ

เมื่อการ เปิดอภิปรายทั่วไปสิ้นสุดลง โดยมีใจความมติได้ผ่านระเบียบ
วาระเปิดอภิปรายนั้นไป ให้สภาผู้แทนราษฎรลงมติไว้วางใจหรือไม่ไว้วางใจ การ
ลงมติในกรณีเช่นนี้มีผลให้กระทำในวันเดียวกันกับการ อภิปรายสิ้นสุด มติไม่ไว้วางใจ
ต้องมีคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของสภา

ในกรณีที่มติไม่ไว้วางใจมีคะแนนเสียงไม่มากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวน
สมาชิกทั้งหมดของสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เข้าชื่อ เสนอญัตติขอเปิดอภิปรายนั้น
เป็นอันหมดสิทธิที่จะเข้าชื่อ เสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไป เพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐมนตรี
เป็นรายตัวหรือทั้งคณะอีกตลอดสมัยประชุมนั้น

มาตรา ๑๒๘ การประชุมวุฒิสภา การประชุมสภาผู้แทนราษฎร และ
การประชุมร่วมกันของรัฐสภา ย่อมเป็นการ เปิดเผยตามลักษณะที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ
การประชุมแต่ละสภา แต่หากคณะรัฐมนตรีหรือสมาชิกของแต่ละสภา หรือสมาชิก
ของทั้งสองสภารวมกัน มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของ
แต่ละสภา หรือของทั้งสองสภารวมกัน แล้วแต่กรณี ร้องขอให้ประชุมลับ ก็ได้ประชุมลับ

มาตรา ๑๒๙ วุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎรมีอำนาจ เลือกสมาชิกของ
แต่ละสภาทั้งเป็นคณะกรรมการสามัญ และมีอำนาจ เลือกบุคคลผู้เป็นสมาชิกหรือ
มิได้เป็นสมาชิกทั้งเป็นคณะกรรมการวิสามัญ เพื่อกำหนดกิจการหรือพิจารณา
หรือศึกษาเรื่องใด ๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของสภาแล้วรายงานต่อสภา คณะ
กรรมการทุกสภานายกรัฐมนตรีมีอำนาจ เรียกเอกสารจากบุคคลใด ๆ หรือเรียกบุคคลใด ๆ

LIART

มาแถลงขอเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นในกิจการที่กระทำ หรือในเรื่องที่พิจารณา
สอบสวนหรือศึกษาอื่นใด

เอกสิทธิที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๐๓ นั้น ให้คุ้มครองถึงบุคคลผู้กระทำ
หน้าที่ตามมาตรานี้ด้วย

การตั้งกรรมาธิการสามัญต้องมีจำนวนตามหรือใกล้เคียงกับอัตรา ส่วน
ของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละพรรคการเมืองหรือกลุ่มพรรคการเมืองที่
มีอยู่ในสภาผู้แทนราษฎร

ในระหว่างที่ยังไม่มีข้อบังคับการประชุมของสภาผู้แทนราษฎร ตาม
มาตรา ๑๓๖ ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้กำหนดอัตราส่วนตามวรรคสาม

มาตรา ๑๓๐ การประชุมคณะกรรมาธิการ ต้องมีกรรมาธิการมา
ประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมาธิการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

มาตรา ๑๓๑ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๔๐ ถ้ามีปัญหาที่จะต้องตีความ
รัฐธรรมนูญเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของรัฐสภา ให้เป็นอำนาจของรัฐสภาที่จะตีความ
และให้ถือว่า การตีความของรัฐสภาเป็นเด็ดขาด

มาตรา ๑๓๒ วุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎรมีอำนาจตราข้อบังคับการ
ประชุมเกี่ยวกับการเลือกและการปฏิบัติหน้าที่ของประธานสภา รองประธานสภา
และกรรมาธิการ วิธีการประชุม การเสนอและพิจารณาพระราชบัญญัติ การเสนอ
ญัตติ การปรึกษา การอภิปราย การลงมติ การตั้งกระทู้ถาม การเปิดอภิปรายทั่วไป
การรักษาระเบียบและความเรียบร้อยและกิจการอื่นเพื่อดำเนินการตามบทบัญญัติ แห่ง
รัฐธรรมนูญนี้

ส่วนที่ ๕

การประชุมร่วมกันของรัฐสภา

มาตรา ๑๓๓ ในกรณีต่อไปนี้ ให้รัฐสภาประชุมร่วมกัน

(๑) การให้ความเห็นชอบในการตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตาม

มาตรา ๑๓ และมาตรา ๑๔

(๒) การปฏิญาณตนของผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ต่อรัฐสภาตาม

มาตรา ๑๖

(๓) การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเพื่อยกอำนาจการสืบราชสันตติวงศ์

พระมหากษัตริราช ๒๕๖๗ ตามมาตรา ๑๗

(๔) การให้ความเห็นชอบในการสืบราชสมบัติตามมาตรา ๑๘

(๕) การปรึกษาร่างพระราชบัญญัติใหม่ตามมาตรา ๖๗

(๖) การให้ความเห็นชอบในการปิดสมัยประชุมตามมาตรา ๑๐๕

(๗) การเปิดประชุมรัฐสภาตามมาตรา ๑๐๖

(๘) การตีความรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๑๓๖

(๙) การแถลงนโยบายตามมาตรา ๑๔๑

(๑๐) การเปิดอภิปรายทั่วไปตามมาตรา ๑๔๓

(๑๑) การให้ความเห็นชอบในการประกาศสงครามตามมาตรา ๑๕๑

(๑๒) การให้ความเห็นชอบแก่อนังสือสัญญาและสนธิสัญญาตามมาตรา ๑๕๒

(๑๓) การแต่งตั้งตุลาการรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๑๗๒

(๑๔) การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๑๘๓

มาตรา ๑๓๔ ในการประชุมร่วมกันของรัฐสภา ให้ใช้บังคับการ

ประชุมของสภาผู้แทนราษฎรโดยอนุโลม

LIRT

มาตรา ๑๓๕ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๓ มาตรา ๒๓ มาตรา ๑๕๑
วรรคสองและมาตรา ๑๔๓ ในการประชุมร่วมกันของรัฐสภา ในหน้าที่ใช้แก่สภา
ทั้งสองมาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่เฉพาะการตั้งคณะกรรมการ กรรมาธิการที่ตั้ง
จากผู้ที่เป็นสมาชิกของแต่ละสภาต้องมีจำนวนตามหรือใกล้เคียงกับอัตราส่วน ของ
จำนวนสมาชิกของแต่ละสภา

หมวด ๓

คณะรัฐมนตรี

มาตรา ๑๓๖ พระมหากษัตริย์ทรงตั้งนายกรัฐมนตรีคนหนึ่งและรัฐมนตรี
อีกไม่เกินสามสิบสี่คน ประกอบเป็นคณะรัฐมนตรี มีหน้าที่บริหารราชการแผ่นดิน
รัฐมนตรี ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนรัฐมนตรีทั้งหมด จะต้องเป็นสมาชิก
สภาผู้แทนราษฎร
ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการตั้ง
นายกรัฐมนตรี

มาตรา ๑๓๗ ก่อนเข้ารับหน้าที่ รัฐมนตรีต้องถวายสัตย์ปฏิญาณต่อ
พระมหากษัตริย์ ถวายถ้อยคำดังต่อไปนี้
"ข้าพระพุทธเจ้า (ชอญปฏิญาณ) ขอถวายสัตย์ปฏิญาณว่าข้าพระพุทธเจ้า
จะจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์และจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์
ของประเทศและประชาชน ทั้งจะรักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร
ไทย ทุกประการ"

มาตรา ๑๓๘ รัฐมนตรีจะเป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือน
ประจำนอกจากข้าราชการการเมืองมิได้

LIRT

มาตรา ๑๓๕ รัฐมนตรีจะดำรงตำแหน่งหรือกระทำการใด ๆ ที่ห้ามไว้ มิให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรดำรงหรือกระทำตามที่บัญญัติในมาตรา ๕๖ มิได้ เว้นแต่ ตำแหน่งที่ต้องดำรงตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย และจะเป็นผู้จัดการ กรรมการ ที่ปรึกษา คิวแทนหรือลูกจ้างของบุคคล ห้างหุ้นส่วน บริษัท หรือองค์การใด ๆ ซึ่งดำเนินธุรกิจ เพื่อการค้าไว้ก็ดีโดย

มาตรา ๑๔๐ รัฐมนตรีย่อมมีสิทธิเข้าประชุมและแสดงข้อเท็จจริงหรือ แสดงความคิดเห็นในที่ประชุมสภาซึ่งตนมิได้เป็นสมาชิก แต่ไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนน เอกสิทธิ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๐๓ ให้นำมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๔๑ คณะรัฐมนตรีที่จะเข้าบริหารราชการแผ่นดินต้องแถลง นโยบายต่อรัฐสภาโดยไม่มี การลงมติความไว้วางใจ

มาตรา ๑๔๒ ในการดำเนินนโยบายบริหารราชการแผ่นดิน รัฐมนตรี ต้องรับผิดชอบต่อสภาผู้แทนราษฎรในหน้าที่ของตน และต้องรับผิดชอบต่อสภา ผู้แทนราษฎรในนโยบายทั่วไปของคณะรัฐมนตรี

มาตรา ๑๔๓ ถ้ามีปัญหาเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินที่ คณะ รัฐมนตรี เห็นสมควรจะฟังความคิดเห็นของสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นายกรัฐมนตรีจะแจ้งไปยังประธานรัฐสภา ขอให้มีการ เปิดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุม รัฐสภาได้ ในกรณีเช่นว่านี้ รัฐสภาจะลงมติในปัญหาที่อภิปรายมิได้

มาตรา ๑๔๔ รัฐมนตรีที่พ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

- (๑) สภาผู้แทนราษฎรลงมติไม่ไว้วางใจตามมาตรา ๑๒๓
- (๒) สภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุ หรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร
- (๓) คณะรัฐมนตรีลาออก
- (๔) ความเป็นรัฐมนตรีของนายกรัฐมนตรีสิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๔๕

LIRT

คณะรัฐมนตรีพ้นจากตำแหน่ง ต้องอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานไป จนกว่าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่

มาตรา ๑๔๕. ความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเฉพาะตัว เมื่อ

(๑) พาย

(๒) ลาออก

(๓) ขาดคุณสมบัติสำหรับสมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตาม มาตรา ๔๓ (๑) (๒) หรือ (๔) ในกรณีที่รัฐมนตรีมิได้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือ (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) ในกรณีที่รัฐมนตรีเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือมีลักษณะต้องห้ามตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๕ (๑) (๒) (๓) หรือ (๕)

(๔) ท้องคำพิพากษาให้จำคุก

(๕) สภาผู้แทนราษฎรลงมติไม่ไว้วางใจตามมาตรา ๑๒๗

(๖) กระทำการอันต้องห้ามตามมาตรา ๑๓๕

(๗) มีพระบรมราชโองการตามมาตรา ๑๔๖

ให้นับพันธุบัตรมาตรา ๗๐ มาตรา ๗๑ และมาตรา ๗๒ มาใช้บังคับแก่

การสิ้นสุดของความเป็นรัฐมนตรีตาม (๒) (๓) (๔) หรือ (๕)

มาตรา ๑๔๖. พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการให้รัฐมนตรี พ้นจากความเป็นรัฐมนตรี ตามที่นายกรัฐมนตรีถวายคำแนะนำ

มาตรา ๑๔๗. ในกรณีฉุกเฉินที่ความจำเป็นรีบด่วนในอันจะรักษาความ ปลอดภัยของประเทศ หรือความปลอดภัยสาธารณะ หรือความมั่นคงในทางเศรษฐกิจ ของประเทศ หรือป้องปัดภัยพิบัติสาธารณะ พระมหากษัตริย์จะทรงตราพระราช กำหนดให้ใช้บังคับถึง เช่นพระราชบัญญัติใด

ในการประชุมรัฐสภาคราวต่อไป ให้คณะรัฐมนตรี เสนอพระราชกำหนดนั้น

LIRT

ต่อรัฐสภา เพื่อพิจารณาโดยไม่ชักช้า ถ้าสภาผู้แทนราษฎรไม่อนุมัติ หรือ
สภาผู้แทนราษฎรอนุมัติแต่วุฒิสภาไม่อนุมัติและสภาผู้แทนราษฎรยืนยันการอนุมัติด้วยคะแนน
เสียงไม่มากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมด ให้พระราชาคณะนั้นตกไป แต่
ทั้งนี้ไม่กระทบกระเทือนกิจการที่ได้เป็นไปในระหว่างที่พระราชาคณะนั้น

ถ้าวุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎรอนุมัติพระราชาคณะนั้น หรือถ้าวุฒิสภา
ไม่อนุมัติและสภาผู้แทนราษฎรยืนยันการอนุมัติด้วยคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่ง ของ
จำนวนสมาชิกทั้งหมด ให้พระราชาคณะนั้นเมื่อสิ้นรัชสมัยเป็นพระราชาคณะต่อไป

การอนุมัติหรือไม่อนุมัติพระราชาคณะ ให้นายกรัฐมนตรีประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษา ในกรณีไม่อนุมัติ ให้มีผลตั้งแต่วันที่จากรวันประกาศในราช-
กิจจานุเบกษา

การพิจารณาพระราชาคณะของวุฒิสภา และของสภาผู้แทนราษฎรใน
กรณียืนยันการอนุมัติพระราชาคณะ จะต้องทำในโอกาสแรกที่มีการประชุมสภานั้น ๆ

มาตรา ๑๔๔ ในระหว่างสมัยประชุม ถ้ามีความจำเป็นต้องมีกฎหมาย
เกี่ยวกับการภาษีอากรหรือเงินตราซึ่งจะต้องได้รับการพิจารณาโดยด่วน และลับ
เพื่อรักษาประโยชน์ของแผ่นดิน พระมหากษัตริย์จะทรงตราพระราชาคณะให้ไว้บังคับ
ถึงเช่นพระราชาคณะที่ได้

พระราชาคณะที่ใดตราขึ้นตามวรรคหนึ่ง จะต้องนำเสนอต่อสภาผู้แทน
ราษฎรภายในสามวันนับแต่วันถัดจากรวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา และให้นำ
บทบัญญัติมาตรา ๑๔๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๔๕ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจ ในการตรา
พระราชกฤษฎีกาโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย

มาตรา ๑๔๖ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการประกาศใช้
และเลิกใช้กฎอัยการศึก ตามลักษณะและวิธีการตามกฎหมายว่าด้วยกฎอัยการศึก

๒๒๒

ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องประกาศใช้กฎอัยการศึกเฉพาะแห่ง เป็นการ
รับความเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารขณกระทำให้ไปตามกฎหมายว่าด้วยกฎอัยการศึก

มาตรา ๑๕๑ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการประกาศ
สงครามเมื่อได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา

มติให้ความเห็นชอบของรัฐสภาต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสาม
ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของทั้งสองสภา

ในระหว่างที่สภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุ หรือสภาผู้แทนราษฎรถูกยุบให้
วุฒิสภาทำหน้าที่รัฐสภาในการให้ความเห็นชอบตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๑๕๒ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการ ทำ
หนังสือสัญญาสันติภาพ สัญญาสงบศึกและสัญญาอันมีนานาประเทศหรือกับองค์การระหว่าง
ประเทศ

หนังสือสัญญาในมีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทย หรือเขตอธิปไตยแห่งชาติ
หรือจะต้องออกพระราชบัญญัติเพื่อให้การเป็นไปตามสัญญา หรือสนธิสัญญาพันธมิตร
ทางทหารต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา

มาตรา ๑๕๓ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการพระราช-
ทานอภัยโทษ

มาตรา ๑๕๔ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการถอดถอน
ฐานันดรศักดิ์และเรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์

มาตรา ๑๕๕ พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งและให้ข้าราชการฝ่ายทหาร
และฝ่ายพลเรือนตำแหน่งปลัดกระทรวง อธิบดีและเทียบเท่าพ้นจากตำแหน่ง

LIRT

Legislative Institutional Repository of Thailand

มาตรา ๑๕๖ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๕๕ การกำหนดคุณสมบัติ การบรรจุ การแต่งตั้ง การเลื่อนตำแหน่ง การเลื่อนเงินเดือน การลงโทษ และการออกจากราชการของข้าราชการให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

มาตรา ๑๕๗ ข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำนอกจากข้าราชการการเมือง จะเป็นข้าราชการการเมืองมิได้

มาตรา ๑๕๘ บทกฎหมาย พระราชกัตตเลขา และพระบรมราชโองการใด ๆ อันเกี่ยวกับราชการแผ่นดิน ต้องมีรัฐมนตรีลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ เว้นแต่บทบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญนี้

หมวด ๔

ศาล

มาตรา ๑๕๙ การพิจารณาพิพากษาอรรถคดีเป็นอำนาจของศาล ซึ่งจะต้งดำเนินการตามกฎหมายและในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

มาตรา ๑๖๐ บรรดาศาลทั้งหลายจะตั้งขึ้นได้แก่โดยพระราชบัญญัติ

มาตรา ๑๖๑ การตั้งศาลขึ้นใหม่เพื่อพิจารณาพิพากษาคดีใดคดีหนึ่ง หรือคดีที่ขอหาฐานใดฐานหนึ่งโดยเฉพาะ แทนศาลธรรมดาที่มีอยู่ตามกฎหมาย สำหรับพิจารณาพิพากษาคดีนั้น จะกระทำมิได้

มาตรา ๑๖๒ การบัญญัติกฎหมายให้มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลง หรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยธรรมนูญศาลหรือวิธีพิจารณา เพื่อใช้แก่คดีใดคดีหนึ่งโดยเฉพาะ จะกระทำมิได้

LIRT

๒๖๔

มาตรา ๑๖๓ ผู้พิพากษาและตุลาการมีอิสระในการพิจารณาพิพากษา
อรรถคดีให้เป็นไปตามกฎหมาย

มาตรา ๑๖๔ ผู้พิพากษาและตุลาการจะเป็นข้าราชการการเมืองมิได้

มาตรา ๑๖๕ พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งและให้ผู้พิพากษา ในศาล
ยุติธรรมพ้นจากตำแหน่ง

ก่อนเข้ารับหน้าที่ครั้งแรก ผู้พิพากษาต้องถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระ
มหากษัตริย์ด้วยถ้อยคำที่คณะกรรมการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการ
ฝ่ายตุลาการกำหนด

มาตรา ๑๖๖ การแต่งตั้งและการให้ผู้พิพากษาในศาลยุติธรรมพ้นจาก
ตำแหน่ง จะต้องได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วย
ระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการก่อน แล้วจึงนำความกราบบังคมทูล

การเลื่อนตำแหน่ง การเลื่อนเงินเดือน และการลงโทษผู้พิพากษาใน
ศาลยุติธรรม จะต้องได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมการตุลาการตามกฎหมาย
ว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ

มาตรา ๑๖๗ ศาลทหารมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีตามที่กฎหมาย
บัญญัติ

การแต่งตั้งและการให้ตุลาการศาลทหารพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็น
ไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๑๖๘ การแต่งตั้งและการให้ผู้พิพากษาหรือตุลาการในศาลอื่น
นอกจากศาลยุติธรรมและศาลทหารพ้นจากตำแหน่งตลอดจนอำนาจพิพากษาคดี
และวิธีพิจารณาของศาลดังกล่าว ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลนั้น

มาตรา ๑๖๙ ในกรณีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลยุติธรรม
กับศาลอื่น หรือระหว่างศาลอันด้วยกัน ให้คณะกรรมการรัฐธรรมนูญเป็นผู้วินิจฉัย

LIRT

Legislative Institutional Repository of Thailand

หมวด ๕
การปกครองส่วนท้องถิ่น

มาตรา ๑๗๐ การจัดระเบียบการปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องเป็นไปตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

มาตรา ๑๗๑ การปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีสภาท้องถิ่นและคณะผู้บริหารท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้งของประชาชนในท้องถิ่น และต้องจัดให้มีการเลือกตั้งครั้งถัดมาภายในเวลาที่กำหนดในกฎหมาย

มาตรา ๑๗๒ การเลือกตั้งสมาชิกของสภาท้องถิ่น ให้ใช้วิธีออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ

การเลือกตั้งคณะผู้บริหารท้องถิ่น จะใช้วิธีออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับหรือจะให้สภาท้องถิ่นเลือกตั้งจากสมาชิกของสภาท้องถิ่นก็ได้ ทั้งนี้ ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งตามมาตรา ๑๗๑ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

หมวด ๑๐

ตุลาการรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๑๗๓ คณะตุลาการรัฐธรรมนูญประกอบด้วยประธานรัฐสภา ประธานศาลฎีกา อธิบดีกรมอัยการ และบุคคลอื่นนอกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐสภาแต่งตั้งจาก

ผู้ทรงคุณวุฒิ

LIRT

ประธานรัฐสภาเป็นประธานตุลาการรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๑๗๔ ตุลาการรัฐธรรมนูญซึ่งรัฐสภาแต่งตั้งจะเป็นสมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ พนักงานรัฐวิสาหกิจหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นก็ได้

มาตรา ๑๗๕ ตุลาการรัฐธรรมนูญจะไต่รับเงินประจำตำแหน่งและประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นตามกฎหมาย

มาตรา ๑๗๖ ทุกครั้งที่มีการเลือกตั้งทั่วไป ให้รัฐสภาแต่งตั้งตุลาการรัฐธรรมนูญจากบุคคลใหม่ภายในสามสิบวันนับแต่วันเปิดสมัยประชุมรัฐสภาครั้งแรก กำหนดวันดังกล่าวในวาระหนึ่งให้หมายถึงวันในสมัยประชุม ในการแต่งตั้งตุลาการรัฐธรรมนูญตามวาระหนึ่ง รัฐสภาจะแต่งตั้งผู้ที่พ้นจากตำแหน่งให้เป็นตุลาการรัฐธรรมนูญใหม่อีกก็ได้

มาตรา ๑๗๗ ตุลาการรัฐธรรมนูญซึ่งรัฐสภาแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) เปิดสมัยประชุมรัฐสภาครั้งแรกหลังจากการเลือกตั้งทั่วไป
- (๒) ตาย
- (๓) ลาออก
- (๔) เป็นสมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ พนักงานรัฐวิสาหกิจหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น
- (๕) ต้องคำพิพากษาให้จำคุก

มาตรา ๑๗๘ ถ้าตำแหน่งตุลาการรัฐธรรมนูญซึ่งรัฐสภาแต่งตั้งว่างลง เพราะเหตุอื่นใด นอกจากถึงคราวออกตามมาตรา ๑๗๗ (๑) ให้รัฐสภาแต่งตั้งตุลาการรัฐธรรมนูญเข้ามาแทนภายในสามสิบวัน

กำหนดวันดังกล่าวในวาระหนึ่งให้หมายถึงวันในสมัยประชุม

LIRT

มาตรา ๑๓๕ เมื่อร่างพระราชบัญญัติใดได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา แล้วก่อนที่นายกรัฐมนตรีจะนำร่างพระราชบัญญัตินั้นขึ้นทูลเกล้า ฯ ถวายเพื่อ พระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยตามมาตรา ๒๖

(๑) หากสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งสองสภารวมกัน หรือสมาชิกของแต่ละสภา มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมด ของทั้งสองสภา เห็นว่าร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ให้เสนอความเห็นต่อประธานรัฐสภา ประธานวุฒิสภา หรือประธานสภาผู้แทนราษฎร แล้วแต่กรณี แล้วให้ประธานแห่งสภาที่ได้รับความเห็นดังกล่าว ส่งความเห็นนั้นไปยัง คณะตุลาการรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัย แล้วแจ้งให้นายกรัฐมนตรีทราบ

(๒) หากนายกรัฐมนตรี เห็นว่าร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวมีข้อความขัด หรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ให้ส่งความเห็นเช่นนั้นไปยังคณะตุลาการรัฐธรรมนูญเพื่อ พิจารณาวินิจฉัย แล้วแจ้งให้ประธานวุฒิสภาและประธานสภาผู้แทนราษฎรทราบ

ในระหว่างที่คณะตุลาการรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย ให้นายกรัฐมนตรี ระงับการดำเนินการเพื่อประกาศใช้ร่างพระราชบัญญัติตามวรรคหนึ่งจนกว่าจะมีคำ วินิจฉัยของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ ถ้าคณะตุลาการรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าร่างพระราช- บัญญัตินั้นมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ให้นายกรัฐมนตรีส่งร่างพระราชบัญญัตินั้น คืนไปยังรัฐสภาต่อไป

มาตรา ๑๔๐ ในการที่ศาลจะไต่ถามมติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องควมบทบัญญัติมาตรา ๔ และยังไม่ มี คำวินิจฉัยของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลรอการ พิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว แล้วส่งความเห็นเช่นนั้นตามทางการ เพื่อ คณะตุลาการรัฐธรรมนูญจะไต่พิจารณาวินิจฉัย

คำวินิจฉัยของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ ให้ใช้ได้ในคดีทั้งปวง แต่ไม่ กระทบกระเทือนคำพิพากษาของศาลอันถึงที่สุดแล้ว

มาตรา ๑๘๑ คำวินิจฉัยของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญให้ถือเป็นเด็ดขาด และให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๑๘๒ วิธีการพิจารณาของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยกฏหมายนั้น

หมวด ๑๑

การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๑๘๓ การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ จะกระทำได้ก็แต่โดยหลักเกณฑ์และวิธีการ ดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ตั้งข้อแก้ไขเพิ่มเติมมาจากคณะรัฐมนตรีหรือจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของสภาผู้แทนราษฎร

(๒) ผู้ตั้งข้อแก้ไขเพิ่มเติมต้องเสนอเป็นร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม และให้รัฐสภาพิจารณาเป็นสามวาระ

(๓) การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่หนึ่งขึ้นรับหลักการ ให้ใช้วิธีเรียกชื่อ และต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยในการแก้ไขเพิ่มเติมนั้นไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของทั้งสองสภา

(๔) การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่สองขึ้นพิจารณาเรียงลำดับมาตรา ให้ถือเอาเสียงข้างมากเป็นประมาณ

(๕) เมื่อการพิจารณาวาระที่สองเสร็จสิ้นแล้วให้รอไว้สิบห้าวัน เมื่อพ้นกำหนดนี้แล้ว ให้รัฐสภาพิจารณาในวาระที่สามต่อไป

(๖) การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่สามขั้นสุดท้าย ให้ใช้วิธีเรียกชื่อและต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยในการที่จะให้ออกเ้าเป็นรัฐธรรมนูญไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของทั้งสองสภา

(๗) เมื่อการลงมติได้เป็นไปตามที่กล่าวแล้ว ให้นำร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม.

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๑๘๔ นับตั้งแต่วันที่ใช้รัฐธรรมนูญนี้จนถึงวันเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๑๘๕ ให้สถานิติบัญญัติแห่งชาติตามรัฐธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๒๐ ทำหน้าที่รัฐสภาตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ และมีให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘๖ มาใช้บังคับแก่การดำรงตำแหน่งของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติตามมาตรา ๙๓

มาตรา ๑๘๕ ให้คณะรัฐมนตรีที่บริหารราชการแผ่นดินอยู่ในวันใช้รัฐธรรมนูญนี้ หรือคณะรัฐมนตรีหากจะสมัครก่อนการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๑๘๕ เป็นคณะรัฐมนตรีบริหารราชการแผ่นดินตามรัฐธรรมนูญนี้ และมีให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๓๖ วรรคสอง มาตรา ๑๓๘ มาตรา ๑๓๙ และมาตรา ๑๔๑ มาใช้บังคับแก่การดำรงตำแหน่งของรัฐมนตรีตามมาตรา ๙๓

เมื่อได้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ให้คณะรัฐมนตรีตามวรรคหนึ่งพ้นจากตำแหน่ง แต่ต้องอยู่ในตำแหน่งเพื่อทำหน้าที่ไปจนกว่าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่

มีให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๕๗ มาใช้บังคับแก่การราชการซึ่งดำรงตำแหน่งข้าราชการการเมืองอยู่ก่อนวันที่คณะรัฐมนตรีพ้นจากตำแหน่งตามวรรคสอง

มาตรา ๑๘๖ ให้สถานโยบายแห่งชาติที่ทำหน้าที่อยู่ก่อนใช้รัฐธรรมนูญนี้ ทำหน้าที่ให้ความคิดเห็นแก่คณะรัฐมนตรี เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปตาม

๒๓๐

แนวนโยบายแห่งรัฐไปจนกว่าจะมีการจัดตั้งคณะรัฐมนตรีขึ้นใหม่ภายหลังจากที่ได้มีการ
เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๑๔๘

มาตรา ๑๔๗ ในวาระเริ่มแรก พระมหากษัตริย์จะโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง
สมาชิกวุฒิสภาตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ในวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตาม
มาตรา ๑๔๘

การแต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภาตามวรรคหนึ่ง ให้ประธานสภานโยบายแห่งชาติ
เป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ

มาตรา ๑๔๘ ภายในเวลาที่นับแต่วันแต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภาตามมาตรา
๑๔๗ ถ้ามีการแต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภาหรือให้สมาชิกวุฒิสภาพ้นจากตำแหน่ง ให้ประธาน
วุฒิสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ ในกรณีที่ประธานวุฒิสภาต้อง
ออกจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๔๘ ให้รองประธานวุฒิสภาตามลำดับเป็นผู้ลงนามรับสนอง
พระบรมราชโองการ ถ้าทั้งประธานวุฒิสภาและรองประธานวุฒิสภาต้องออกจาก
ตำแหน่งตามมาตรา ๑๔๘ ให้ที่ประชุมของวุฒิสภาเลือกสมาชิกวุฒิสภาคนหนึ่งเป็นผู้
ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการในฐานะประธานวุฒิสภา

มาตรา ๑๔๙ ให้ดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามบท
บัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ให้เสร็จสิ้นภายในสี่พุทธศักราช ๒๕๒๐ แต่ในกรณีที่ไมอาจ
ดำเนินการเลือกตั้งภายในสี่พุทธศักราช ๒๕๒๐ ได้ ก็ให้ขยายกำหนดเวลาการดำเนินการ
เลือกตั้งออกไปได้ แต่ต้องไม่เกินหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันสี่ปีพุทธศักราช ๒๕๒๐

มาตรา ๑๕๐ เฉพาะในวาระเริ่มแรกเป็นเวลาสี่ปีนับแต่วันแต่งตั้ง
สมาชิกวุฒิสภาตามมาตรา ๑๔๗ การดำเนินการดังต่อไปนี้ ให้กระทำในที่ประชุม
ร่วมกันของรัฐสภา

LIRT

Legislative Institutional Repository of Thailand

(๑) การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ
ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และร่างพระราชบัญญัติโอน
งบประมาณรายจ่าย

(๒) การเปิดอภิปรายทั่วไปตามมาตรา ๑๒๗

ทั้งนี้ โดยให้สมาชิกวุฒิสภามีสิทธิเช่นเดียวกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
แต่จะเข้าชื่อหรือร่วมเข้าชื่อในการขอเปิดอภิปรายทั่วไปตามมาตรา ๑๒๗ ไม่ได้

มาตรา ๑๔๑ บรรดาคำสั่งซึ่งนายกรัฐมนตรีได้สั่งการโดยอาศัยอำนาจ
ตามความในมาตรา ๒๗ แห่งรัฐธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๒๐
ที่ยังใช้บังคับอยู่ในวันใช้รัฐธรรมนูญนี้ ให้คงมีผลใช้บังคับต่อไป การยกเลิกหรือ
เปลี่ยนแปลงคำสั่งดังกล่าว ให้ตราเป็นพระราชบัญญัติ

.....
.....

เนื่องจากการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสำคัญ และตามข้อบังคับบอกว่าจะต้องมีสมาชิกอยู่ในที่ประชุมไม่น้อยกว่า ๒ ใน ๓ ของจำนวนสมาชิกทั้งหมด จำนวนสมาชิกทั้งหมดในเวลานี้มี ๓๕๕ ท่าน ถ้าไม่น้อยกว่า ๒ ใน ๓ ก็มีจำนวนไม่น้อยกว่า ๒๔๐ ท่าน เพื่อความแน่นอน ขอให้เลขาธิการรัฐสภาดำเนินการนับจำนวนสมาชิกในที่ประชุม

(เจ้าหน้าที่ได้นับจำนวนสมาชิกในที่ประชุมแล้ว ปรากฏว่ามีจำนวน ๒๔๑ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : มีสมาชิกอยู่ในที่ประชุมขณะนี้ครบตามระเบียบข้อบังคับแล้ว ขอเชิญคุณชวญศรีรับ

ร้อยตำรวจโท ชวญ บุญธรรม : ท่านประธานที่เคารพ ก่อนที่จะพิจารณาเรื่องควม เรื่องที่ ๑. กระผมในฐานะที่เสนอญัตติตามข้อ ๒ ใครจะขอเปลี่ยนแปลงระเบียบวาระโดยอาศัยข้อบังคับข้อ ๓๘ (๒) ขอนำญัตติที่กระผมขอเสนอเพื่อเพิ่มวันประชุมเข้ามาพิจารณาในลำดับแรกก่อนที่จะพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้เพราะเหตุว่าการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญนั้นเป็นกฎหมายสูงสุด ก็จำเป็นจะต้องพิจารณาถึงวันพิจารณากันเสียก่อน กระผมขอเสนอญัตติเปลี่ยนแปลงระเบียบวาระตามข้อบังคับ ข้อ ๓๑ (๒) กระผมขอผู้รับรองด้วยครับ

(มีสมาชิกยกมือรับรอง)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ถ้าอย่างนั้นผมจะขอมติจากที่ประชุมคุณชนะว่าอย่างไรครับ

นายชนะ รุ่งแสง : ท่านประธานที่เคารพ กระผมไม่เข้าใจในเจตนาของท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ ร้อยตำรวจโท ชวญ บุญธรรม ที่ท่านได้เสนอญัตตินี้ขึ้นมาเพื่อที่จะเพิ่มวันประชุม ขณะนี้เรายังไม่ทราบเลยครับท่านประธานว่าเราจะประชุมพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญที่เสนอเข้ามาสู่ที่ประชุมในวันนี้ เรายังไม่มีความแน่ใจว่าเราจะใช้เวลาในการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้เท่าไร เราอาจจะพิจารณา

ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้เสร็จภายในวันนี้ หรือเสร็จคืนนี้ หรือเสร็จตอนบ่ายนี้ก็ได้ ซึ่ง
 สิ่งนี้เป็น เรื่องที่เราจะต้องคุยกันต่อไป และในเวลาเดียวกับประเด็นที่เราเคยปฏิบัติ
 กันมาสำหรับสภานิติบัญญัติแห่งชาติชุดนี้ เราก็พิจารณาอะไรกันด้วยความเข้าใจที่จะ
 ใช้เวลาอะไรกันก็ไม่มากมายนัก เพราะฉะนั้นนิติคดีของท่านสมาชิกวุฒิสภาที่มีเกียรติที่เสนอ
 จะให้เพิ่มวันประชุมในการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญอะไรนั้น กระผมจึงคิดว่ายังไม่ใช้
 เป็นเรื่องที่เหมาะสมในขณะนี้ แต่ถ่าหลังจากได้พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ไป
 จนกระทั่งเย็นก็ยังไม่เสร็จ คืนนี้ก็ยังไม่เสร็จ แล้วจะต้องพิจารณากันไปอีกหลาย
 วัน เราค่อยพิจารณากันอีกครั้งหนึ่งว่าเราจะเพิ่มวันประชุม ในการพิจารณาร่าง
 รัฐธรรมนูญตามที่ท่านสมาชิกวุฒิสภาที่มีเกียรติเสนอ กระผมจึงคิดว่านิติคดีที่ท่านเสนอนั้น
 อาจจะเป็นนิติคดีที่เหมาะสมและสมควร แต่ยังไม่ใช้ช่วงขณะนี้ กระผมจึงกราบเรียนว่า
 น่าจะเป็นเรื่องที่พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญไปตามปกติก่อน เมื่อมีปัญหาแล้วจึงจะเพิ่ม
 วันประชุมหรืออะไรไปตามความเป็นจริงหรือตามความเหมาะสม ขอขอบคุณครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ก็เป็นคำขอที่มีเหตุผล แต่คุณชาวกี
 เสนอมารถถูกต้องตามระเบียบข้อบังคับ คุณท้าวชาวอย่างไร

พลเอก ทวีฑู เสนียงสอ ณ อยุธยา ท่านประธานสภาที่เคารพ
 ท่านสมาชิกวุฒิสภาที่มีเกียรติ ก็หมายความว่าเราได้สู่วาระของการประชุมพิจารณาร่าง
 รัฐธรรมนูญแล้ว โดยมีสมาชิกรัฐสภาครบประชุม เพราะฉะนั้นอาศัยข้อบังคับการประชุม
 ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ กระผมขอเสนอผู้คดีปรึกษาเป็นเรื่องควน โดยให้สภา
 นี้วินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๒๐ มาตรา ๓๐
 เพราะว่ามีปัญหาเกิดขึ้นในการที่เราจะพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ เพราะรัฐธรรมนูญ
 การปกครองราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๒๐ นี้ไม่ใคร่ระบุเลยว่า สภานี้จะไม่รับร่าง
 รัฐธรรมนูญที่เรากำลังพิจารณากันอยู่นี้ได้หรือไม่ คือไม่รับเสียตั้งแต่แต่วันวาระแรก
 จะทำได้หรือไม่ แล้วถ้าไม่รับแล้วจะทำอย่างไรกันต่อไป เมื่อพิจารณารัฐธรรมนูญ
 การปกครองราชอาณาจักรแล้ว มุ่งถึงเจตนารมณ์แล้วละก็ สำหรับกระผมเข้าใจ

ว่าไม่รับนั้นไม่ได้ ถ้าไม่รับแล้วจะไม่มีทางออก ทางสภาและรัฐบาลจะประสบทางตัน ในเรื่องที่ว่าไม่รับจะเอารัฐธรรมนูญฉบับไหนมาร่างมาพิจารณากัน แล้วก็ทำต่อไป ไม่ได้ด้วย เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักรเป็นอย่างนี้ จึงมีปัญหาคือ และมีผู้ที่พูดกันอยู่ในอันมากกว่า เราจะไม่รับร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้จะได้หรือไม่ จึงขอเสนอให้ตีความในมาตรา ๓๐ ให้สภาในวันจันทร์เช้าก่อนอื่นใดครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ก็ขอให้เป็นที่ปรึกษาแล้วกันนะครับ เพราะว่าขณะนี้ผู้เสนอญัตติมาแล้วว่าขอให้เอาเรื่องด่วน ลำดับ ๒ ขึ้นมาพิจารณาก่อนแล้วก็มีผู้รับรองครบตามข้อบังคับ เพราะฉะนั้นผมก็จะขอมติจากที่ประชุมเสียก่อนว่าที่ประชุมจะยินยอมหรือไม่ ก็แล้วแต่ที่ประชุม เมื่อเสร็จจากปัญหานี้แล้วเราถึงจะพูดถึงปัญหาถัดไปนะครับ

(นายป๋วยจะ เกสรทอง ใต้อินและยกมือขึ้น)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : จะประท้วงว่าอย่างไรครับ

นายป๋วยจะ เกสรทอง : กระผมอยากจะให้ข้อคิดเห็นสักนิดครับ ก่อนที่จะลงมติ ขออนุญาตครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เกี่ยวกับเรื่องเหตุผลของคุณชาญเสียมก่อนครับว่าที่เสนอญัตติควนขึ้นมานี้มีเหตุผลอย่างไรครับ

ร้อยตำรวจโท ชาญ มนูญธรรม : ท่านประธานที่เคารพ ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ กฎหมายรัฐธรรมนูญนั้นไม่เหมือนกับกฎหมายธรรมดา เพราะเป็นกฎหมายที่จะรองรับระเบียบการปกครองแผ่นดินอันสูงสุดของประเทศชาติ จึงอยู่ถ้าเป็นกฎหมายปกติธรรมดาแล้ววันนี้อาจจะประชุมกันเพียงชั่วโมงเดียว หรือ ๒ ชั่วโมงลงมติได้ แต่เป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ เราจะอภิปรายกันวันเดียวเสร็จไปไม่ได้แน่ ประธานเขาจะนี่อย่างไร ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติซึ่งได้รับแต่งตั้งมาในฐานะเป็นผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหลาย การที่จะทราบกฎหมายออกมาเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องไตร่ตรอง และพิจารณาอย่าง

ถัดวัน ส่วนญัตติที่ท่านสมาชิกผู้เกี่ยวข้องเสนอให้ตีความนั้นกระผมว่าเป็นญัตติ ที่ ๒ กระผมจึงเสนอว่าควรที่จะมีการกำหนดวันเสียก่อน เพื่อจะพิจารณาร่างรัฐธรรมนูฉบับนี้ การที่จะพิจารณากันรวดเร็วก็น่าจะได้ เพราะถ้าเรารีบร่างไว้พิจารณาแล้ว จะต้องมี การแต่งตั้งคณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างรัฐธรรมนูต่อไป เพราะ ฉะนั้นจำเป็นที่สุดที่สมาชิกแห่งสภาขึ้นจะต้องมีโอกาสอภิปรายแสดงความคิดเห็นว่า รัฐธรรมนูที่จะปกครองประ เทศชาติขึ้นควรจะมี ในรูปไหนอย่างไร เพื่อท่านที่ได้ รับเลือกตั้งเป็นกรรมาธิการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูจะได้นำไปวิเคราะห์และ พิจารณา ไม่เพิ่มเติมกับคณะกรรมาธิการร่างรัฐธรรมนูครบถ้วนประธาน ซึ่งว่ากันว่าทางจาก สภาขึ้นเป็นอันมาก จนไม่ทราบว่า จะเอาอะไรมาว่ากันว่าทางกันแค่นั้น จึงไม่ทราบว่า วัตถุประสงค์ของคณะกรรมาธิการร่างรัฐธรรมนูขึ้นท่านมีวัตถุประสงค์อย่างไร มี เป้าหมายอย่างไร มีหลักเกณฑ์อย่างไร สภาขึ้นไม่มีโอกาสจะทราบ นอกจากทราบ ทางหน้าหนังสือพิมพ์ เพราะฉะนั้นการจะเอาอภิปรายหรือจะพูดกันสั้น ๆ อย่างที่ท่าน สมาชิกผู้เกี่ยวข้องท่านเป็นกรรมาธิการร่างด้วยท่านทุกคน กระผมไม่เห็นด้วย กระผมจึงเห็นว่าควรจะมีการกำหนดวันเพิ่มขึ้น เราจะพิจารณาในวันที่เพิ่มขึ้นนั้น เติมนั้นก็ได้ กระผมขอยืนยันญัตติขอเปลี่ยนแปลงระเบียบวาระการประชุมครับ

นายบรรหาร ศิลปอาชา ท่านประธานที่เคารพ กระผมได้ฟังเหตุผล ของท่านสมาชิกผู้เกี่ยวข้องคือ ร้อยตำรวจโท ชาญ มนุชธรรม ก่อนที่จะมีการลงมตินั้น กระผมก็ขอประทานกราบเรียนต่อท่านประธานสภาว่า เราถือว่ารรัฐธรรมนูฉบับนี้ เป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศชาติ ฉะนั้นจึงมีความสำคัญที่จะต้องใช้ ความ ละเอียตรอบคอบในการพิจารณา ทันถ้าหากความมากุสาระในญัตติของท่านสมาชิกผู้ เกี่ยวข้องที่เสนอนั้นไม่ใช่เป็นการเพิ่มวันประชุม เป็นการที่ว่าจะให้แยกการประชุม พิจารณาร่างรัฐธรรมนูฉบับนี้ออกจากในวาระที่อื่นหรือไม่ ให้พิจารณาพร้อมกับ กฎหมายฉบับอื่น ขอผมไม่เห็นด้วย ถึงท่านสมาชิกผู้เกี่ยวข้องคุณชนะ รุ่งแสง ใต่อภิปรายไปแล้ว กระผมใครขอประทานกราบเรียนว่า กระผมเห็นด้วยตาม

ความทึบเห็นของท่าน เพราะว่าเมื่อวันที่ ๕ มิถุนายนนี้ท่านประธานไต่กรูณา ส่ง
 ร่างรัฐธรรมนูญให้แกสมาชิกไต่พิจารณาาร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ เราจะให้เวลาสมาชิก
 พิจารณาก่อน ซึ่งในที่ประชุมสภาแห่งนี้ไต่การลงมติว่าใช้เวลา ๒ อาทิตย์ ซึ่งใน
 ระยะเวลา ๒ อาทิตย์นี้กระผมเห็นว่าเป็นการเพียงพอในการที่สมาชิกผู้มีเกียรติทั้งหลาย
 จะพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ด้วยความละเอียดและความรอบคอบ และใน
 ช่วงระยะเวลา ๒ อาทิตย์นี้ กระผมเองก็ขอประธานกราบเรียนว่าเสียวิพากษ์
 วิจารย์จากภายนอกนั้น เป็นอย่างไรบ้าง รัฐธรรมนูญจะไม่ออก รัฐธรรมนูญจะไม่
 คลอด และวันนี้มีการทนายทนายว่าจะมีการเลื่อนไม่นำเข้าประชุม นั้นแหละครับ
 ประเด็นนี้เป็นประเด็นที่สำคัญที่สุด ภาพพจน์ของสภาเราในสายตาของประชาชน
 ทั่วไปแล้วจะรู้สึกไม่ดี ถ้าวันนี้ไม่พิจารณา กระผมก็ไม่ทราบว่าในการที่เราจะ
 เลื่อนการพิจารณาออกไปอีก ๑ อาทิตย์นั้น เสียวิพากษ์วิจารณ์จะออกมาในรูปใด
 กระผมก็ไม่ทราบได้ ฉะนั้นกระผมจึงมีความเห็นว่าในเมื่อเราได้อาณัติหมาย
 รัฐธรรมนูญนี้เป็นกฎหมายที่สูงที่สุด กฎหมายธรรมคาที่เข้าในวันนี้กระผมมีความเห็นว่า
 ควรที่จะเลื่อนไปพิจารณาในวันอื่นก็ได้ ในวันที่น้อยน้อยที่สุดการพิจารณาร่าง
 รัฐธรรมนูญฉบับนี้ก็คงจะไม่แล้วเสร็จ คงจะมีสมาชิกอภิปรายหลาย ๆ มาตราใน
 รัฐธรรมนูญฉบับนี้มากพอสมควร ฉะนั้นการที่เราเป็นห่วงว่าจะตั้งคณะกรรมการ
 ขึ้นมาเพื่อพิจารณาแปรญัติตัววันที่ ๒ นั้น กระผมก็คิดว่าเวลาพอสมควรในการที่จะ
 เตรียมตัวว่าใครจะเป็นกรรมการ ฉะนั้นน้อยน้อยที่สุดในวันนี้กระผมเองมี
 ความเห็นว่าเราควรที่จะไต่การอภิปรายร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้พอสมควร อาจจะ
 ๑ ชั่วโมง หรือ ๒ ชั่วโมงก็ได้ แล้วเรามาลงมติกันว่าในเมื่อเวลาพิจารณาไม่พอ
 เราควรที่จะเลื่อนไปประชุม กระผมมีความเห็นว่าอย่างนั้น ฉะนั้นในสวาทที่ท่านสมาชิก
 ผู้มีเกียรติได้ เสนอมานั้นกระผมเห็นด้วยในการที่จะเลื่อนไปประชุม แต่กระผมไม่เห็นด้วย
 ที่จะเลื่อนการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญจากวันนี้ไป ขอพระคุณครับ

นายป๋วย จ๊ะ เกสรทอง : ท่านประธานสภาที่เคารพ กระผม ป๋วย จ๊ะ เกสรทอง กระผมขอกราบเรียนว่า กระผมไม่เห็นด้วยกับญัตตินี้ เพราะว่า การบรรจุระเบียบวาระนั้นท่านประธานกับบรรจุเป็นเรื่องควาน และประกอบด้วยวันนั้นบรรดา ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติก็ใคร่ลึกถึงหน้าที่ของท่านมาประชุมกันตามธรรมเนียมการปกครอง ในการที่จะพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ และความใหญ่ผลของท่านนี้บอกกว่า รัฐธรรมนูญเป็นเรื่องสำคัญ เป็นเรื่องที่จะต้องพิจารณามากทีเดียว ควรจะแยกหรือ เพิ่มวันประชุมนี้ กระผมว่าอันนี้จะเป็นเหตุพิพาทของสภาประธานสภาเป็นหลัก เพราะถ้าหากวันนั้นเราพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแล้วไม่เสร็จสิ้น เพราะว่า เป็นเรื่อง ใหญ่เป็นเรื่องสำคัญ ท่านประธานสภาย่อมที่จะนัดหมาย การประชุมต่อไปให้เสร็จสิ้น ก็ย่อมทำได้ ไม่เห็นมีความจำเป็นอันใดที่จะต้องเลื่อนการพิจารณา ร่าง รัฐธรรมนูญฉบับนี้ออกไปตามญัตติที่ขอ เลื่อน แต่หัวข้อ เรื่องนั้นจะเพิ่มวันประชุม กระผม ไม่ทราบว่าในญัตตินี้ก็เป็น ๒ ประเด็น ประเด็นแรก ท่านบอกว่าคุณขอเพิ่ม วัน ประชุม แต่พอมาลงท้ายในญัตติท่านบอก ควรจะเลื่อนการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ ไปในวันที่ ๒๕ มิถุนายน เพราะฉะนั้นกระผมเองก็ไม่ทราบว่าถ้าสภาลงมติเราจะ ลงมติเราจะลงมติเลื่อนหรือลงมติเพิ่มวันประชุม อันนี้ประการหนึ่ง

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ขอประธานโทษครับ เมฆขอเรียน ข้แจ้งว่า ญัตติของคณะชาตินั้นขอเปลี่ยนระเบียบวาระ เอาวาระที่ ๒ ขึ้นมาพิจารณา ก่อนวาระที่ ๑ ยังไม่พูดถึงการเพิ่มวันประชุมครับ

นายป๋วย จ๊ะ เกสรทอง : ครับ กระผมเข้าใจ แต่กระผมก็ต้องเข้าไป ถึงญัตติของท่านครับ เพื่อให้มีความเข้าใจว่าเราเปลี่ยนระเบียบวาระแล้วเราจะ พิจารณานั้นไหน อันนี้กระผมก็พาดพิงไปถึงนี้คนหนึ่ง กระผมก็อยากจะกลับเข้ามาว่า มี ความจำเป็นอันใดที่เราจะพิจารณาในวันนี้ไม่ได้ ถ้าพิจารณาในวันนี้ ซึ่งประเพณี ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติประชุมกันเพียงครั้งวัน แต่วันนี้เป็นเรื่องสำคัญกระผมก็ มั่นใจเหลือเกินว่าท่านประธานสภาคงจะให้มีการประชุมตลอดค่ำหรืออาจจะนัดหมาย

เพิ่มขึ้นเสร็จสิ้นการประชุมกระแฉีกอย่างนั้น เพราะฉะนั้นกระแฉีกไม่เห็นด้วยกับการที่จะเลื่อนและเป็นสิ่งที่จะเสียหายอย่างมากมายด้วย ในเมื่อหาประธานสภาบรรจุนโยบายมาเป็นเรื่องความแล้ว ท่านสมาชิกก็มาประชุมแล้ว อยู่ ๆ ก็มาขอเปลี่ยนนโยบาย และก็อาจจะมีการเลื่อนการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญออกไปอีก สักพักหนึ่งชั้นนี้กระแฉีกไม่มีเหตุผลสักข้อจะเป็นการเสียหาย ทั้งนี้ท่านคิดว่า ถ้าพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญไม่ยอมรับแล้วจะเสียหาย กระแฉีกมีความเห็นว่าควรจะเป็นไปตามนโยบายที่ท่านประธานไต่ถามไว้ ขอขอบคุณครับ

พลอากาศเอก บุญรา เมฆวิชัย : หาประธานที่เคารพ ท่านสมาชิกผู้เกียรติ เรื่องการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้กระแฉีกอ่านมาหลายเที่ยวแล้วมีความรู้สึกตรงกันที่ท่านผู้เกียรติทั้งหลายได้กล่าวแล้ว คือมีความสำคัญอย่างยิ่งในการที่เราจะต้องพิจารณากัน การใช้เวลาหรือในการที่จะต้องฟังการอภิปรายความคิดเห็นของเพื่อนสมาชิกด้วยกันแต่ละคนว่ามีแนวโน้มไปอย่างไรบ้าง เพื่อให้ได้รัฐธรรมนูญที่ดีสุดเหมาะสมที่สุดในประเทศชาติขณะนี้ กระแฉีกคิดว่าการใช้เวลานี้จะต้องมีแผน เช่น อย่างที่ท่านอภิปรายตรงกันมาทุกท่าน การใช้เวลาจะต้องมีมากหลายวันอย่างแน่นอน การที่จะเสนอเตรียมการกันออกมาว่าควรจะเป็นอย่างไรเพิ่มเติมขึ้นมา กระแฉีกเห็นว่าเป็นการสมควร แต่เมื่อเสนอกันขึ้นมาตกลงกันแล้วเป็นการแพลนนิ่ง (Planning) เตรียมการที่จะดำเนินการกันต่อไป ต่างคนต่างจะใคร่จะแนบกันว่าจะมีแนวโน้มจะอย่างไรอย่างนั้น ก็จะไต่ถามกันไป ส่วนการที่จะอภิปรายวันบ้าง หรือไม่อภิปราย หรือจะอภิปรายกันไปแล้วจะจบกันไฉนเร็วอย่างนั้นก็แล้วแต่ที่ประชุมจะเห็นสมควร การขอเพิ่มวันประชุมนี้กระแฉีกเห็นว่าสมควร และจะมีการอภิปรายเรื่องร่างรัฐธรรมนูญในวันนั้นก็สมควร กระแฉีกมีความคิดเห็นดังนี้ ขอขอบคุณครับ

นายธรรมนุญ ลีพิศล : ขอขอบคุณประธานที่เคารพ กระแฉีกธรรมนุญ ลีพิศล ก่อนอื่นกระแฉีกขอแสดงความเสียใจเป็นอย่างยิ่ง ที่ว่าวันนี้เป็น

LIRT

วันประชุมพิจารณา ร่างรัฐธรรมนูญซึ่ง เราถือว่าสำคัญมาก แต่รู้สึกว่าเขาให้ความสำคัญ
สำคัญแก่กฎหมายนั้นน้อยไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งท่านสมาชิกที่ได้อภิปรายคำนำการ - ขอ
เพิ่มขึ้น รู้สึกว่าจะไม่ได้พิจารณาอะไรมา โดยรอบคอบสมกับที่อ้างว่าเป็นเรื่องสำคัญ
โดยเฉพาะอาจจะไม่ได้เอาความละเอียด ครั้น อย่างเช่นกรณีจะขอกราบเรียนเสนาว่า
ในหนังสือที่ขอเสนอญัตติให้เพิ่มวันประชุมที่ท่านสมาชิกผู้เกี่ยวข้องเสนอไปคือ คุณชาย
ชอนบุญภาค เขมรนาม เขาขอตั้งแต่วันพฤหัสบดีที่ ๒๕ เป็นต้นไป ไม่มีข้อความใดเลย
ที่ขอเลื่อนการประชุมในวันศุกร์นี้ออกไปไม่ให้พิจารณา ร่างรัฐธรรมนูญไม่มีเลย แล้ว
เขาก็ไม่ได้พูดด้วยนะครับ ไม่ทราบว่าอ่านหรือฟังกันมาอย่างไร ทั้งที่เขยว่าเป็น
วันสำคัญแต่หนังสือที่เขาเขียนไว้ชัดเจนทั้งที่แจกไปล่วงหน้าและก็เป็นภาษาไทยแท้ๆ
ด้วย รู้สึกจะไม่ได้อ่าน เพราะฉะนั้นกรณีขอกราบเรียนว่า ควรจะพิจารณากัน
ให้ถี่ถ้วนหน่อย ประการแรกในการที่อ้างถึงความสำคัญ ตัวเองได้ให้ความสำคัญ
จริงหรือเปล่า และประการที่ ๒ ที่ท่านสมาชิกบางท่านได้อภิปรายว่าร่างรัฐธรรมนูญ
ฉบับนี้ควรจะอภิปรายวันนั้นและก็ควรอภิปรายหลาย ๆ วัน จนกระทั่งเห็นว่าเวลา
ไม่พอแล้วจึงควรเพิ่มขึ้น กรณีนี้ก็อยากจะกราบเรียนว่าเป็นสมาชิกกันมาได้อย่างไร
ในเมื่อขอขงบังคับกันอยู่ว่าการจะขอเพิ่มวันนั้นต้องเสนอเป็นญัตติ ท่านสมาชิกผู้เกี่ยวข้อง
คือคุณชายท่านก็ได้เสนอถูกต้อง คือขอเพิ่มวันจากวันศุกร์เป็นวันพฤหัสบดีก็ทำได้ทำเป็น
ญัตติ เพราะฉะนั้นท่านสมาชิกที่ถามเขาที่โหมมาที่บอกกว่า ถ้าอภิปรายวันนั้นไม่
เสร็จก็ให้อภิปรายในวันอื่น ๆ ด้วย ถ้าไม่พอจึงค่อยเพิ่ม ท่านจะอภิปรายวันอื่น ๆ
ได้อย่างไรครับ ท่านต้องอภิปรายนอกวันสภาอาจจะได้ แต่อาจจะเข้ามาใน
เขาไม่เปิดให้ เพราะไม่มีญัตติขอเปิดประชุม ท่านจะอภิปรายได้อย่างไร ท่านต้อง
ไปตั้งสภาของท่านเอง อาจจะมีงลาหรือมีงอะไรก็ได้ไปตั้งกันได้ แต่ในกรณี
ว่าต้องเคารพต่อขงบังคับที่เขียนไว้ การขอเพิ่มนั้นต้องทำเป็นญัตติ เมื่อสมาชิกทำ
เป็นญัตติถูกต้องแล้วทำไมไม่ไปถามเขา และก็ยกให้อภิปรายได้หลาย ๆ วัน ก็เดือน
นั้นครับสภาเดือน สันติบาลก็จับได้ เพราะขอห้ามไม่ให้ชุมนุมทางการเมืองเกินกว่า

๕ คนยังไข้อยู่ ฉะนั้นกระผมอยากกราบเรียนในโทรทราญไว้ และประการสำคัญถ้าเราดูจากวันศุกร์ต่อไป ถ้าให้อภิปรายได้ ก่อนถึงวันศุกร์หน้า ก็วันจันทร์ วันอังคาร วันพุธ และวันพฤหัสบดี เพราะฉะนั้นท่านสมาชิกคือคุณชาญที่ขอเพิ่มวันปร ชุมภ์ก็ขอเพิ่มถูกแล้ว คือถ้าวันนี้่อภิปรายไม่เสร็จ ถ้าไม่ขอเพิ่มวันพฤหัสบดีหน้าก็ต้องยกไปวันศุกร์ เพราะฉะนั้นเขาถึงได้ขอไว้ก่อน เรื่องนี้ก็เป็นลักษณะของคนที่เขาทำงานเป็นเขารอบคอบเมื่อเห็นว่าเป็นเรื่องสำคัญ วันนี้หากอภิปรายไปอาจจะไม่จบก็เตรียมไว้แต่เนิ่น ๆ เลยว่าวันนี้ไม่เสร็จจะไปเอาวันอะไร จะไปเอาวันศุกร์หรือก็ไม่รู้จะไป อีกประการหนึ่ง กระผมขอกราบเรียนว่า ประโยชน์ความสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ไม่ใช่อยู่ที่สักแควาเขียนกันไป เราต้องเขียนเพื่อปกครองประเทศให้รอดจากสิ่งทับบคนอยู่รบนาน และในเวลามันก็กฎหมายหลายฉบับที่รัฐบาลซึ่งมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสำคัญหลายท่านก็อุตสาหกรรมเสียสละมานั่งรออยู่เพื่อให้กฎหมายสำคัญที่บรรจุวาระไว้แล้วมานไปเหมือนกัน แต่เนื่องจากทบทวนระชานได้เสนอร่างรัฐธรรมนูญขึ้นมาเป็นญัตติควนคักหน้าเข้ามา ทาแปรชานก็มีความหวังคักไม่อยากจะคักกฎหมายเหล่านั้นออกไปก็ลองมารณชณคักว่า จะแบ่งเวลาทำอย่างไร เพราะคักนักให้รัฐมนตรีมานั่งกันหน้าสลดอนอยู่ แล้วอยู่ ๆ เราจะอภิปรายร่างรัฐธรรมนูญไป ให้เขามานั่งเป็นพระอันคักบอยู่เรื่องอะไร และก็ไม่รู้จะเลิกเมื่อไร ชาวจะคักกินหรือไม่กินไม่รู้วันนี้ นั่งรออยู่ ถ้าเราเสร็จ ๒ ขม ก็บอกเอาละกลับบ้านคักคักแล้วหมดเวลาแล้วอย่างนั้นหรือ แล้วอีกอย่างหนึ่งกฎหมายของเขาไม่สำคัญหรือในการที่จะให้ประเทศคักอยู่รอด เรามีรัฐธรรมนูญการปกครอง ๆ คัก แต่ไม่มีประเทศจะอยู่ อย่างอื่นพังแล้วมีไปทำไม่ครบรัฐธรรมนูญการปกครอง ๆ กระผมอยากเรียนในโทรทราญว่าเราอย่าเอาเป็น ขัมใจคักคัพ (Subjective) คือสักแความี เราคักคัก ขัมใจคักคัพ (Objective) คักว่าเรามีไปทำไม่ มีให้ประเทศอยู่รอด คนคักกินและอยู่รอดคักคักใหม่ อย่างในเวลามันมหาวิทยาลัยขอนแก่นก็คักคักอนจะลุดเป็นไฟ เขุมหาริในมหาวิทยาลัยกว้างอยู่

กฎหมายสิทธิบัตรก็จำเป็น เรามีความจำเป็นจะต้องคุ้มครองอะไรหลายอย่าง ร่างพระราชบัญญัติการเนรเทศก็อยู่ อาจจะเนรเทศใครเขาไม่ได้ แล้วไปกักตัวเขาไว้อาจจะผิดสนธิสัญญาทางไมตรีกับต่างประเทศก็ได้ เรื่องเหล่านี้ความจำเป็นด้วยกันทั้งนั้นในแต่ละแง่มุมก็ควรจะพิจารณารวมๆกันได้ กระทั่งอยากจะกรามเวียนควยความเคารพว่าไม่เข้าใจจริง ๆ ท่านสมาชิกสภาก็เอ่ยถึงความสำคัญของรัฐธรรมนูญ แต่ก็มีความสำคัญของอย่างอื่น เราลืมจนกระทั่งแผ่นดินที่เราเหยียบ ลมหายใจที่เราหายใจอยู่นั้นหรือทุกอย่างมีความสำคัญทั้งนั้นครับ ฉะนั้นกระผมอยากจะกรามเวียนบอกว่า เรื่องนี้ที่ท่านสมาชิกอภิปรายขอเพิ่มนั้นถูกต้องแล้ว เขาไม่ได้ขอ ล้อนเป็นการขอเพิ่มและทำถูกต้องตามข้อบังคับแล้ว ท่านประธานสภาได้ยอมรับว่าระเบียบวาระตามระเบียบข้อบังคับการประชุมทุกอย่างหมดแล้ว เราก็ควรจะยึดมั่นในหลักนี้ และเคารพในศักดิ์ศรีของท่านประธานที่ขมขื่นในเรื่องนี้ไม่ควรอภิปรายนอกเรื่องอย่างอื่น ถ้าท่านเรื่องนไปได้แล้วกำหนดให้เพิ่มวันพฤหัสบดีแล้วกระผมก็เชื่อว่าท่านประธานคงจะใจป้ำให้อภิปรายเรื่อง ร่างรัฐธรรมนูญต่อไปพอสมควรแก่เวลาเพื่อให้สอดคล้องกับความจำเป็นของรัฐบาลที่ท่านได้มารอกฎหมายของท่านให้มันควย เรื่องนี้ก็คิดว่าท่านสมาชิกผู้เกี่ยวข้องจะใจป้ำเห็นเหตุผลความจำเป็นทุกฝ่าย ไม่ใช่อยากจะดังอย่างเดียวโดยกะว่าวันนี้เป็นวันเปิดประชุมสภาพิจารณา ร่างรัฐธรรมนูญครั้งแรกคงมีหนังสือพิมพ์พาดังกันมาก คงมีคนนอกคอยฟังมาก ฉะนั้นขอให้ไปพูดหน่อยเถอะอะไรก็ได้คนจะไล่เอาไปเขียนมาก ๆ จะไล่ไล่อะไรอย่างนั้น กระผมขอรองหนอยครับ ถ้าเห็นแก่ความสำคัญ ขอให้เห็นจริง ๆ ในทางที่ถูกต้อง โดยขอให้เห็นแก่ชาติบ้านเมืองเถิด ขอพรคณะครับ

พลเอกทวีธ เสนีวงศ์ ณ อยุธยา : กระผมไม่คิดเสียครับว่าการเปิดประชุมสภาในวันนี้จะมีการอภิปรายกันในแบบนั้นซึ่งเป็นที่น่าเสียใจอย่างยิ่ง ทุกฝ่ายก็หวังดีด้วยกันทั้งนั้น การที่กระผมเสนอญัตติครั้งนี้ ก็เพราะเป็นเรื่องสำคัญ

เหมือนกันไม่ใช่ไม่สำคัญ เป็นที่ถกแถลงกันในบรรดาประชาชนหรือแม้แต่สมาชิกก็เหมือนกัน กระผมเสนอไม่ไฉนหวังโดยหวังที่จะเอาดีเอาเด่นให้หนังสือพิมพ์เอาไปลงว่ากระผมอภิปรายอย่างนี้เป็นอย่างนี้ไม่มีโดยหวัง เพราะฉะนั้นการที่ท่านสมาชิกเมื่อกันพูดพาดพิงมาในทางที่ไม่เหมาะสมควรกระผมขอหักทวงครับ

นายบรรหาร ศิลปอาชา : ท่านประธานครับ กระผมใครขอประธานกราบเรียนที่กระผมพูดมานั้นกระผมก็ไม่อยากจะตลอดต่อถึง กระผมเองก็รู้สึกว่าจ้ออ่านภาษาไทยได้ละเอียดชัดแจ้งเหมือนกัน กระผมอยากจะกราบเรียนว่าจุดพิชของทานุเสนอที่เสนอมากำความครับ กระผมจะอ่านให้ฟัง "ก๊วยเหตุนลึงที่ใดกรวยเรียนมาถึงกลาวแล้ว กระผมจึงเสนอญัตติขอให้แยกวันประชุม" ขอให้แยกนะครับวันประชุม "พิจารณาาร่างรัฐธรรมนูญออกต่างหาก โดยขอให้สภาพิจารณากำหนดวันประชุมเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งวัน คือทุกวันพฤหัสบดี เวลา ๙.๐๐ นาฬิกา เป็นการพิจารณาาร่างรัฐธรรมนูญ โดยเฉพาะเริ่มตั้งแต่วันพฤหัสบดีที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๒๖ เป็นต้นไป สำหรับทุกวันศุกร์ก็จะให้พิจารณาญัตติและร่างกฎหมายตามปกติ" กระผมไม่ทราบว่าวัตถุประสงค์ประสงค์ของญเสนอญัตตินั้นครอบคลุมถึงวันหรือเปล่า ถ้าหากว่าท่านได้ไปรกรกฏหมายแล้วว่าถ้าไม่ครอบคลุมถึงวันนี้ วันที่มีการอภิปรายร่างรัฐธรรมนูญได้แล้ว กระผมเองก็ไม่คิดใจจะครับ กระผมใครขอประธานกราบเรียน ขอพระคุณครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ขอให้คุณธำมญอธิบายครับ

ร้อยตำรวจโท ช่าง มนุชรรม : ท่านประธานครับ กระผมรู้สึกว่ามีความเข้าใจยากกันบางประการ กระผมเสนอญัตติเพียงแค่เปลี่ยนระเบียบวาระนำญัตติของกระผมขึ้นมา และญัตตินั้นเพียงแค่ขอเพิ่มวันประชุมจากวันศุกร์มาเป็นวันพฤหัสบดีอีกวันหนึ่งสำหรับพิจารณาาร่างรัฐธรรมนูญ โดยเฉพาะให้เต็มที่ เริ่มเพิ่มตั้งแต่วันพฤหัสบดีหน้าเป็นต้นไป การที่กระผมเรียนเจเนนกันเพราะใหญ่ประเทศชาติอยู่ในภาวะไม่สงบเรียบร้อยนัก รัฐบาลขณะนี้เวลาที่จะบริหารประเทศอยู่ไม่ถนัดแล้วมีร่างกฎหมายออกมามากมายเหลือเกินที่จะใช้เป็นการเมือง เพื่อพัฒนาประเทศ

และจะป้องกันประเทศไทยพ้นจากภัยพิบัติทั้งหลาย แตร่างกฎหมายเหล่านั้นยังรอเข้า
สภาอยู่ ไม่มีโอกาสที่จะบรรจุเข้าระเบียบวาระ ถ้าเราพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ
วันเดียวคือวันศุกร์แล้ว เวลาที่จะให้ร่างพระราชบัญญัติสำคัญ ๆ ของรัฐบาลที่จะ
เป็นเครื่องมือบริหารประเทศจะเข้าพิจารณาได้อย่างไร ทำให้ลาธราออกไปและก็ไม่
แน่ว่าการอภิปรายร่างรัฐธรรมนูญนี้จะกินเสร็จ กระผมจึงขอเสนอให้วัน
ประชุมอีกวันหนึ่ง คือวันพฤหัสบดีเริ่มตั้งแต่วันพฤหัสบดีหน้า มีใ้ใจจดใจจ่อในญัตติ
ฉบับนี้ขอเลื่อนการประชุมพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญในวันนี้ กระผมเคารพมติของสภาที่
ลงไปเมื่อวันศุกร์ที่แล้วขอให้พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ วันนี้ กระผมขอขยับขึ้นครับ

พลโท กานต์ รัตนวราหะ : ท่านประธานที่เคารพ กระผมคิดว่า
เวลานี้เราอภิปรายกันมาก เกินไปคือนอกเหนือไปจากญัตติ ญัตติในเวลานี้ที่จะต้อง
พิจารณากันประเด็นเดียว คือว่าจะเปลี่ยนระเบียบวาระหรือไม่เท่านั้น ถ้าหาก
ว่าเปลี่ยนแล้ว จึงค่อยอภิปรายกันในเนื้อหาของญัตติคือไป กระผมมีความเห็นเช่นกับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ครับ ถูกต้องตามที่ท่านท่านเข้าใจ
เพราะฉะนั้นผมขอขยับจากที่ประชุมว่าที่ประชุมเห็นสมควรจะเปลี่ยนระเบียบวาระ นำ
เรื่องควนเรองที่ ๒ ขึ้นมาพิจารณาก่อนเรื่องที่ ๑ หรือไม่ ท่านผู้ใดเห็นสมควรนำ
เรื่องควนเรองที่ ๒ ขึ้นพิจารณาก่อน โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๑๘๘ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านผู้ใดไม่เห็นด้วย โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๘ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เป็นอันว่าที่ประชุมลงมติให้เปลี่ยน
ระเบียบวาระการประชุมได้ สำหรับเรื่องควน เรองที่ ๒ ที่จะยกขึ้นมาก่อน คือ
พิจารณาญัตติขอให้เพิ่มวันประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ร้อยคำรวโรจโท ชาญ มนุชธรรม
เป็นผู้เสนอ และมีผู้รับรองครบตามข้อบังคับ ขอให้ญัตติสภาญัตติลงเหตุผลครับ

๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขอเสนอญัตติให้เพิ่มวันประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ตามที่ท่านประธานสภาได้สั่งบรรจุระเบียบวาระการประชุม เพื่อพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ พิจารณาเสร็จแล้ว ในวันศุกร์ที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๖๑ นั้น กระผมมีความเห็นว่า ร่างรัฐธรรมนูญ เป็นกฎหมายสูงสุดที่จะไปปกครองประเทศ มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะต้องพิจารณาคัดความรอบคอบและละเอียดถี่ถ้วน จำเป็นที่จะต้องเปิดโอกาสให้สมาชิกสภา ฯ ได้อภิปรายกันอย่างกว้างขวางทุกแง่มุม เพื่อความสมบูรณ์ตามรูปแบบของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ไม่เป็นการสมควรที่จะนำมารวมในระเบียบวาระการพิจารณาร่างกฎหมายหรือญัตติอื่น ๆ ของรัฐบาล ซึ่งบางฉบับอาจเป็นเรื่องเร่งด่วนเพื่อนำไปใช้ในการบริหารประเทศให้ทันต่อสถานการณ์ของบ้านเมือง ประกอบกับขั้นตอนและองค์ประกอบในการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ ก็ไม่เหมือนกับการพิจารณากฎหมายธรรมดา

ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ กราบเรียนมาดังกล่าว กระผมจึงเสนอญัตติขอให้แยกวันประชุมพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญออกจากหาก โดยขอให้สภากำหนดวันประชุมเพิ่มขึ้นอีก ๑ วัน คือ ทุกวันพฤหัสบดี เวลา ๐๘.๓๐ น. เป็นการพิจารณา ร่างรัฐธรรมนูญโดยเฉพาะ เริ่มตั้งแต่วันพฤหัสบดีที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๖๑ เป็นต้นไป สำหรับทุกวันศุกร์ ปล่อยให้พิจารณาญัตติและร่างกฎหมายของรัฐบาลตามปกติ

๒๕๕

จึงกราบเรียนมาเพื่อกรณำญัตติของกระแฒเสนอต่อที่ประชุม ขอให้
พิจารณาเป็นการความควยจักเป็นพร ะกณอย่างยิง

ขอแสดงความนับถืออย่างยิง

ร.ต.ท. ชาญ มนุชรรม ผู้เสนอ
(รอยคำรวจโท ชาญ มนุชรรม)

(ลงชื่อ) พลเรือเอก จิตต์ สิงขลุย นายชรรมบุญ ดักพิดี
นายอรุณ ภาณุพงศ์ เรืออากาศเอก พรหม ณ ถลาง
พลตำรวจโท ณรงค์ มหานนท์ นายประวิทย์ คุ้มวันนะ
พันตำรวจเอกสุชรรม วรวิเชียรวงษ์ ผู้รับรอง

ร้อยตำรวจโท ชาญ มนุชธรรม : ท่านประธานที่เคารพ ผู้คนที่
 กระแสมขอยื่นขอเพิ่มวันประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาตินี้ กระแสมได้กราบเรียน
 รายละเอียดไปเมื่อกันแล้วแต่อย่างไรก็กระแสมขอยืนยันให้ท่านสมาชิกผู้เกี่ยวข้องทราบ
 ว่า มีใจมุ่งเจตนาในการจะเลื่อนการประชุมพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญในวาระที่ ๑ ไป
 จากวันนี้เลย เพียงแต่ขอเพิ่มวันประชุมขึ้นอีก ๑ วัน ในวันพฤหัสบดีหน้าและวัน
 พฤหัสบดีต่อไป และอาจจะต้องประชุมกันเพิ่มวันหรือไม่กว่ากันอีกครั้งหนึ่ง แต่
 เจตนาของกระแสมมีเพียงเท่านั้น ทั้งนี้โดยเหตุผลที่วาระสภาจะต้องรอเสนอร่าง
 พระราชบัญญัติอีกหลายฉบับที่ยังมีอยู่สำหรับเป็นเครื่องมือในการบริหารประเทศ ก็
 ควรจะเปิดโอกาสให้วันนี้สำหรับการพิจารณาร่างกฎหมายไว้อย่างน้อย ส่วนร่างรัฐธรรมนูญ
 นั้นก็ควรพิจารณาในวันพฤหัสบดีให้เต็มที่ไปเสีย ๑ วัน ทั้งนี้เริ่มแต่วันพฤหัสบดีหน้า
 เป็นต้นไป ที่ขอเพิ่มนี้ครับ เพราะวันนี้ก็วันศุกร์แล้ว ถ้าไม่เสนอวันพฤหัสบดีหน้าก็ไม่
 ทราบว่าจะไปประชุมวันไหน กระแสมขอเรียนผู้ติดตามของกระแสมแทน ขอเพิ่มวันประชุม
 ในวันพฤหัสบดี คือ เริ่มตั้งแต่วันพฤหัสบดีที่ ๒๕ อีก ๑ วันครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : มีท่านผู้ใดจะให้ความเห็นอย่างไร
 อีกหรือไม่ในการที่คณะกรรมาธิการเสนอขอเพิ่มวันประชุม เชิญคุณสาธิตครับ

นายสาธิต สายสว่าง : ท่านประธาน กระแสมนึกถึงวาทะครับ
 ที่จะขอทำความเข้าใจกับคุณชญา คุณชญาอภิปรายที่แรกบอกว่าคณะกรรมาธิการ ร่าง
 รัฐธรรมนูญห่างจากสภาเหลือเกินจนไม่มีอะไรที่จะเปรียบเทียบได้ คงทราบแต่
 ทางหนังสือพิมพ์ ความจริงคณะกรรมาธิการไม่ได้ร่างทางเลย ร่างบทสนทนาเอง
 แหละครับ แล้วในธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักรก็ให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติ
 ตั้งคณะกรรมาธิการชั้นคณะหนึ่ง เพื่อทำหน้าที่ร่างรัฐธรรมนูญ เสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่ง
 ชาติ ก็ไปปฏิบัติตามธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักรแล้ว ไม่ใช่บอกว่าจะไป
 ถึงตอนไหนแล้วก็ให้มาเสนอ ร่างคอนเน็คชั่นเสนอคอนเน็คชั่น ไม่ได้ทางเลย จึงให้ปรากฏ
 ในรายงานการประชุมไว้ครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : มีท่านผู้ใดจะเสนอความคิดเห็น
อะไรอีกหรือไม่ครับ

(ไม่มีสมาชิกแสดงความคิดเห็น)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ไม่มี ถ้าอย่างนั้นผมจะขอยกจากที่
ประชุมว่าที่ประชุมเห็นสมควรให้เพิ่มวัน เวลาประชุมสามัญที่คณะรัฐมนตรีเสนอหรือไม่
ท่านผู้ใดเห็นควรให้เพิ่มวันประชุมในวันพฤหัสบดีอีก ๑ วัน คือเริ่มตั้งแต่วันพฤหัสบดี
หน้าเป็นต้นไป โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๒๒๘ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านผู้ใดไม่เห็นด้วย โปรดยกมือขึ้น
(ไม่มีสมาชิกยกมือ)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ไม่มี เป็นอันว่าที่ประชุมลงมติให้
การประชุมเพิ่มขึ้นเฉพาะพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญทุก ๆ วันพฤหัสบดี เวลา ๙.๓๐
นาฬิกา เริ่มตั้งแต่วันพฤหัสบดีหน้าเป็นต้นไป

ต่อไปเป็นการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่ง
คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้ร่างเสร็จแล้ว

พลเอก ทวีช เสนีวงศ์ ณ อยุธยา : กระผมขอยืนยันที่กระผมเสนอ
เป็นญัตติควมเมื่อก่อนครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : คือคุณทวีช เสนอญัตติควม จะให้
สภาพิจารณาถึงความว่าถ้าสภาไม่รับร่างรัฐธรรมนูญจะทำอย่างไร แผนนั้นยังมองใน
แง่กันครับ ก็ยังเห็นว่าเหตุการณ์นั้นยังไม่มาถึง อาจจะเป็นการอธิบายร่วมกันให้
เสียเวลาไปโดยใช่เหตุ เพราะว่าเวลานี้เราอธิบายกันก่อนว่าร่างรัฐธรรมนูญฉบับ
นี้เป็นอย่างไร แล้วถึงจะไปสรุปในวันที่เท่าไรก็ไม่ทราบ จนกระทั่งเราเสร็จการ
พิจารณาหรือเสร็จการอธิบายกันนี้ ถูกรับทั้งหมดไปตอนนั้น ถ้าไม่รับถึงจะเกิด
ปัญหาใหม่ขึ้นมาซึ่งเราจะคงพิจารณา แต่ถ้ายืนยันให้มีความเสีย ก็ยืนยัน

LIART

ก็แล้วแต่จะครบ จะเสนอเป็นญัตติ แล้วถ้ามีผู้รับรองครบตามข้อบังคับ แม้จะเสนอ
ขอมติจากที่ประชุม

พลเอก ทวีชัย เส็นวงศ์ ณ อยุธยา : กระผมขอยืนยันขอให้สมาชิก
รับรองควย เรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญมาก คือถ้าหากว่าไม่รับพิจารณาไม่ได้แล้วละก็
กระผมว่าเร็วก็ครบ ไม่ต้องมาอภิปรายกันให้เสียเวลา ผ่านไปวาระ ๒ แปรญัตติ
เลย ตั้งกรรมาธิการกันเลย จะมาพูดกันทำไมครบ ทุกอย่างรู้หมดแล้ว สมาชิก
ติดตามรัฐธรรมนูญมาตลอดเวลา ก็มีการวิพากษ์วิจารณ์ทางไหนก็ติดตามมา รู้หมด
แล้วครบ อะไรที่ไม่เป็นประชาธิปไตย อะไรที่เป็นหรือว่าจะประนีประนอมกันระหว่าง
ประชาธิปไตยกับเสถียรภาพของรัฐบาลก็ผ่านไป เพราะฉะนั้นญัตตินี้สำคัญมาก
ขอยืนยัน ขอให้สมาชิกรับรองควยครบ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ญัตติความนี้ให้ตีความในมาตรา ๓๐
ของธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักรหรือไม่ครบ

พลเอก ทวีชัย เส็นวงศ์ ณ อยุธยา : อาศัยมาตรา ๓๐ ครบ ว่ามี
อะไรเกิดขึ้นให้สภาวินิจฉัยชี้ขาด

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : มีผู้รับรองหรือไม่ครบว่าจะให้ตีความ
กันนั้นเลย

(มีสมาชิกยกมือรับรอง)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ในข้อบังคับ ข้อ ๑๑๕ บอกว่า "ใน
กรณีปัญหาที่จะต้องวินิจฉัยตามมาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๑ แห่งธรรมนูญการปกครอง
ราชอาณาจักร ถ้าสมาชิกเป็นผู้เสนอต้องมีสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่าสามสิบคน และ
เมื่อที่ประชุมได้ลงมติวินิจฉัยโดยคะแนนเสียงไม่ต่ำกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิก ทั้ง
หมดเป็นประการใดแล้ว ก็ให้ถือว่าคำวินิจฉัยนั้นเป็นเด็ดขาด" ถ้าจะให้พิจารณากัน
ในบัดนี้จะต้องขอผู้รับรองถึง ๓๐ คนครบ

พลเอก ทวีชัย เส็นวงศ์ ณ อยุธยา : ธรรมนูญการปกครอง มาตรา
ไหนครบ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ไม่ใช่ธรรมนูญการปกครอง ฯ ข้อ
บังคับการประชุมสภาฯ ๑๑๕ ครับ คุณธรรมนูญว่าอย่างไร

นายธรรมนูญ ลักพโล : ท่านประธานครับ กระผม ธรรมนูญ ลักพโล
กระผมขอหารือครับ รู้สึกว่าญัตติที่ท่านสมาชิกได้แก้ไขมติเสนอจะต้องเสนอเป็นหนังสือ
เพราะตามข้อบังคับ ข้อ ๓๑ นั้น ยกเว้นไว้ว่า "ญัตติต่อไปนี้ไม่ต้องเสนอล่วงหน้า
หรือเป็นหนังสือ กรณีขอให้ปรึกษาเป็นเรื่องด่วน ขอให้เปลี่ยนระเบียบวาระประชุม
ขอให้ลงมติตามข้อ ๒๖ หรือข้อ ๒๘ ญัตติดังกล่าวในข้อ ๑๐ วรรคหนึ่ง ข้อ ๓๖
ข้อ ๕๔ ข้อ ๕๕ หรือข้อ ๑๑๖ และญัตติที่ประธานอนุญาตตามที่เห็นสมควร" ในกรณี
นี้ญัตตินี้ไม่ได้เขาขอไหนเลย ก็ไม่ได้เขาขอยกเว้น เพราะฉะนั้นจะต้องทำเป็น
หนังสือ กระผมเข้าใจอย่างนั้น ขอบพระคุณครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : คุณทวิชขอให้ตีความในข้อ ๓๑ (๑)
นี้ละครับ คือขอให้ปรึกษาเป็นเรื่องด่วนครับ

นายธรรมนูญ ลักพโล : ไรครับ กระผมรู้สึกว่าเป็นญัตติที่จะต้องทำ
เป็นหนังสือ กระผมเข้าใจอย่างนั้นครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ไม่ต้องเสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือ
ตามข้อ ๓๑ (๑) นี้ครับ

พลเอก ทวิช เสน่วงศ์ ณ อยุธยา : กระผมขอความกรุณาขอให้
ผู้รับรองถึง ๓๐ คน ควบนะครับ

(มีสมาชิกยกมือรับรอง ๓๕ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : มีผู้รับรองครบแล้วครับ เพราะฉะนั้น
กระผมขอมติจากที่ประชุมว่าจะพิจารณาตีความมาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๑
ของธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักรหรือไม่ ท่านผู้ใดเห็นสมควรให้พิจารณา
ตีความกันในวันนี้ โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๘ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านผู้ใดเห็นสมควรให้รอไปก่อน
ไปรยกมือขึ้น

(มีสมาชิกรายมือ ๑๕๔ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เป็นอันว่าที่ประชุมนี้ลงมติให้ยุติความ
ขบถรักษาเป็นเรื่องความตกไป

ต่อไปนี้เราก็จะพิจารณาพระราชบัญญัติแห่งราชอาณาจักรไทย เมื่อก่อน
เรียนให้ประชุมทราบว่า กฎหมายฉบับนี้เป็นกฎหมายฉบับที่สำคัญที่สุดของสภานิติ
บัญญัติแห่งชาติฉบับหนึ่งซึ่งเราจะต้องพิจารณากันอย่างรอบคอบ เท่าที่เราได้รับฟัง
จากเสียงภายนอก จะเป็นมติมหาชนที่ผ่านหนังสือพิมพ์ก็ หรือจากที่อื่นก็ เรา
ทราบว่ายังมีข้อวิพากษ์วิจารณ์คำวินิจฉัยค่อนข้างมากแล้วสถาบันหลายฝ่ายก็ให้ความคิด
เห็นมา อย่างเช่นสภานโยบายแห่งชาติก็บอกว่าไม่ไ้ทราบไม่ไ้ส่งมา ไม่ไ้
แนะอะไรเลยต่อคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ คือไม่ไ้รับรูมาก่อนทั้งสิ้น ทาง
คณะรัฐมนตรีก็บอกว่าไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง คือว่าเป็นสิทธิของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
ที่จะร่างขึ้นมา ทั้งนี้สำหรับสภาของเราเองก็มีข้อบังคับเกี่ยวกับการพิจารณา
รัฐธรรมนูญ ข้อ ๑๐๐ ว่า "ก่อนการพิจารณาพระราชบัญญัติในวาระที่หนึ่ง คณะ
กรรมการร่างรัฐธรรมนูญอาจเสนอปัญหาใด ๆ ในการร่างรัฐธรรมนูญต่อประ
สภานเพื่อนำเข้าปรึกษาในที่ประชุมสภาได้" แต่เวลาตลอดเวลาที่ร่างรัฐธรรมนูญ
ก็ไม่ปรากฏว่าคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญไ้เสนอปัญหาใด ๆ มายังประธาน
สภาเพื่อหารือสมาชิกทั้งหลาย ทั้งนี้ในระหว่างที่ประชุมคณะกรรมการเราก็ไ้
รับฟังแล้วนะครั้นว่ากรรมการหลายท่านก็แสดงความคิดเห็นไม่เห็นด้วย บางท่าน
ก็ไปแสดงต่อสัสมาคมน่าไม่เห็นด้วยว่าเป็นอย่างไรบ้าง บางท่านก็คัดค้าน
ในที่ประชุมก็เห็นกันไปบ้าง บางท่านที่เป็นกรรมการก็ไม่เห็นด้วยทั้งฉบับ แล้วก็
เสนอฉบับที่ท่านร่างเองขึ้นมา ตามที่ท่านสมาชิกทั้งหลายไ้รับทราบอยู่แล้ว เพราะ
ฉะนั้นผมขอเรียนย้ำอีกครั้งหนึ่งว่า กฎหมายฉบับนี้เป็นกฎหมายฉบับที่สำคัญที่สุด ที่เรา

LIRT

จะต้องพิจารณากันให้รอบคอบใจแล้วตามสมควร แล้วเมื่อสมาชิกท่านหนึ่งได้

ขอเสนอให้วันประชุมอยากให้เป็นการประชุมเป็นพิเศษ เฉพาะเรื่องรัฐธรรมนูญ เรื่องเดียวไม่เกี่ยวกับเรื่องอื่นในวันพฤหัสบดี ส่วนเรื่องอื่นก็อยากให้เป็นวันศุกร์ หรืออะไรก็ได้แล้วแต่นักแล้วแต่สมาชิกแต่ละท่านครับ เป็นสิทธิของท่านที่จะเสนอใ้เรา

เอาอย่างไร คือว่าจะเอาเฉพาะสำหรับวันพฤหัสบดีพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ วันศุกร์ พิจารณาร่างกฎหมายทั่วไป หรือทั้งวันพฤหัสบดี วันศุกร์วารวมกันไปเลย อะไรก็ได้แล้วแต่ท่านนะครับ

ทีนี้ก่อนที่เราจะพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ เราจะต้องมาตกลงหลักการกันก่อนคร่าว ๆ ว่าเราจะอภิปรายกันทั้งฉบับพร้อมกันไปเลย หรือว่าเราจะอภิปรายกันทีละหมวดจนกระทั่งพอใจแล้ว จากหมวด ๑ ก็ผ่านไปหมวด ๒ เมื่อหมวด ๒ พอใจแล้วก็ผ่านไปหมวด ๓ หรือว่าเราจะอภิปรายกันเรียงตามลำดับมาตราไปเลย ตั้งแต่คำปรารภเรื่อยไป แล้วก็มาตรา ๑ มาตรา ๒ มาตรา ๓

มาตรา ๔ อะไรเรื่อยไปว่าจะเอาอย่างไร นักแล้วแต่ท่านสมาชิกทั้งหลายเป็นสิทธิของท่านที่จะทำได้ แต่ขอเรียนให้ทราบอย่างนี้ ที่ส่วนที่ว่าเราจะรับหรือไม่รับก็เป็นอีกเรื่องหนึ่ง ภายหลังเมื่อใดอภิปรายกันแล้ว แล้วขออย่าอีกครึ่งหนึ่งว่า จะรับหรือไม่รับในวาระที่ ๑ นี้ ไม่เหมือนกับกฎหมายธรรมดาตามกฎหมายธรรมดา

ถ้าเรารับหลักการแล้วในชั้นแปรญัตติเราจะไปเปลี่ยนหลักการไม่ได้ เราจะเปลี่ยนแปลงแต่ถ้อยคำหรือว่าขอความเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่ไม่ขัดต่อหลักการ แต่ว่าในร่างรัฐธรรมนูญนี้ไม่มีหลักการที่เราจะต้องรับในวาระที่ ๑ เป็นแต่เพียงธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักรบัญญัติไว้ว่าเราจะรับไว้พิจารณาหรือไม่เท่านั้น การรับไว้พิจารณาหรือไม่รับไม่มีหลักการครับ ถ้าท่านไม่รับแล้วไป ก็วาทันใหม่ ดีความกันใหม่อย่างที่สุดขอเสนอ ถ้าท่านรับก็แปรญัตติได้ทุกมาตรา ทุกอย่าง ทุกข้อ นี่ก็เป็นสิทธิของท่านทั้งหลาย คุณสามนทว่าอย่างไร เจริญครับ

นายสามนท สายสว่าง : ท่านประธานที่เคารพ กระผมใครจะขอประท้วงถามเรียนว่า เราพิจารณากันวันนี้ ท่านได้มีหนังสือเรียนคณะกรรมการ

ที่ร่างให้มาแข็งแรงหรือไม่ หรือไม่จำเป็นจะต้องแข็งแรง ถ้าสมาชิกอภิปรายว่าทำไมถึงต้องร่าง ๒ สภา ใครจะเป็นผู้แข็งแรง ทำไมถึงจะต้องมีสมาชิกวุฒิสภา ๓ ใน ๔ ใครจะเป็นผู้แข็งแรง และอยากจะทราบเรียนว่า อภิปรายกันไปโดยไม่มีฝ่ายใดเทียบอะไรอย่างนั้น หรือว่าจะให้คณะกรรมการร่างเขาเข้ามาชี้แจงว่า เขาได้ถกเถียงกันแล้ว ไหวตกันเสียงข้างมากว่าอย่างนั้นอย่างนี้ หรือไม่จำเป็น ก็แล้วแต่สภาจะพิจารณา ไม่อย่างนั้นจะวาทกันไปโดยไม่มีฝ่ายคน ฝ่ายเห็นด้วยก็วาทกันไป แล้วรับหรือไม่รับเท่านั้นเองก็แล้วแต่ กระเมื่อใครจะหาหรือเท่านั้น แต่ที่เราร่างมาแล้ว เช่น ขอยังคับ เราก็ให้คณะกรรมการพิจารณาขอร่างขอยังคับมาชี้แจงทำไมร่างข้อนี้เป็นอย่างนั้นอย่างนี้ แล้วรับ แล้วก็ไปแปรญัตติกันทุกข้อทุกกระทงความทุกหมวดแก้ไขจนครบ เรามีหน้าที่ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักรให้ร่างมาเสนอต่อสภา สภาจะไปพิจารณาแล้วจะแก้ไข ที่นี้จะชักแนวความว่าทำไมถึงมีหมวดนั้นว่าอย่างนั้นอะไรอย่างนั้น ใครจะเป็นผู้แข็งแรงครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ผมเห็นว่า เราจะต้องทำกันด้วยความรอบคอบพอสมควร แล้วถ้าจะเป็นการประหยัดเวลาแทนที่จะอภิปรายกัน โดยไม่เข้าใจข้อเท็จจริง หรือเบื้องหลัง อาจจะใช้เวลาเนิ่นนานเกินไป ถ้าเราได้คณะกรรมการขึ้นมาหนึ่งในคณะกรรมการชี้แจงให้ทราบ หรือว่าเมื่อสมาชิกของใจความครานั้นทำไมถึงใครร่างอย่างนี้มีเหตุผลอย่างไร ให้คณะกรรมการอธิบายให้ฟัง แล้วสมาชิกจะเอาหรือไม่เอาเป็นสิทธิของแต่ละท่าน ก็จะเข้าใจกันได้ดีขึ้น ขอให้คิดว่าเรามาอยู่ในที่ประชุมนี้ไม่ได้มาเพื่อทะเลาะเอาแพ้อาชนะกัน เรามาทำงานเพื่อชาติ เพื่อให้ใครรัฐธรรมนูญที่ดีที่สุด เพื่อให้มีการเลือกตั้งภายในกำหนดที่คณะปฏิวัติได้ให้เสร็จจะไว้อดประชาชน ฉะนั้นเพื่อความเรียบร้อยเพื่อความเหมาะสม ขอเชิญคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเข้ามานั่งประจำที่ แล้วที่ท่านสมาชิกจะถามหรือไม่ถามแล้วแต่ท่าน

นายอตุล วิเชียรเจริญ : ท่านประธานที่เคารพ กระผมยังมีความ
เห็นไม่ตรงกับคุณसानนทศกรับ แต่กระผมมีความเห็นว่าคณะกรรมการซึ่งร่าง
รัฐธรรมนูญขึ้นมาในกำหนดร่างขึ้นมาเสร็จแล้วก็ร่างร่างอย่างไหนอยู่ เมื่อ
สถานที่โดยสมาชิกท่านใดก็ตามมีความเห็นในเรื่องใดในวาระแรกของการจะอภิปราย
ออกความเห็นก็กระทำได้ คณะกรรมการที่จะขึ้นไปนั่งประจำที่แล้วก็มาคอยโต้
แย้งอะไรนั้น กระผมคิดว่าควรจะเป็นคณะกรรมการ ซึ่งสถานที่ใดแต่งตั้งขึ้น
พิจารณาและก็ได้ไปจัดทำการแปรญัตติ เมื่อแปรญัตติเสร็จแล้วมาพิจารณาในวาระที่ ๒
ก็ควรจะทำเช่นนั้น แต่ในขั้นแรกก็เป็นคณะกรรมการซึ่งร่างขึ้นในตอนแรก เมื่อ
ทำเสร็จก็จะให้เสร็จเรื่องไป ส่วนในการอภิปรายนั้น ถ้าหากว่ามีปัญหาขึ้น
ยกขึ้นมาว่าเพราะเหตุใดจึงเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ สมาชิกซึ่งเป็นคณะกรรมการ
ร่างรัฐธรรมนูญอยู่ในตอนแรกนั้นก็อาจจะเข้ามาอภิปรายชี้แจงเหตุผลหรือให้ความเข้าใจ
ก็ทำได้ กระผมเองยังรู้สึกว่า มันก็จะอภิปรายทำให้คณะกรรมการร่างขึ้นไปนั่ง
ประจำที่ในแง่แล้วข้างในประเด็นต่าง ๆ เป็นการที่จะให้ความเข้าใจ ความ
เข้าใจที่จะให้มันก็ได้จากการที่อภิปรายกันในนี้ครับ เราควรจะต้องว่าขณะนี้เรา
มานั่งพิจารณาในฐานะสมาชิก ท่านใดก็เห็นด้วยก็สนับสนุน ไม่เห็นด้วยก็แย้งหรือ
ก็ได้ตอบกันไปสิ่งนั้นจะกระทำได้โดยไม่จำเป็นต้องกระทำตามกระบวนการวิธีที่ผู้ประสานที่
เสนอครับ ขอขอบคุณ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ผมขอเรียนอีกนิดหนึ่งว่า คณะ
กรรมการร่างรัฐธรรมนูญสภาก็เป็นกันตั้งนี้ครับ แต่คุณसानนทศกรเห็นควรจะให้
รวมกันมาเป็นกลุ่มก่อนเพื่อชี้แจง คุณอตุลเห็นว่าไม่สมควร จะชี้แจงอยู่ในที่นี้ของ
สมาชิกก็ได้ ก็แล้วแต่ท่านสมาชิกจะเอาอย่างไร คุณसानนทศกรอย่างไร

นายसानนท ศายสว่าง : ท่านประธานครับ ท่านใดออกแล้วว่า
กฎหมายรัฐธรรมนูญสำคัญ อยากได้รัฐธรรมนูญที่ดี และไม่มีอะไรผูกมัดทั้งสิ้น และ
ไม่มีใครที่จะไปสั่งทงสิ้น คณะกรรมการที่สถานที่ให้เกียรติตั้งไปร่างก็ร่างมาแล้ว

ว่างมาแล้วอาจจะมีปัญหาที่ท่านจะต้องถาม ที่ท่านถามแล้ว ท่านสมาชิกถึงแม้ไม่
 อยากตอบก็ได้ เพราะไม่ได้เขาไปทำหน้าที่ ท่านให้คณะกรรมการวิชาการขึ้นไป
 ประจำที่ คณะกรรมการไม่ใหม่แต่สมาชิกสภาฯ คนนอกก็มีครับ ท่านเชิญเขา
 หรือเปล่า เขาบอกว่าเขาร่างมาแล้วไปตีเขา แล้วทำไมถึงไม่ถามเขาวามีเหตุผล
 ใดๆอย่างคุณอดุลวาทีกี่ครับ ก็ว่ากันไป ใครอยากจะตอบก็ได้ อยากจะ
 ชี้แจงก็ได้ ถ้าไม่ยอมให้เขาเถียงก็เฉยเสียอะไรอย่างนั้นก็ได้อีก เราจะได้
 รัฐธรรมนูญที่พึงปรารถนา ก็แล้วแต่ครับอย่างนี้จะเอาอันอย่างไรก็ขอให้ที่ผู้สันทัด
 จะก็ได้แก่แล้วกัน คือที่เขาเถียงก็มาเขาไหวทักก็มาอะไรก็ตามก็ถือหลักประชาธิปไตย
 ในที่ประชุมคณะกรรมการมากรบของที่ประชุมแล้ว ใครเสนอความเห็นอย่างไร
 ก็เถียงกัน เถียงกันแล้ว ใครไหวทักไม่เอา ใครไหวทักเอาถาชนะก็วางไปตามเสียง
 ข้างมาก เมื่อเสียงข้างน้อยแพ้คะแนน บอกฉันไม่เห็นด้วย อย่างนั้นก็ไม่ใช่
 ประชาธิปไตย เสียงข้างมากเขาเอาอย่างนั้นเราจะเห็นตามใจเราหมดทุกข้อทุก
 กระทงนั้นไม่ได้ครับ เสียงข้างมากเขาวางอย่างนั้น เพราะฉะนั้นเมื่อสภาฯรับไป
 และกลับไปแก้ก็หมดทุกมาตรา ที่ส่วนจะถามเขาวางทำไมถึงต้องมี ๒ สภา เขา
 จะได้ชี้แจงให้ฟัง ทำไมถึงต้องมี ๒ สภาเฉพาะกาลว่าวุฒิสภาจะต้องมีบทบาทเกี่ยวกับ
 งบประมาณหรือว่าเกี่ยวกับเบ็ดข้อมิปลายทั่วไปร่วมกับสภาผู้แทนราษฎรใน ๕ ปี
 เพราะอะไร เขาจะชี้แจงให้ฟัง แต่เมื่อไม่ตอบไปนั้นก็ครับ กระผมไม่
 ชัดของอย่างที่คุณอดุลวาทีกี่ถามว่า กระผมก็ไม่ค่อยไปชี้แจง

พลอากาศเอก บัญชา เมฆวิชัย : ท่านประธานที่เคารพ กระผม
 ฟังดูตามที่ท่านสมาชิกผู้เกียรติได้อภิปรายกันมาแล้วก็เห็นว่าเวลานี้เรามาว่ากันเรื่อง
 กติกา คนคู่เขาอยากจะคุยกันช่วยกันเขาก็มานั่งคอยอยู่ อยากคุยเพิ่มที่แล้ว ว่ากติกา
 กันอยู่เรื่อย กระผมวางร่างรัฐธรรมนูญที่เรากำลังพิจารณากันนี้ คือวาระแรกเรา
 ไม่ได้มีการรับหลักการ เป็นการรับไว้พิจารณา กระผมได้เรียนแล้วว่าอยากจะฟัง
 ความคิดเห็นของเพื่อนสมาชิกที่มีความคิดเห็นต่าง ๆ กันเพื่อประกอบการพิจารณาที่

เราจะอภิปรายต่อไป หรือจะให้คณะกรรมการฯ รับผิดชอบไปพิจารณาในการที่จะไปแก้ไขในวาระที่ ๒ หรือมีการแปรญัตติก่อน เพราะฉะนั้นการที่จะอภิปรายในวาระแรกนี้ กระผมไม่เห็นมีความจำเป็นที่จะต้องมาชี้แจงกันหรืออะไรก็มากมาย เราฟังความคิดเห็นกันแล้วไปคิดกัน แล้วก็ไปทำในวาระที่ ๒ ซึ่งจะต้องมีการกระทำตามระเบียบแบบแผนคณะกรรมการแล้วมีการชี้แจงกัน กระผมคิดว่าไม่ควรจะทำซ้ำกัน กระผมเห็นด้วยกับท่านที่อภิปรายมาแล้วว่าเราควรจะมีมติฟรีเลยครับ แล้วก็ทำกันไปตามนั้นที่จะมีการพูดซ้ำซากกันนั้น กระผมคิดว่าสถานการณ์ไม่มี เพราะไม่มีการหาเสียง แล้วก็ไม่มีมติที่จะไปสมัครรับเลือกตั้ง กระผมไม่สมัครแน่ แล้วอีกประการหนึ่งก็คือว่าหากมีการพูดซ้ำซากกัน ท่านประธานกึ่งคอนโทรล (Control) ไคแน เพราะท่านประธานกึ่งนั้นที่ทราบกันว่าหาเสียงลูกเสือมากกึ่งจะคอนโทรล ไคแน กระผมคิดว่าไม่มีหรือครับ แล้ววาระที่ ๒ เราจะมีการที่จะลงโศกกัน กระผมขอยืนยันว่าน่าจะมีการเปิดให้ท่านโดยไม่ต้องมีคณะกรรมการมาบังคับครับ

พลอากาศโท อูสาธิต รัชชานาม : ท่านประธานที่เคารพ กระผมเห็นว่าวาระแรกเกี่ยวกับการพิจารณาพระราชบัญญัติฉบับนี้เสียแล้ว และเข้าใจว่าต่อไปจึงมีเรื่องอื่นอีก กระผมใคร่จะเรียนขอเสนอว่า ตามที่ท่านสมาชิกผู้เกียรติ ท่านเสนอว่าให้เริ่มการประชุมกันในวันพฤหัสบดีหน้าคือวันที่ ๒๔ สำหรับวันนี้กระผมคิดว่าเราควรที่จะผ่านเรื่องนี้ไปก่อน เพราะว่าทางรัฐบาลท่านก็ร่างพระราชบัญญัติหลายฉบับอยู่ ไปว่าเรื่องสำคัญกันในวันพฤหัสบดีหน้าวันที่ ๒๔ ซึ่งเรากำหนดวันแน่นอนไปแล้วจะดีกว่าที่จะมาพูดเรื่องกันในวันนี้ ซึ่งคิดว่าคงจะไม่จบงาน ๆ รัฐบาลก็ยังเสียเวลาเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติอีกหลายฉบับที่จะออก กระผมคิดว่าควรที่จะเลื่อนไปวันพฤหัสบดีหน้า ขอพระคุณครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ถ้าจะทำตามคุณอูสาธิตหากต้องมีการเสนอเป็นญัตติขึ้นมา เชิญครับ

นายอุทิศ นาคสวัสดิ์ : กระผมว่าออกแซกกันมานานนับพันมาแล้ว

LIRT

ควรจะต้องร้องกันเสียทีละครั้ง และถ้าไม่ลงวันนักงจจะมีเรื่องแน่ จะต้องถูก
 วิชากรพิจารณาจนมาตามากายกอง เราจะมีหรือไม่มีประเด็นเรากว่ากันไปได้
 เสริมเส้นเสียทีเถียว อันที่จริงจะไม่รับก็ไม่ใครรับ เพราะไม่มีมาตราใดใน
 ขธรรมนูญการปกครอง ฯ เลยบอกกล่าวหากไม่รับแล้วจะทำอย่างไร อย่างที่คุณ
 ทวีชานวาลูกกรับ คือไม่มีมาตราใดเลยบอกกล่าวเราไม่รับร่างรัฐธรรมนูญ ไว้
 พิจารณาแล้วเราจะทำอย่างไร มีแต่ถามรับแล้วให้ตั้งคณะกรรมการขึ้นพิจารณา
 เป็นวาระที่ ๒ เป็นวาระที่ ๓ ว่ากันไปอย่างนั้น ไม่ใช่มีมติโดยออกเลยว่ามีรับ
 แล้วจะทำอย่างไร เพราะฉะนั้นที่คุณทวีชานวาลูกกรับที่พูด แต่เอาเถอะ กระผมก็เห็น
 ว่าถ้าเราเพียงแต่ถามรับไว้พิจารณาไม่ถึงกับว่ารับหลักการอะไร เราก็รับเอาไว้ก่อน
 ส่วนที่พื้นเน่าที่ผลอะไรก็ไม่ถึง ๓๖ ซึ่งหรือกรับ ก็คงจะมี ๕ ๖ ๗ เรา
 หาพื้นมาใหม่ให้ทั้งหมดเรื่องหมดคร่าวไป แล้ววันนั้นกระผมขอเสนอว่า ประเด็น
 เราก็ดังโรงกันเสีย ไม่ควรเอาคณะกรรมการมานั่งหรือกรับ เพราะวัน
 นี้เพียงรับไว้พิจารณาเท่านั้น เมื่อพิจารณาแล้ว วาระที่ ๒ เราตั้งคณะกรรมการ
 ขึ้นพิจารณาแก้กันเป็นมาตรา ๆ ถึงจะเชิญพระเอกขึ้นไปนั่งกันเป็นแถว ตอนนั้นไม่
 ต้องหรือกรับ กระผมขอเสนอให้ลงโรงเลยกรับ เอากันเถียวกันเสีย

นายอัคร วิเชียรเจริญ : ท่านประธานที่เคารพ กระผมจำเป็นต้อง
 จะต้องขอเรียนเพื่อให้กระจ่าง คุณสามนต์ ขอประธานโทษที่เอ่ยนามที่ท่านบอกว่า
 อยากจะให้คณะกรรมการขึ้นไปนั่งประจำที่นั่นก็เพื่อถ้าหากว่ามีประเด็นอะไรที่จะ
 ชัดแจ้งชัดเจน ถ้าไม่อย่างชัดเจนเพราะเกรงว่าจะถูกวิพากษ์วิจารณ์ไม่จำเป็นจะ
 ต้องชัดเจน กระผมใครขอให้เป็นที่กระจ่างว่า การที่กระผมเสนอว่าไม่ควรจะให้
 คณะกรรมการขึ้นไปนั่งชัดเจนอะไรที่นั่น ไม่ใช่เป็นเพราะว่ากระผมเองหรือ
 กรรมการอื่น โดยเฉพาะกระผมจะเกรงกลัวต่อการที่จะเสนอความเห็นอะไร
 กระผมมีใจคนเช่นนั้น มีความเห็นอย่างไรก็จะพูดโดยใจแจ้งทุกประการ แต่ไม่
 เห็นว่าควรจะให้คณะกรรมการขึ้นไปนั่งที่นั่น ก็เพราะเหตุว่ารัฐก็มีความจำเป็น

ประการหนึ่ง กับอีกประการหนึ่ง ถ้าเราจะทำเช่นนั้น ญัตติคณะกรรมการ ไปนั่งที่
นั้นก็จำเป็นจะต้อง ญัตติคณะกรรมการซึ่งมีชื่อเป็นสมาชิกของสภานิติบัญญัติและ
เมื่อขึ้นไปนั่ง ถ้าหากว่ามีอะไรที่จะต้องชี้แจงกันไปอีกก็จะเป็น เรื่องซึ่งจะก่อให้เกิด
การเสียเวลา อะไรต่ออะไรไปอีกหลาย ๆ ประการ กับอีกทั้งจะทำให้เกิดความ
รู้สึกที่ว่าอาจจะมีการควรถือหรือไม่ควรถืออะไร เนื่องจากว่าผู้ซึ่งมีชื่อเป็น สมาชิก
ของสภานิติบัญญัติอยู่ กระผมจึงเห็นว่าเมื่อพิจารณาโดยทุกสิ่งทุกอย่างแล้วก็ควรที่จะ
ให้มีการอภิปรายกันไปโดยไม่จำเป็นจะต้องเอาคณะกรรมการขึ้นไปนั่ง ทำหน้าที่
เป็นผู้ชี้แจงในประเด็นแต่ละประเด็น ซึ่งสมาชิกอาจจะสนใจและก็จะยกปัญหาขึ้น
กระผมจึงเห็นว่าไม่ควรที่จะให้คณะกรรมการขึ้นไปนั่งทันทีครับ

นายสง่า วงศ์บางซวด : ทานประธานที่เคารพ กระผม นายสง่า
วงศ์บางซวด กระผมพิจารณาแล้วก็คิดว่า ถ้าหากว่าไม่มีคณะกรรมการมา
ชี้แจงในร่างนั้น ถ้าเราจะอภิปรายกันแล้วกระผมก็คงไม่รับร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้
ถ้าไม่รับร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้แล้วเราก็ยังไม่ได้ติดตามที่ พลเอก ทวีช วา แล้ว
เราจะส่งคืนให้คณะกรรมการใดหรือไม่ นี่เป็นปัญหาอยู่ขณะนี้ ทานประธาน แต่
ถ้าเราว่ากันนี้จะเข้าใจผิดก็หมดทั้งหมคนะครับ ถ้าพูดถึงหมวด ๕ หมวด ๗
และหมวด ๘ อะไรก็แล้วแต่ ในหมวดรัฐสภา ในหมวดยุติภาพ ในหมวดนโยบาย
เกือบจะเข้าใจผิดหมคนะครับ เพราะไม่มีใครชี้แจงมาแต่เลย ไม่มีใครเอาเหตุผลเข้ามา
ชี้แจง อย่างที่พูดส่วนท้าว กระผมว่าจะยุ่งเหมือนกันครับ กระผมจึงขอให้ท่าน
ประธานได้ใช้ดุลพินิจสักทีคิดว่าควรจะทำอย่างไร เพื่อให้การพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ
ฉบับนี้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย กระผมก็เป็นห่วงครับ และถ้ามหาไม่รับแล้ว
อภิปรายกันไปก็คล้าย ๆ กับกฎหมายธรรมดา แต่อันนั้นถือว่าเป็นกฎหมายสูงสุด เมื่อ
ไม่รับก็ต้องส่งคืนให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญกลับไปพิจารณาใหม่ รัฐสภา
ก็ต้องไปดำเนินการกันใหม่ แต่ไม่มีในข้อบังคับอันนี้จะทำอย่างไร แล้วอย่างนี้
พลเอก ทวีช ขอให้ติดตามไว้ อันนั้นถกกันครับ ลักษณะรัฐสภาจะเป็นอย่างนั้น ทาน
ประธาน กระผมก็ใคร่เรียนชี้แจงแทน

นายอุกฤษ มงคลนาวิน : ท่านประธานที่เคารพ กระผมเข้าใจว่า สภากำตั้งจะสนับสนุนสมควร เกี่ยวกับการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ เพื่อให้ความ สืบสนับที่คลี่คลายไปโดยสมควร กระผมใคร่จะขอกราบเรียนชี้แจงความเห็น ส่วนตัวของกระผม ในประเด็นแรกที่ว่าคณะกรรมการควรจะต้องมาปรากฏตัว ชี้แจงเรื่องราวต่าง ๆ ต่อสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติหรือไม่ ในรัฐธรรมนูญการ ปกครองราชอาณาจักร มาตรา ๕ บัญญัติว่า "ให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติแต่งตั้ง คณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งทำหน้าที่ร่างรัฐธรรมนูญ เพื่อเสนอต่อสภานิติบัญญัติ แห่งชาติ" คณะกรรมการของสภาที่สภาแต่งตั้งไม่ว่าจะเป็นคณะกรรมการ สามัญหรือคณะกรรมการวิสามัญ อย่างเช่นคณะกรรมการร่างข้อบังคับ การประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อร่างข้อบังคับเสร็จแล้วเสนอต่อสภา เพื่อพิจารณา ก็จะต้องเชิญคณะกรรมการขึ้นไปนั่งชี้แจงแสดงเหตุผลให้สมาชิก ทราบ ถ้าไม่อย่างนั้นก็กลายเป็นว่าสมาชิกเราไปพิจารณาจากกฎหมายกันในความมืด ไม่ทราบว่าที่คณะกรรมการเขาไปพิจารณากันมาเวลาเป็นเดือน ๆ เสียเงิน ไป ๓๐๐,๐๐๐ บาทนั้นเขาทำอะไรบ้าง เราต้องมานั่งเริ่มคิดกันใหม่ นั่ง พิจารณากันใหม่ ในสิ่งที่เขาพูดเขาก็ยกกันมาแล้ว ซึ่งถ้าฟังคณะกรรมการ ชี้แจงแล้วบางครั้งบางประเด็นก็อาจจะเข้าใจได้แล้วก็สิ้น ทำให้การพิจารณา ประหยัดเวลามากขึ้น กระผมเข้าใจว่าประเพณีของสภานั้นเมื่อแต่งตั้งให้ใคร เขาก็ไปทำหน้าที่อะไรแล้วมาเสนอต่อสภาที่ควรจะให้เขาเข้ามาชี้แจงแสดง ความคิดเห็นในสภาแห่งนี้จะทำให้การพิจารณาครบถ้วนแล้วกันขึ้น ใน การที่สมาชิกทั้งหลายจะได้ไขข้อพิพาท เพราะฉะนั้นกระผมคิดว่าที่จริงในการ พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญควรมีคณะกรรมการที่สภาแต่งตั้งไปทั้งคณะมาทำ หน้าที่ในประเด็นหนึ่ง

ส่วนอีกประเด็นหนึ่งที่ท่านสมาชิกทั้งหลายก็สนใจเกี่ยวกับว่าถ้าสมมุติ ว่าสภานิติบัญญัติแห่งชาตินี้ไม่รับร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ไว้พิจารณาแล้ว ผลจะ

LIERT

เกิดขึ้นเป็นประการใด ที่จริงเรื่องนี้ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร ได้บัญญัติไว้ว่า "การพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญในวาระที่หนึ่งและวาระที่สองให้เป็นไปตามข้อบังคับการประชุมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ" ในข้อบังคับการประชุมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติก็บัญญัติไว้ว่าถ้าเสนอเข้ามาแล้ว "ในกรณีที่สภาลงมติในวาระที่หนึ่งให้รับร่างรัฐธรรมนูญไว้พิจารณาให้สภาพิจารณาในลำดับต่อไป เป็นวาระที่สอง" ก็ในกรณีที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติอาจจะไม่รับร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ไว้พิจารณาต่อไปก็ได้ ถ้าอย่างนั้นจะต้นหรือไม่ต้น กระผมเข้าใจว่าไม่ต้นถ้าแบบนี้เราก็ต้องเริ่มกลับไปร่างรัฐธรรมนูญกันใหม่ คือต้องเอาธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร มาตรา ๕ ที่บอกว่า "ให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งทำหน้าที่ร่างรัฐธรรมนูญ" ก็ถ้าเราไม่รับในวาระที่หนึ่งก็ต้องมีหน้าที่จะต้องจัดทำรัฐธรรมนูญ คือสภานิติบัญญัติจะต้องตั้งคณะกรรมการขึ้นมาอีกคณะหนึ่งจะเป็นชุดเดิมหรือชุดใหม่ก็ได้ทำหน้าที่ร่างรัฐธรรมนูญแล้ว ก็เสนอต่อสภา ก็มาเริ่มกระบวนการที่เราเริ่มในวันนี้ กระผมเข้าใจว่าอันนี้ไม่ว่าจะมีปัญหาอะไร กระผมกราบเรียนชี้แจงมาเพื่อความเข้าใจในความผิดเห็นส่วนตัวของกระผมเพียงเท่านั้น ขอพระคุณครับ

พลเอก ทวีชัย เสนีวงศ์ ณ อยุธยา : นี่แหละครับเพราะความเข้าใจของสมาชิกก็อาจจะมีความที่ฟังไม่ถึงกับท่านอื่น ๆ อาจจะเข้าใจไปอย่างนั้นก็ได้อีก กระผมจึงเสนอญัตติขอปรึกษาเป็นเรื่องความตั้งที่กระผมได้กราบเรียนแล้วต่อท่านประธานสภา ก็เพราะสาเหตุที่อ้างกันไปอ้างกันมาอย่างนี้ อย่างมาตรา ๑๐ ของธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักรบอกว่า "การพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญในวาระที่หนึ่งและวาระที่สองให้เป็นไปตามข้อบังคับการประชุมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ" แล้วเราไปคุยข้อบังคับการประชุมก็รับกำหนดว่าอย่างไรในเรื่องการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ "ข้อ ๑๐๒ การพิจารณาในวาระที่หนึ่ง ให้วินิจฉัยว่าจะรับร่างรัฐธรรมนูญนี้ไว้พิจารณาหรือไม่" อย่างนี้แสดงว่า

ไม่รับก็โดนนะครับ อ่างกันไม่อ่างก็มาอย่างนั้นเป็นเหตุอาครัน เมื่อไม่รับ ท่าน สมาชิกเมื่อก่อนก็บอกว่าไปดูมาตรา ๘ บัญญัติว่า ให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติแต่งตั้ง คณะกรรมาธิการคณะหนึ่งทำหน้าที่ร่างรัฐธรรมนูญ เพื่อเสนอต่อสภานิติบัญญัติ แห่งชาติ" นี้เริ่มแรก ที่นี้เริ่มมาแล้ว ไม่ใช่แล้วครับ เพราะฉะนั้นกระผมจึง จำเป็นต้องเสนอญัตติขงปรึกษาเป็นเรื่องด่วน มีผู้รับรองครบ แต่พวกตกไป กระเม าก็ไม่รู้จักทำอะไร เทาเน้นแหละครับ ขอขอบคุณครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ผมขอเรียนอย่างนั้นครับ เพื่อไม่ให้เสียเวลาต่อไป เพราะว่าเวลาของเราเป็นของมีค่า เราก็ได้รับฟังความคิดเห็น หลายแบบด้วยกัน ทางพลอากาศโทสุชาติ ชัยนาม ถิ่นอกว่าเรื่องนี้ เป็นเรื่องสำคัญเราต้องพิจารณาถี่ไทรอบคอบ แล้วเราก็มีวันพิจารณาโดยเฉพาะ อยู่แล้ว กฎหมายของรัฐบาลก็ค้างอยู่หลายฉบับก็อยากจะได้ผ่านไป เริ่มกันจริง ๆ จัง ๆ ในวันพฤหัสบดีที่ ๒๕ นะครับ นั้นเป็นความกึกหนึ่ง ส่วนคอกเตอร์อุทิศ ก็ ว่าเราออกแขกกันมานานแล้วให้ตัวออกมาเสียที เลิกออกแขก ว่ากันไปแล้วครับ ส่วนคอกเตอร์ อุกฤษ ซึ่งเป็นคนแบคคณะนิติศาสตร์ และเป็นรองประธานสภาเกา ก็มีความเชื่อว่าราษฎรอยู่มากก็ไคอธิบายปัญหากฎหมาย ปัญหาข้อบังคับอะไรให้จน เป็นที่แจ่มแจ้งแล้วนะครับ ทั้งหมคนกแล้วแต่ท่านสมาชิกจะใช้วิธีการพิจารณาของท่าน แต่ถาจะฟังความเห็นของพวกเราผมจะขอประนีประนอมอย่างไร ผมก็อยากจะขอ ประนีประนอมว่าไหน ๆ เราก็คงรับแล้วว่าเราจะเพิ่มวันประชุมในวันพฤหัสบดี ทุกวันพฤหัสบดี ถ้าสมาชิกเห็นด้วยว่าวันพฤหัสบดีนี้ เราไม่พูดเรื่องกฎหมายอื่น เรา พูดเรื่องรัฐธรรมนูญอย่างเดียว แล้วประชุมกันเพิ่มวันเลยไม่มีครั้งวัน ว่ากัน คลอดก็ให้เสร็จไปเร็ว ๆ ส่วนวันศุกร์นั้นก็ขอมกให้รัฐบาลท่านเสนอกฎหมาย หรือ ว่ากฎหมายที่รับหลักการไปแล้ว แล้วก็คณะกรรมาธิการพิจารณาเสร็จแล้วเสนอ เขามาขอรับความเห็นชงในวาระที่ ๒ วาระที่ ๓ ก็อาจจะเรียบร้อยไปได้คือ วันพฤหัสบดีว่า เรื่องรัฐธรรมนูญ วันศุกร์ก็ว่าเรื่องกฎหมายท่นในวอนนทานรัฐมนตรี

ท่านก็มาคอยกฎหมายของท่านอยู่หลายท่าน แต่เราจะทิ้งไปก็ไม่ควร ถ้าท่าน
 สมาชิกเห็นด้วยเราก็วางกรรมกัน เบื้องหน้าการพิจารณาว่าร่างรัฐธรรมนูญนั้น เรา
 จะพิจารณากันอย่างไร ก็ว่าทั้งฉบับรวมหรือว่าที่ละหมวดหรือว่ารายมาตรา
 ไปเลย เมื่อเราพิจารณากันว่าจะเอาอย่างไรแล้วก็ยกไปว่าคราวหน้า คราวนี้
 ก็ยกให้รัฐบาลเขากฎหมายกลาง ๆ ของท่านใหม่ยกเสียก่อน ส่วนปัญหาของ
 พลเอก ทวีช นั้นผมก็เห็นมีความจำเป็น แต่ว่ายังไม่เกิดกรณีว่าจะรับหรือไม่
 รับยังไม่เกิด เอาไว้ให้เกิดขึ้นเสียก่อนเรามาพิจารณากันก็คงจะไม่สายเกินไป
 ส่วนเรื่องทรัพย์สินจะรับหรือไม่รับเรื่องของเรา เรื่องของเราว่า
 กันไปตามกฎหมายและตามข้อบังคับ คุณชาญว่าอย่างไรครับ

ร้อยตำรวจโท ช่าง มนุชธรรม : กระผมขออวยพรนี้เป็นวาระพิจารณา
 ร่างรัฐธรรมนูญ เมื่อครั้งเราก็จะเริ่มพิจารณาแล้วแต่มาติดอยู่ที่วาระที่มีคณะ
 กรรมการเข้ามาชี้แจงหรือไม่ กระผมสนับสนุนท่านสมาชิกผู้เกียรติที่ว่าควร
 จะมีคณะกรรมการ ก็เพราะโดยเหตุที่ว่าสถานที่แต่งตั้งคณะกรรมการ
 ไปร่างรัฐธรรมนูญประกอบด้วยสมาชิกในสถานที่ และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นบุคคล
 ภายนอก กระผมว่าการอภิปรายร่างรัฐธรรมนูญนั้น ไม่มีการลงมติเป็นหมวด ๆ
 เพราะถ้าลงมติแล้วก็คงมีมติว่าจะแยกหลักการอย่างไร คงจะไม่อยู่ในวาระที่ ๒
 แต่ในวาระแรกนั้นจะรับหรือไม่รับ แต่ก็เปิดโอกาสให้สมาชิกได้อภิปรายกันว่า
 หมวดนั้น มาตรานั้นได้ร่างขึ้นมาเพราะอะไร มีเจตนารมณ์อย่างไร ถึงหลัก
 การอะไร กระผมว่าน่าจะเปิดโอกาสอันนั้น ถ้าเปิดโอกาสอภิปรายกันแล้ว
 ใครจะเป็นผู้ตอบผู้ร่างเท่านั้นที่จะชี้แจงได้ว่าเขามีเจตนารมณ์อย่างไร ที่ร่าง
 มาตรานั้นออกมาหรือหลักการออกมา ที่ถ้าหากไม่มีผู้ร่างเข้ามาชี้แจงแล้วกระผม
 ว่าสถานที่ทำหน้าที่ยังไม่ค่อยจะถูกคองนักก็จะต้องเชิญผู้ร่างให้เขามาครับ และ
 ผู้ร่างนั้นกระผมไม่ทราบว่าทางสถานที่ไหนหนังสือเชิญท่านมาหรือเปล่า ถ้ามามี
 กระผมว่าน่าจะเริ่มตนพิจารณาไปบางครับ

นายชนะ รุ่งแสง : ท่านประธานที่เคารพ หลัการ หลักกฎหมาย และเหตุผลตามที่ท่านสมาชิกตอกเตอร์ อุกฤษ มงคลนาวิน ให้ความเห็นเป็นสิ่งที่ถูกต้องเป็นสิ่งที่เหมาะสม แล้วเป็นไปตามครรลองที่สมควรแล้ว และกระผมก็คิดว่าตามที่ท่านประธานสภาไต่ถ้อยยกขึ้นมาว่า จะมีการหารือกันโดยมีความเกรงใจทางคณะรัฐมนตรีที่มานั่งคอย กระผมว่าไม่ควรจะต้องมีความเกรงใจคณะรัฐมนตรีที่จะต้องมานั่งคอย เพราะว่าขณะที่เรากำลังพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญซึ่งมีความสำคัญต่อประเทศไทยชาติเป็นอย่างมาก และในเวลาเดียวกันกรณีที่ได้สมาชิกบางท่าน พลอากาศโท ชูชาติ ชัยนาม ไต่ถ้อยยกขึ้นมาถึงเรื่องในท่านองที่ว่าจะไม่พิจารณากันในวันนี้ให้ไปพิจารณากันในวันพฤหัสบดี ๒๕ นั้นก็เป็นเพียงสิ่งที่ท่านบนชนมา เท่านั้น กระผมจึงคิดว่าไม่ใช่สิ่งจำเป็นที่จะต้องทำกันในกรณีที่สูงอะไรนัก ถึงแม้ว่าอาจจะมีความบกพร่องหรือเป็นความผิดพลาดอะไร อันหนึ่งที่เราไม่ได้ ญุคณะกรรมการที่ท่านไม่ได้อยู่ในสภาแห่งนี้เข้ามา แต่ก็ไม่เป็นสิ่งที่ยากอะไรโอกาสหน้าก็ยังเชิญท่านเข้ามาได้ เพราะว่าในจำนวนคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ๓๕ คนนั้นสภาแห่งนี้เป็นผู้แต่งตั้ง และมอบหมายภาระหน้าที่ให้ไปทำ เมื่อไม่แต่งตั้งและมอบหมายภาระหน้าที่ให้ไปทำแล้ว คนเหล่านั้นก็ไต่ถ้อยยกสิ่งที่ตัวเองไต่เข้ามาเพื่อเสนอให้สภาแห่งนี้พิจารณาแล้วก็อยู่ในฐานะที่คนเหล่านั้นมีภาระหน้าที่ที่จะแจ้งข้อซักถามหรือสิ่งต่าง ๆ ที่ท่านสมาชิกในสภาแห่งนี้ไต่ถ้อยยกขึ้นมา กระผมจึงคิดว่า เป็นความจำเป็นที่จะต้องพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญตามที่เขาสู่วาระนี้ โดยมีคณะกรรมการเป็นศูนย์กลางในประเด็น เพราะว่าคณะกรรมการเป็นผู้ที่ได้รับมอบหมายจากสภาให้ไปปฏิบัติงานและในเวลาเดียวกันถึงแม้กรรมการบางท่านจะไม่ได้เป็นสมาชิกสภาแห่งนี้ และไม่ได้เชิญเข้ามาในวันนี้ก็ไม่เป็นสิ่งที่เสียหาย เรามีโอกาสที่จะเชิญเข้ามาในโอกาสหน้า แต่กระผมเรียนยืนยัน ณ ที่นี้ว่าไม่สมควรอย่างยิ่งที่จะเลื่อนไม่ให้มีการประชุมพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญในวันนี้ จะด้วยเหตุใดก็ตามขอพบพระคุณครับ

นายบรรหาร ศิลปอาชา : ท่านประธานที่เคารพ กระผมใคร่
ขอประทานกราบเรียนต่อท่านประธานว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องเหมือนกันในการที่เราจะ
เชิญคณะกรรมการใหม่มาชี้แจงในกรณีที่มีสมาชิกท่านใดสงสัยในหมวดใด อันนี้
กระผมเองก็เห็นด้วย แต่ถ้ามองว่ารายชื่อของคณะกรรมการที่สถานเป็น
แต่งตั้งจำนวน ๓๕ ท่านแล้วมีบุคคลภายนอกเพียงแค่ ๑๐ ท่านเท่านั้น อีก ๒๕
ท่านเป็นสมาชิกที่อยู่ในสถาน และกระผมมั่นใจว่าใน ๒๕ ท่านนั้นก็สามารถที่จะ
ชี้แจงข้อข้องใจและข้อสงสัยของสมาชิกสภาแห่งนี้ได้ ถ้ามีสิ่งใดที่ไม่เข้าใจและ
ก็สงสัย กระผมจึงมีความเห็นว่าตนนั้นก็เกือบ ๑๑.๐๐ นาทีแล้ว ครั้น
ในการที่กฎหมายของรัฐบาลจะเข้านั้น กระผมก็คิดว่าคงจะพิจารณาได้อย่างมาก
ก็เพียงฉบับเดียวเท่านั้นเอง ฉะนั้นในช่วงชั่วโมงนี้กระผมคิดว่าถ้าเราใช้ระยะ
เวลาในการอภิปรายก็คงไม่สิ้นสุดคงจะอภิปรายได้ไม่กี่ท่าน เพราะฉะนั้น
วันพฤหัสบดีหน้า เราก็ยังมีทางที่จะเชิญคณะกรรมการทั้งหมดมาชี้แจงข้อสงสัยของ
สมาชิก กระผมคิดว่าวันนั้นเป็นวันฤกษ์ดีกว่า เราเถียงในเรื่องร่างรัฐธรรมนูญกัน
มานานพอสมควรแล้ว กระผมมีความเห็นว่าเราควรจะพูดในเรื่องร่างรัฐธรรมนูญ
เพียงแค่ชั่วโมงเศษ ๆ นกคงจะได้มากพอสมควร แล้วถ้ามองว่าเราจะเชิญคณะ
กรรมการก็จะไม่สายเกินไป อีก ๑๐ ท่านเท่านั้นเองที่เป็นคนภายนอก แต่
ในทั้งหมดถึง ๒๕ ท่าน คงจะชี้แจงได้ ขอขอบคุณครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เพื่อความรวดเร็วนะครับ ผมจะ
ขอยกจากที่ประชุมว่าที่ประชุมเห็นสมควร เชิญคณะกรรมการใหม่มาชี้แจง หรือไม่
ท่านผู้ใดเห็นด้วย โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๑๕๔ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านผู้ใดไม่เห็นด้วย โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๒ คน)

LIRT

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เป็นอันว่าที่ประชุมลงมติให้คณะกรรมการขึ้นมาชี้แจงด้วย เพราะฉะนั้นกระผมขอเชิญคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญซึ่งสภาได้แต่งตั้งขึ้นมาแจ้งประจำที่ครับ ส่วนกรรมการซึ่งเป็นบุคคลภายนอก ผมจะเชิญมาในโอกาสต่อไป

(คณะกรรมการเข้าประจำที่)

คุณหญิงบุญศิริ พลิกขำรงค์ : ทานประธานสภาที่เคารพ โดยเหตุที่ว่าการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายที่สำคัญ จึงมีโอกาสดังทูลเกล้าขานการคณะกรรมาธิการมาสรุปขอให้ฟังว่าเหตุไคร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้จึงเป็นที่ใดเสนอต่อสภาในวันนี้ แล้วในที่ประชุมคณะกรรมาธิการบางท่านก็มีความเห็นที่ตรงกันและไม่ตรงกัน โดยใ้การออกเสียงลงคะแนนเป็นสำคัญ เพราะฉะนั้นคณะกรรมาธิการที่ไม่ใช่มาในวันนี้ก็ไม่มีโอกาสที่จะมาชี้แจงข้อคัดค้านหรือมีความเห็นตามที่ร่างรัฐธรรมนูญได้เขียนมาแล้ว จึงมีความเห็นว่าการประชุมนี้จะให้คณะกรรมาธิการมาพิจารณาทั้งหมดจะเป็นการสมควรกว่าที่จะมีเพียง ๒๕ ท่านถ้าหากว่าจะไล่ไปไหนคร่าวหน้าคือวันพฤหัสบดี ๒๕ ก็จะเป็นการดีมาก เพราะว่ามีร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยขอนแก่นซึ่งเราได้พิจารณากันอย่างรีบเร่งที่จะให้ทันการ เปิดมหาวิทยาลัยซึ่งได้เสร็จเรียบร้อยแล้วยังไม่ได้พิจารณา ถ้าหากจะได้พิจารณาเรื่องมหาวิทยาลัยขอนแก่นนี้เพียงแค่ว่าเวลาไม่เท่าที่จะนานวาระที่ ๒ และวาระที่ ๓ ซึ่งจะไม่ตองไปรอจนถึงวันศุกร์หน้าเบี่ยง คณะกรรมาธิการก็ได้ขึ้นไปแจ้งประจำที่ในที่ประชุมนี้เรียบร้อยแล้ว อยากจะขอให้ร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยขอนแก่นนั้นผ่านไปเสียก่อน เพราะมีความจำเป็นรีบด่วนในการที่จะบริหารมหาวิทยาลัย จึงนึกถึงเสียใจที่ฉันได้เข้ามาพุดเข้าไปนะคะ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ก่อนที่เราจะอภิปรายกันหรือว่าขอความเห็นหรือว่าขออนุญาตว่า เราจะทำอย่างไรทั้งฉบับพร้อมกัน หรือว่ารายมาตรา หรือรายหมวด ในชั้นนี้ เมื่อสภานิติบัญญัติให้คณะกรรมการขึ้นมาชี้แจงแล้ว

LIART

ก็ขอให้คณะกรรมการไต่สวนรับทนายในร่างรัฐธรรมนูญเสียก่อนว่า เป็นมา
อย่างไร จะเอาอย่างไร ทำไมถึงไต่สวนรับมาอย่างนี้ ขอเชิญครับ

นายมีชัย ฤชุพันธุ์ (กรรมการ) : ท่านประธานที่เคารพ ท่าน
สมาชิกผู้เกียรติ กระผมต้องขอประทานโทษที่ลุกขึ้นมาพูด ทั้ง ๆ ที่กระผมเป็น
คนที่เล็กที่สุดในคณะกรรมการ แต่เนื่องจากความซุกซนของวันนี้ทำให้ไม่ได้
เชิญบุคคลภายนอกซึ่งเป็นกรรมการ เขามาด้วย แล้วบังเอิญท่านประธาน
คณะกรรมการนั้นก็บุคคลภายนอกด้วย กระผมก็เลยจำใจต้องลุกขึ้นมา
พูดแจ้งในเรื่องนี้ กระผมอยากจะกราบเรียนว่า ในการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการนั้นเคยมีท่านสมาชิกผู้เกียรติท่านหนึ่งถามว่ามีวิธีการในการ
ร่างอย่างไร กระผมก็กราบเรียนท่านไปว่า ในการพิจารณาของคณะกรรมการ
นั้นถือหลักประชาธิปไตยโดยเคร่งครัด แล้วก็ถือหลักการของการประชุมสภา
เป็นหลัก กล่าวคือว่า เมื่อได้พิจารณาถึงประเด็นเรื่องใดแล้วที่สุดแล้วท่าน
กรรมการท่านใดจะมีความเห็นในเรื่องนี้อย่างไรก็เสนอเป็นญัตติขึ้นมา แล้ว
ก็มีการอภิปรายกันอย่างกว้างขวาง ใครจะพูดอย่างไรก็ได้ เมื่อจบสิ้นในการ
อภิปรายแล้วจะมีการลงมติทุกประเด็น ในหลักที่ร่างออกมาเป็นรัฐธรรมนูญที่อยู่
ในมือท่านนั้น ได้มีการอภิปรายกันอย่างกว้างขวางแล้วลงมติกันมาทุกประเด็น
เมื่อประชุมเสียงข้างมากตกลงในหลักการอย่างไร ก็ขอหมายให้ฝ่ายเลขานุการ
ไปยกร่างมาตามนั้น เมื่อได้ยกร่างขึ้นมาจนเสร็จสิ้นแล้ว จึงได้มาพิจารณาใน
รายละเอียดทีละมาตรา ในแต่ละมาตราที่พิจารณานั้นมีการแก้ไขทั้งโดยคำให้ผิด
แยกไปจากร่างที่ฝ่ายเลขานุการยกมาขึ้น และในบางกรณีได้มีการหยิบยก
หลักการขึ้นมาพิจารณาใหม่ว่าหลักการที่ใดเคยตกลงกันไปแล้วเหมาะสมกับสภากรรม
หรือสมควรกับความเป็ประชาธิปไตยถูกต้องแค่ไหนเพียงไร ถ้าฝ่ายข้างมาก
เห็นว่าที่ตกลงกันไปแล้วนั้นยังไม่เหมาะสม ก็มีการพิจารณา มีการโหวตกันใหม่
แล้วเมื่อตกลงกันอย่างไรก็ไปแก้ไขกันตามนั้น นี่ก็เป็นวิธีคร่าว ๆ ในชั้น

คณะกรรมการที่พิจารณานั้น กระผมก็อยากจะกราบเรียนว่า ในการพิจารณา
 ของคณะกรรมการนั้น ใ้ค่านี้ถึงหลัก ๒ หลัก คือ ๑. ความเป็นประชาธิปไตย
 ที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ กับ ๒. ความมั่นคงของประเทศอะไรที่ไม่ขัดต่อ
 ความมั่นคงในเศรษฐกิจใดและไม่ขัดกับประชาธิปไตยมากนัก คณะกรรมการ
 ก็ลงมติว่าควรจะไปในแนวนั้น ทุกฝ่ายทุกทวนในคณะกรรมการมองเห็นว่า
 ประชาธิปไตยนั้นเป็นของดี แล้วยิ่งผมรับว่าจะต้องพยายามทำให้เป็นประชาธิปไตย
 มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ปัญหาอยู่แต่เพียงว่ารัฐธรรมนูญนั้นแม้ว่าจะเป็นกรอบใน
 การปกครองบ้านเมือง เป็นกฎหมายสูงสุด แต่รัฐธรรมนูญนั้นเองก็จะต้องมีจุด
 มุ่งหมาย จุดมุ่งหมายที่สำคัญก็คือว่าทำอย่างไรถึงจะให้บ้านเมืองเราเจริญรุ่งเรือง
 ทำอย่างไรถึงจะทำให้ราษฎรเราอยู่เย็นเป็นสุข ทำอย่างไรถึงจะให้ราษฎรได้
 เอนจอย (Enjoy) สิทธิขั้นพื้นฐานตามสมควรแก่สภาพ แล้วเมื่อเรามานึกถึงว่า
 หลักเกณฑ์ของประชาธิปไตยที่วางกันไว้ในประเทศต่าง ๆ เป็นหลักเกณฑ์ที่เหมาะสม
 ในประเทศนั้น ๆ ก็จริง ไม่ใช่หมายความว่าหลักเกณฑ์นั้นเมื่อนำมาใช้กับบ้านเราแล้ว
 บ้านเราจะรุ่งเรืองมีพูนสุขเหมือนอย่างประเทศนั้นไปได้ เพราะฉะนั้นในการ
 พิจารณาหลักการแต่ละหลักการ คณะกรรมการจึงได้พิจารณาสภาพความ
 เป็นอยู่ของบ้านเราทัศนคติ วัฒนธรรมของคนในบ้านเราประกอบค้ำ และเมื่อ
 ได้พิจารณากันอย่างรอบคอบทุกแง่ทุกมุมแล้ว ร่างรัฐธรรมนูญก็ออกมาอย่างที่ท่าน
 เห็นแต่ละฉบับ กระผมก็อยากจะกราบเรียนว่า เมื่อคณะกรรมการได้ร่าง
 นั้นก็ร่างกันด้วยความสุจริตใจ แล้วยังเป็นความเห็นของฝ่ายข้างมากของคน
 ๓๕ คน ซึ่งไม่จำเป็นที่จะต้องสอดคล้องกับความเห็นข้างมากของคน ๓๖๐ คน
 ๓๕ คน ฉะนั้นท่านจึงมีสิทธิและเสรีที่จะแก้ไขอย่างไรก็ได้ ขอพระคุณครับ

นายกันตธีร์ ศุภมงคล (กรรมการ) : ท่านประธานสภาทนาย
 ท่านสมาชิกผู้เกียรติ เมื่อท่านเลขานุการฯ ได้แถลงชี้แจงถึงวิธีการที่จะร่าง
 รัฐธรรมนูญขึ้นมาให้ท่านสมาชิกผู้เกียรติทราบ แล้วก็รู้สึกว่าเป็นความประสงค์

ของสภาซึ่งจะได้ใหม่การเริ่มการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญที่ คณะกรรมาธิการได้
เสนอร่างรัฐธรรมนูญขึ้นมาในวันนี้ กระผมก็ขอความกรุณาท่านประธานสภา
และท่านสมาชิกผู้เกียรติที่จะต้องขอแสดงความรู้สึกของกระผมเกี่ยวกับ ร่าง
รัฐธรรมนูญ เพราะท่านทราบอยู่แล้วว่ากระผมเป็นคนหนึ่งซึ่งไม่เห็นด้วยกับร่าง
รัฐธรรมนูญซึ่งคณะกรรมาธิการร่างขึ้นมา เพราะเหตุว่าหลายสิ่งหลายอย่างที่ไม่
เหมาะสมหลายประการ กระผมเฝ้าคิดถึง ๆ ขึ้นมา ก็ไม่อยากจะเรียกว่าชอบ
บกพร่อง หรือว่าจุดอ่อน จุดอ่อนก็อาจจะแรงไป แต่ถึงที่กระผมไม่เห็นด้วยกับ
ร่างรัฐธรรมนูญของคณะกรรมาธิการนี้ กระผมต้องประมวลขึ้นมาแล้วจนถึง ๒๐ ข้อ
ถ้าจะให้กระผมแจ้งทั้ง ๒๐ ข้อและถึง วันนั้นก็คงจะหมดเวลา ร่างกฎหมายที่
รัฐบาลกำลังรออยู่ที่จะเสนอเข้ามา หรือร่างที่ค้างการพิจารณาอยู่จะวนออกไป ก็
คงจะกระทำไม่ได้ในวันนี้ กระผมจึงขอเรียนตามท่านประธานสภาว่า ท่าน
ประธานสภาจะกรุณาให้กระผมแจ้งข้อข้อของ ความไม่เห็นด้วยของกระผม
เกี่ยวกับร่างรัฐธรรมนูญทั้งหมดในวันนี้หรือว่าจะเลื่อนไปในวันพฤหัสบดีหน้า กระผม
ก็ไม่ขัดข้องครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ออญา-เหิง เออวายละเอียจจะดีหรือ
ไม่ครับ เพราะเรายังไม่ได้พูดกันว่าเราจะให้สมาชิกอภิปรายทั้งหมดพร้อมกัน หรือ
ว่าทีละหมวด ทีละมาตรา

นายทนศิริ ศรีมงคล (กรรมาธิการ) : ถ้าอย่างนั้นเฉพาะใน
กรณีนี้กระผมว่าจะควรให้อภิปรายพร้อมกันทั้งหมด หรือว่าแยกเป็นหมวด หรือว่า
แยกเป็นมาตรา กระผมมีความเห็นอย่างนั้นว่าร่างรัฐธรรมนูญที่คณะกรรมาธิการเสนอ
ขึ้นมา ในการอภิปรายครั้งแรกก็คงเป็นอย่างที่เขาเรียกว่าเปิดอภิปรายทั่วไป คือ
หมายความว่าถึงว่าอภิปรายแสดงความคิดเห็นในร่างรัฐธรรมนูญทั้งหมด ไม่เิ่มมา
แยกเป็นหมวดนั้นหมวดนั้น หรือมาตราเนั้นมาตราเนั้น ความจริงเมื่อคณะกรรมาธิการ
เริ่มพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ กระผมก็ได้เสนอแล้ว

LIRT

บอกว่าควรที่จะพิจารณาในหลักการกันเสียก่อน แล้วตกลงในหลักการว่าเราจะ
ร่างกันในหลักการไหน เมื่อเรตกลงในหลักการแล้ว กระจกก็เสนอต่อไปว่าควร
จะมาเสนอสำนักนิติบัญญัติแห่งชาตินี้เสียก่อนว่า เขาหรือไม่หลักการที่คณะกรรมการ
ศึกษามา ถ้าหากว่าสำนักนิติบัญญัติแห่งชาติเห็นด้วยเราก็ไปร่างได้ กระจกนี้กลัว
อย่างนั้นก็จะเซฟเวลา แต่ว่าเสียงข้างมากของคณะกรรมการไม่เห็นด้วย คณะ
กรรมการกลับเห็นว่าเมื่อรัฐธรรมนูญ ได้กำหนดให้สำนักนิติบัญญัติแห่งชาติแต่งตั้ง
คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญขึ้นแล้ว ก็เป็นสิทธิของคณะกรรมการโดย
เด็ดขาดที่จะเสนอร่างอย่างไรก็ได้ โดยไม่จำเป็นต้องไปฟังความเห็น หรือ
หลักการจากหน่วยงานใดทั้งสิ้น กระจกเห็นตรงกันข้ามว่าการพิจารณา
รัฐธรรมนูญเป็นครั้งที่ ๑๓ ที่เราต้องพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ ฉบับที่ ๑๓ เมื่อ
เป็นเช่นนี้แล้วกระจกเห็นว่าคณะกรรมการที่ได้รับมอบหมายในการร่างนี้ควรจะ
พยายามฟังความคิดเห็นใหม่มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ ความคิดเห็นของสำนักนิติบัญญัติ
แห่งชาติเป็นประการแรก ความคิดเห็นของคณะรัฐมนตรี ความคิดเห็นของ
สภา นิโบายาย ความคิดเห็นของคณะองคมนตรี ความคิดเห็นของประชาชน
ทั้งหมด ซึ่งประชาชนทั้งหมดก็โศงมา ทางเจ้าหน้าที่ของสภาที่รวบรวมไว้ใน
แฟ้มหนาเป็นมืก แต่ในการพิจารณาไม่มีอย่างนี้ ไม่ได้อาความคิดเห็นของ
ประชาชนขึ้นมาพิจารณาเลย คณะกรรมการถือว่าเป็นสิทธิของคณะกรรมการ
ที่จะร่างตามที่เห็นชอบ และยังกลับบอกว่าหากว่ากลับมาหาสำนักนิติบัญญัติแห่งชาติ
แล้วละก็ จะเป็นการเสียศักดิ์ศรีของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งกระจก
ไม่เห็นด้วยเลยว่าการที่สภาแต่งตั้งให้เรามาร่างรัฐธรรมนูญแล้ว เราพิจารณากันใน
หลักการ แล้วมาถามสำนักนิติบัญญัติแห่งชาติเสียก่อนอย่างนี้จะเป็นการเสียศักดิ์ศรี
กระจกไม่เห็นด้วยเลย แต่อย่างไรก็ตามกระจกแพะแหมเสียงในที่ประชุม
กล่าออกมา ด้วยตัวเอง เมื่อกระจกไม่เห็นด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้มาหลาย
เจเนน เพื่อเป็นการแสดงว่ากระจกไม่ได้มีความประสงค์ที่จะติเพื่อกำลาย กระจก

จึงได้เสนอร่างขึ้นมาอีกฉบับหนึ่งเพื่อให้ท่านสมาชิกเห็น ทางคณะกรรมการไม่
ยอมที่จะพิจารณาว่าที่กระแหม่เสนอ ซึ่งก็เป็นสิทธิ์ของคณะกรรมการ ความจริง
ตอนหลังนี่ผ่านไป ๒ เดือนแล้ว ซึ่งก็ไม่มีทางที่จะพิจารณากันได้ แต่อย่างไรก็
ตามกระแหม่ยังไม่แน่ใจว่าร่างของกระแหม่ที่เสนอขึ้นมา และท่านประธานสภาได้
กรุณาอนุญาตให้แจกแก่บรรดาท่านสมาชิกสภาธิบดีัญญัติแห่งชาติทราบโดยทั่วกันแล้วนั้น
กระแหม่ก็ยังมองไม่เห็นวาระของกระแหม่จะมีโอกาสเข้ามาสู่การพิจารณา ในที่
ประชุมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติหรือไม่ กระแหม่ก็ได้แสดงความคิดเห็นไว้แล้ว
และถ้ามองว่าท่านประธานจะให้อภิปรายในวันนั้น ที่ว่าเราควรจะทำอย่างไรกันทั้งหมด
หรือจะว่าเป็นหมวด หรือจะว่าเป็นรายมาตรา กระแหม่ก็ยืนยันว่าควรจะทำอย่างไร
ทั้งหมด ไม่ใช่เป็นการอภิปรายแต่ละหมวด หรือแต่ละมาตรา เพราะเหตุว่าการ
อภิปรายแต่ละหมวด หรือแต่ละมาตรานั้นเป็นเรื่องที่จะต้องพิจารณาในชั้นกรรมาธิการ
ขอขอบคุณครับ

พลเรือโท เกตุ สันติเวชชกุล : ท่านประธานที่เคารพ ตามที่
ประชุมได้มติให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้เสนอแล้ว ในระยะ
เบื้องต้นก็ได้ชี้แจงในรายละเอียดและในหลักการสำคัญแล้วกระแหม่มีความรู้สึกว่าจะไม่
ผิดหวัง และทำให้มีความเข้าใจในหลักการต่าง ๆ ค่อนข้าง แต่กระแหม่คิดว่า
คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้มีการประชุมกันมาหลายครั้ง ได้มีมติที่การ
ประชุมเป็นเรื่องเป็นราวและเป็นหลักฐานที่ถูกต้องแน่นอน กระแหม่มีความเห็นว่า
ถ้าหากจะเป็นผลดีกับการที่จะให้สมาชิกได้พิจารณาเรื่องนี้โดยรอบคอบและได้เป็น
ประโยชน์ น่าจะพิมพ์บันทึกการประชุมของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญแจก
กับสมาชิกทั่วไป ถ้าหากว่าหาได้คงนี้กระแหม่ว่า ในประการที่ ๑ ท่านสมาชิกจะ
ได้มีเวลาไปอ่านข้อสำคัญในรายละเอียดต่าง ๆ ในความคิดเห็นต่าง ๆ ที่จะพึง
เห็นด้วยหรือขัดแย้งกันนั้นควรถูกพิจารณาได้อย่างถ่องแท้ นั้นเป็นประการหนึ่ง
อีกประการหนึ่งก็จะทำให้เป็นการย่นเวลา ถ้าหากว่ามีความเข้าใจได้แล้วจะ

ไม่คิดใจสงสัยทำให้การตัดสินใจดีขึ้น แต่กระผมเชื่อเหลือเกินว่าถ้ามันเกิดการ
ประชุมเท่าที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญไปประชุมไปนี่คงจะเป็นเอกสารจำนวนมาก
มากมายก็ต้องเป็นภาระหน้าที่ของเจ้าหน้าที่สภา กระผมไม่ทราบว่าจะเป็นการ
สมควรหรือไม่ แล้วกระผมก็ไม่ทราบว่าเพื่อนสมาชิกจะเห็นด้วยกับกระผมหรือไม่
แต่อย่างไรก็ตามกระผมใครจะเสนอว่าหากได้พิมพ์บันทึกการประชุมของ
คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญทั้งหมดแจกสมาชิก เช่นเดียวกับที่ได้แจกบันทึกการประชุม
ของสภา กระผมเชื่อว่าคงจะคุ้มค่า กระผมขอกราบเรียนครับ

พลอากาศโท อูสาห์ ชัยนวม ทานประธานที่เคารพ กระผม
คิดว่าตามที่กระผมได้เรียนแล้วว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องใหญ่ ไม่ใช่จะมาพิจารณากัน
ไถ่กาย ๆ แล้วก็ขอให้ท่านประธานไปครุฑถามควยว่าในคณะกรรมการ ๓๕ คน
ก็ไม่ว่าแตกต่างกันไปก็กก แล้วมาถึงในสภาอีก ๓๐๐ กว่าคนนั้นก็มีความคิดความเห็น
อะไรแตกต่างกันไปก็มาก การจะพิจารณาให้เสร็จภายในเวลาเร็วนี้ผมไม่ได้
กระผมใครขอเรียนเสนอ ดังนี้

ประการที่ ๑ ขอให้พิจารณากันว่าในขณะนี้เราจะพิจารณาเรียงตาม
ลำดับมาตราหรือว่าจะพิจารณาเป็นหมวด

ประการที่ ๒ อยากจะขอให้เลื่อนการพิจารณาไปตามที่กระผมได้
เสนอไว้ที่แรกแล้ว เพราะกระผมทราบเกี่ยวกับเรื่องมหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่ง
กระผมเป็นกรรมการการศึกษาก็อยู่ควย เป็นเรื่องความที่จะต้องรีบออก ไม่
อยากจะให้พลาดโอกาสไปในวันนี้ กระผมจึงขอเรียนเสนอ ๒ ข้อนี้ ขณพระคุณครับ

นายสง่า วงศ์บางซวด ทานประธานที่เคารพ กระผมนายสง่า
วงศ์บางซวด บัคนักเป็นเวลาที่กำลังพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งคณะกรรมการ
ก็ไต่ขึ้นไปนี่ประจำที่เสร็จเรียบร้อยแล้ว แต่กระผมฟัง ๆ แล้วบรรยายภาค สำหรับ
วันนี้กระผมจะไม่คอยเพียงพร้อมที่เดี๋ยวนี้ จึงขอเสนอยุติเลื่อนการพิจารณา
ไปเป็นวันพฤหัสบดีหน้า เพื่องานทุกอย่างจะได้พร้อมอย่างที่ ทานสมาชิกผู้เกียรติ

เสนอเมื่อก่อน ซึ่งเกี่ยวกับบันทึกของคณะกรรมการ รมช.การ แล้วคณะกรรมการก็
แตกแยกกันอยู่ ความเห็นไม่ตรงกัน เพราะฉะนั้นกระผมจึงขอเลื่อนไปเป็นวัน
พฤหัสบดีหน้า ขอทานสมาชิกได้รับรองด้วยครับ
(มีสมาชิยก้นมือรับรอง)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เพราะฉะนั้นผมจะขอมติจากที่
ประชุมว่าเฉพาะในการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญจะเลื่อนไปเป็นวันพฤหัสบดีหน้าหรือ
ไม่เลื่อน ท่านผู้ใดเห็นสมควรให้เลื่อนไปตามที่ผู้สง่าเสนอ ไปรยกมือขึ้น
เกี่ยวกับ ขอประธานไทย คุณขณะคัดค้านว่าอย่างไร เชิญครับ

นายชนะ รุ่งแสง (กรรมาธิการ) : ทานประธานที่เคารพ คน
๔๕ ล้านคนกำลังรอมผลงานของสภาแห่งนี้อยู่ เราเอาเหตุผลเล็ก ๆ น้อย ๆ ซึ่ง
ทานสมาชิกผู้เถียงกันหนึ่งก็พูดขึ้นมาว่าคณะกรรมการแตกเป็นก๊กเป็นเหล่า คน
ที่ ๒ ก็พูดว่าคณะกรรมการแตกเป็นก๊กเป็นเหล่า นี่หรือครับสังคมนเราเป็น
อย่างนี้หรือ สภาเราเป็นอย่างนี้หรือ และสิ่งนี้จะมา เลื่อนการประชุมซึ่งประชาชน
๔๐ กว่าล้านคนเขารอคอยอยู่ ศักดิ์ศรีและเกียรติภูมิของสภานี้จะไม่มีเหลือ และ
เท่าที่เราร่วมกันมานั้นประชุมกันครึ่งวัน ก็เพราะว่าเราไม่มีกฎหมายอะไรที่จะ
เร่งมากนัก แคว้นนี้กระผมมีความเชื่อมั่นว่าทานสมาชิกทุกคนได้เตรียมตัวและ
เตรียมใจมาแล้วที่จะประชุมกันทั้งวัน ในเมื่อเราเอากฎหมายรัฐธรรมนูญเข้ามาสู่
สภา ขอเสนอของทานสมาชิกเป็นเรื่องปลัดถ้อยเพิ่มเติมและเป็น เรื่องที่คิดเอาเอง
กระผมจึงขอกราบเรียนทานประธานว่าไม่เป็นการสมควร เป็นอย่างยิ่งที่จะเลื่อนครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ก็แล้วแต่ที่ประชุมครับ คุณชนะ
เห็นว่าไม่เป็นการสมควรที่จะเลื่อน ผู้สง่าเสนอขอตีให้เลื่อน ผมจะขอมติจากที่
ประชุมว่า ท่านผู้ใดเห็นสมควรให้เลื่อน ไปรยกมือขึ้น
(มีสมาชิยก้นมือ ๑๑๔ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านผู้ใดเห็นสมควรไม่ให้เลื่อน
ไปรยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๗๒ คน)

ประธานสภาปฏิญญาแห่งชาติ : เป็นอันว่าที่ประชุมลงมติให้เลื่อน
ระเบียบวาระนี้ไปในการประชุมคราวหน้า คือวันพฤหัสบดีที่ ๒๕ มิถุนายน เวลา
๙.๐๐ นาฬิกาครับ

ต่อไปก็เป็นระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จ
แล้ว คือพิจารณาร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. ซึ่งคณะ
กรรมการวิสามัญพิจารณาเสร็จแล้ว เป็นการพิจารณาในวาระที่ ๒

ที่ ๓๓๐/๒๕๖๑

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๑

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ.

กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวข้างตน พร้อมด้วยรายงานของ

คณะกรรมการการวิสามัญ ๑ ชุด

ตามที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้ลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. และตั้งกรรมการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่งพิจารณา ซึ่งกรรมการคณะนี้ประกอบด้วย

- ๑. นายเกษม สุวรรณกุล
- ๒. นายชูบ กาญจนประกร
- ๓. คุณหญิงบุญศิริ ขวลิศขำรัง
- ๔. นายประเสริฐ ณ นคร
- ๕. นายปรีดี หิรัญพฤกษ์
- ๖. นายรัตน ศรีไกรวิน
- ๗. นางแรม พรหมโมบล บุญประสพ
- ๘. นายวิจิตร ศรีสอาด
- ๙. นายสุกใจ เหลลาสุนทร
- ๑๐. นายอัคราทร จุฬารัตน
- ๑๑. นายอำนาจ อินทภูติ

บัดนี้ คณะกรรมการได้พิจารณาเสร็จแล้ว จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมที่ประชุมสภาพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

เกษม สุวรรณกุล

(นายเกษม สุวรรณกุล)

ประธานคณะกรรมการวิสามัญ

LIRT

รายงานของคณะกรรมการวิสามัญ

ตามที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๒๖ วันศุกร์ ที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๒๑ ได้ลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. และตั้งกรรมาธิการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่งเพื่อพิจารณา กำหนดการแปรญัตติภายใน ๗ วัน นั้น ได้ดำเนินการแล้วปรากฏผลดังนี้

๑. ที่ประชุมคณะกรรมการได้เลือก นายเกษม สุวรรณกุล เป็นประธานคณะกรรมการ และเลือก นายวิจิตร ศรีสอาน เป็นเลขานุการคณะกรรมการ

๒. ผู้ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีหมายให้ชี้แจงแสดงความคิดเห็น คือ นายประเสริฐ ณ นคร ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย สำนักนายกรัฐมนตรี

๓. สมาชิกผู้เสนอคำแปรญัตติจำนวน ๒ คน คือ

(๑) พันตำรวจเอก สุธรรม วรวิเชียรวงษ์

(๒) นาวาเอก เจริญ เจริญรัชตภาคย์

๔. ผลของการพิจารณา

<u>ชื่อร่างพระราชบัญญัติ</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>คำปรารภ</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๒</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๓</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๔</u>	ไม่มีการแก้ไข

LIRT

<u>มาตรา ๕</u>	มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๖</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>หมวด ๑ บททั่วไป</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๗</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๘</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๙</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๐</u>	มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๑</u>	ไม่มีการแก้ไข
	นาวาเอก เจริญ เจริญรัชต์ภาคย์ ขอแปรญัตติไว้ คณะกรรมการธิการไทยเข้มแข็งแล้ว ผู้แปรญัตติพอใจ
<u>มาตรา ๑๒</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>หมวด ๒ การดำเนินงาน</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๓</u>	มีการแก้ไข
	พันตำรวจเอก สุธรรม วรวิเชียรวงษ์ ขอแปรญัตติไว้ คณะกรรมการเห็นควมในหลักการและแก้ไขแล้ว ผู้แปรญัตติพอใจ
<u>มาตรา ๑๔</u>	มีการแก้ไข

LIRT

มาตรา ๑๕

มีการแก้ไข

มาตรา ๑๖

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๗

มีการแก้ไข

มาตรา ๑๘

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๙

มีการแก้ไข

มาตรา ๒๐

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๑

มีการแก้ไข

มาตรา ๒๒

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๓

มีการแก้ไข

มาตรา ๒๔

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๕

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๖

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๗

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๘

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๙

มีการแก้ไข

มาตรา ๓๐

มีการแก้ไข

<u>มาตรา ๓๑</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๓๒</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๓๓</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๓๔</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>หมวด ๓ ตำแหน่งทางวิชาการ</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๓๕</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๓๖</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๓๗</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๓๘</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๓๙</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>หมวด ๔ ปริญญาและเครื่องหมายวิทยฐานะ</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๔๐</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๔๑</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๔๒</u>	มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๔๓</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๔๔</u>	ไม่มีการแก้ไข

LIRT

นาวาเอก เจริญ เจริญรัชฎภักย์ ขอแปรญัตติแก้ไข
ความในวรรคหนึ่งเป็นดังนี้

"มหาวิทยาลัยมีอำนาจให้ปริญญาที่คิดค้นค้นแก่บุคคลซึ่ง
สภามหาวิทยาลัยเห็นว่าทรงคุณวุฒิสมควรแก่ปริญญานั้น ๆ แก่
ท่านมีให้ปริญญาแก่กวีกล่าวแก่กรรมกรของสภามหาวิทยาลัย ซึ่ง
คำร่างคำแห่งอยู่ในวรรคหนึ่ง"

คณะกรรมการไม่เห็นด้วย

ผู้แปรญัตติขอสงวน

<u>มาตรา ๔๕</u>	มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๔๖</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>หมวด ๕ บทกำหนดโทษ</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๔๗</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>บทเฉพาะกาล</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๔๘</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๔๙</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๕๐</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๕๑</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๕๒</u>	ไม่มีการแก้ไข

๕. ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติตามที่ให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมมาพร้อม กับ
รายงาน^{ผู้}ไม่เห็นด้วยแล้ว

วิจิตร ศรีสอาด
(นายวิจิตร ศรีสอาด)
เลขาธิการคณะกรรมการ

LIRT

บรรรคากฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่นที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัด หรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา ๔ ให้มหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งจัดตั้งโดยพระราชบัญญัติ มหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. ๒๕๐๘ เป็นมหาวิทยาลัยขอนแก่นตามพระราชบัญญัตินี้ และคงมีสภาพเป็นนิติบุคคล มีฐานะเป็นกรมในทบวงมหาวิทยาลัย

มาตรา ๕ ในพระราชบัญญัตินี้ ~~ใช้คำว่า "มหาวิทยาลัยขอนแก่น"~~ ให้ใช้คำว่า "มหาวิทยาลัย" ~~ใช้คำว่า "สภามหาวิทยาลัย"~~ ให้ใช้คำว่า "สภามหาวิทยาลัย"

"มหาวิทยาลัย" หมายความว่า มหาวิทยาลัยขอนแก่น

"สภามหาวิทยาลัย" หมายความว่า สภามหาวิทยาลัย

ขอนแก่น

มาตรา ๖ ให้รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัยรักษาการตามพระราช-
บัญญัติ

หมวด ๑

บททั่วไป

มาตรา ๗ ให้มหาวิทยาลัยเป็นสถานศึกษาและวิจัย มีวัตถุประสงค์ให้ การศึกษาส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการสอน ทำการวิจัย ให้บริการ ทางวิชาการแก่สังคม และทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

มาตรา ๘ มหาวิทยาลัยอาจแบ่งส่วนราชการดังนี้

- (๑) สำนักงานอธิการบดี
- (๒) บัณฑิตวิทยาลัย

(๓) คณะ

(๔) วิทยาลัย

และอาจใหม่สถาบันเพื่อการวิจัย สำนัก ศูนย์หรือหน่วยงานที่เรียกชื่อ
 อยางอื่นเพื่อส่งเสริมวิชาการ เป็นส่วนราชการในมหาวิทยาลัยอีกก็ได้

สำนักงานอธิการบดีอาจแบ่งส่วนราชการเป็นกองและแผนก หรือส่วน
 ราชการที่เรียกชื่ออยางอื่น

คณะ และวิทยาลัย อาจแบ่งส่วนราชการเป็นภาควิชา และสำนักงาน
 เลขานุการ

บัณฑิตวิทยาลัย สถาบัน สำนัก และศูนย์หรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออยางอื่น
 อาจมีสำนักงานเลขานุการ เป็นส่วนราชการได้

กอง และสำนักงานเลขานุการ อาจแบ่งส่วนราชการเป็นแผนก หรือ
 ส่วนราชการที่เรียกชื่ออยางอื่น

สำหรับส่วนงานธุรการของสำนักงานอธิการบดี บัณฑิตวิทยาลัย คณะ
 วิทยาลัย สถาบัน สำนักและศูนย์ หรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออยางอื่น อาจแบ่ง
 เป็นส่วนราชการที่เรียกชื่ออยางอื่นก็ได้

มาตรา ๕ การจัดตั้ง รวม และยุบเลิกบัณฑิตวิทยาลัย คณะ วิทยาลัย
 สถาบัน สำนัก และศูนย์หรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออยางอื่น ให้ตราเป็นพระราช-
 กฤษฎีกา

การแบ่งส่วนราชการเป็นภาควิชา กอง สำนักงานเลขานุการ และแผนก
 หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออยางอื่น ให้ทำเป็นประกาศทบวงมหาวิทยาลัย และ
 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๑๐ ภายใต้วัตถุประสงค์ตามมาตรา ๗ มหาวิทยาลัยจะรับ
 สถาบันการศึกษาชั้นสูงหรือสถาบันวิจัยอื่นเข้าสมทบในมหาวิทยาลัยก็ได้ และมี

LIRT

อำนาจให้ปริญญา อนุปริญญา ~~ปริญญาตรี~~ หรือประกาศนียบัตรชั้นหนึ่งชั้นใด แก่
ผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันการศึกษาชั้นสูง หรือสถาบันวิจัยขั้นไค

การรับเข้าสอบหรือการยกเลิกการสอบซึ่งสถาบันการศึกษาชั้นสูงหรือ
สถาบันวิจัยให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

การควบคุมสถาบันการศึกษาชั้นสูงหรือสถาบันวิจัยที่เข้าสอบ ใน
มหาวิทยาลัยให้เป็นไปตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัยที่กฤษฎีกา

มาตรา ๑๑ นอกจากเงินที่กำหนดไว้ในงบประมาณแผ่นดิน มหาวิทยาลัย
อาจมีรายได้ดังนี้

(๑) เงินผลประโยชน์และค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย

(๒) ทรัพย์สินซึ่งมีผู้ให้แก่มหาวิทยาลัย

รายได้ของมหาวิทยาลัย ไม่เป็นรายได้ที่ต้องนำส่งกระทรวงการคลัง
ตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

มาตรา ๑๒ บรรการรายได้และทรัพย์สินของมหาวิทยาลัย จะต้อง
จัดการเพื่อประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัย

หมวด ๒

การดำเนินงาน

มาตรา ๑๓ ให้สภามหาวิทยาลัย ประกอบด้วย

(๑) นายกสภามหาวิทยาลัย ซึ่งจะไคทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้ง

(๒) กรรมการสภามหาวิทยาลัยโดยตำแหน่ง ไคแก่ อธิการบดี รอง
อธิการบดี คณบดี และประธานกรรมการส่งเสริมกิจการมหาวิทยาลัย

(๓) กรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งจะไคทรงพระกรุณา

LIRT

มาตรา ๑๕ สถาบันมหาวิทยาลัยมีอำนาจและหน้าที่ควบคุมดูแลกิจการทั่วไปของมหาวิทยาลัย และโดยเฉพาะมีอำนาจและหน้าที่ดังนี้

(๑) วางนโยบายของมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับการศึกษา การวิจัย การให้บริการทางวิชาการ แก่สังคมและการทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ทั้งนี้โดยให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐในส่วนรวมและในส่วนที่เกี่ยวกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

(๒) จัดวางระเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัย

(๓) อนุมัติให้ปริญญา ประกาศนียบัตรชั้นสูง อนุปริญญา และประกาศนียบัตร

(๔) พิจารณา การเสนอจัดตั้ง รวม และยุบเลิก วิทยาลัย มหาวิทยาลัย สถาบัน สำนัก ศูนย์หรือหน่วยงานที่เรียกชื่อย่างอื่น รวมทั้งการแบ่งส่วนราชการของส่วนราชการดังกล่าว

(๕) อนุมัติการรับเข้าสมัครหรือยกเลิกการสมัคร ซึ่งสถาบันการศึกษาชั้นสูง และสถาบันวิจัย

(๖) พิจารณาดำเนินการเพื่อยกพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้ง อธิการบดี และพิจารณาถอดถอนอธิการบดี

(๗) พิจารณาแต่งตั้งและถอดถอนรองอธิการบดี คณบดี ผู้อำนวยการวิทยาลัย ผู้อำนวยการสถาบัน ผู้อำนวยการสำนัก ผู้อำนวยการศูนย์หรือหน่วยงานที่เรียกชื่อย่างอื่น และหัวหน้าภาควิชา รวมทั้งผู้ดำรงตำแหน่งรองของตำแหน่งดังกล่าว ตามี

(๘) พิจารณาดำเนินการเพื่อยกพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้ง และพิจารณาถอดถอนศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์พิเศษ รวมทั้งแต่งตั้งและถอดถอน ศาสตราจารย์เกียรติคุณ รองศาสตราจารย์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์

(๙) จัดวางระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ เกี่ยวกับ การรับเงิน การเงิน และทรัพย์สินของมหาวิทยาลัย

(๑๐) พิจารณาอนุมัติงบประมาณเงินรายได้ของมหาวิทยาลัย

LIRT

(๑๑) ตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาและเสนอความเห็น ในเรื่องหนึ่ง เรื่องใดหรือเพื่อให้ปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดอันอยู่ในอำนาจและหน้าที่ของ สภามหาวิทยาลัย

(๑๒) หน้าที่อื่นเกี่ยวกับกิจการของมหาวิทยาลัยที่มีใครบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของผู้นี้โดยเฉพาะ

มาตรา ๑๖ การประชุมของสภามหาวิทยาลัย ให้เป็นไปตามข้อบังคับของสภามหาวิทยาลัย

มาตรา ๑๗ ให้มีคณะกรรมการส่งเสริมกิจการมหาวิทยาลัยชั้นคณะหนึ่ง ประกอบด้วยประธานกรรมการคนหนึ่ง และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนหนึ่งซึ่งสภามหาวิทยาลัยแต่งตั้ง

คณะกรรมการส่งเสริมกิจการมหาวิทยาลัย มีหน้าที่ให้คำแนะนำปรึกษาแก่มหาวิทยาลัย และสนับสนุนการดำเนินกิจการของมหาวิทยาลัย

จำนวนและคุณสมบัติของกรรมการส่งเสริมกิจการมหาวิทยาลัย วาระในการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง ตลอดจนการประชุมเพื่อดำเนินการตามหน้าที่ ให้เป็นไปตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัย

มาตรา ๑๘ ให้มีอธิการบดีคนหนึ่งเป็นผู้อำนวยการบังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบการบริหารงานของมหาวิทยาลัย และจะให้มีรองอธิการบดีคนหนึ่งหรือหลายคนก็ได้ เพื่อดำเนินการและรับผิดชอบตามที่อธิการบดีจะมอบหมาย

เพื่อประโยชน์ในการบังคับบัญชา ให้ถือว่าอธิการบดีเป็นอธิบดี และรองอธิการบดีเป็นรองอธิบดี ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน และกฎหมายอื่น

มาตรา ๑๙ อธิการบดีนั้น จะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งโดยคำแนะนำของสภามหาวิทยาลัยจากบุคคลที่มีคุณสมบัติตาม มาตรา ๒๐

LIRT

สำหรับของอธิการบดี ให้สหภาพมหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทยโดยตัวแทนของ
อธิการบดีที่ส่งมอบต่อผู้แทนสมาชิกสภาบริหารฯ

อธิการบดีมีวาระการดำรงตำแหน่งสามปี และจะทรงพระกรุณา
โปรดเกล้าฯ แต่งตั้งใหม่อีกก็ได้ แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันมิได้
สำหรับรองอธิการบดี ให้สหภาพมหาวิทยาลัยแต่งตั้งโดยคำแนะนำของ

อธิการบดีจากบุคคลซึ่งคุณสมบัติตามมาตรา ๒๐

รองอธิการบดีพ้นจากตำแหน่งพร้อมกันกับอธิการบดี

มาตรา ๒๐ อธิการบดีและรองอธิการบดีจะต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

(๑) ใฝ่ปริญญาเอกหรือเทียบเท่า จากมหาวิทยาลัยหรือจากสถาบันอุดม
ศึกษาอื่นที่สหภาพมหาวิทยาลัยรับรองวิทยฐานะ และได้ทำการสอนหรือมีประสบการณ์
การบริหารมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปี ในมหาวิทยาลัยหรือในสถาบันอุดมศึกษาอื่นที่
สหภาพมหาวิทยาลัยรับรองวิทยฐานะ หรือ

(๒) ใฝ่ปริญญาชั้นหนึ่งชั้นโทหรือเทียบเท่าซึ่งค่าความปริญาตาม (๑)
จากมหาวิทยาลัยหรือจากสถาบันอุดมศึกษาอื่นที่สหภาพมหาวิทยาลัยรับรองวิทยฐานะ
และได้ทำการสอนหรือมีประสบการณ์การบริหารมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี ใน
มหาวิทยาลัยหรือในสถาบันอุดมศึกษาอื่นที่สหภาพมหาวิทยาลัยรับรองวิทยฐานะ หรือ
เคยดำรงตำแหน่งกรรมการสหภาพมหาวิทยาลัยมาแล้ว รวมเป็นเวลาไม่น้อยกว่า
สามปี

มาตรา ๒๑ อธิการบดีอำนาจและหน้าที่ดังนี้

(๑) บริหารกิจการของมหาวิทยาลัยให้เป็นไปตามกฎหมาย ที่สหภาพ
วิทยาลัยฯ กฏระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการรวมทั้งนโยบาย และ
วัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัย

(๒) รับปรึกษาและให้ความเห็นแก่คณะที่ ผู้อำนวยการวิทยาลัย

ผู้อำนวยการสถาบัน ผู้อำนวยการศูนย์หรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่น และ
ผู้อำนวยการหรือหัวหน้าผู้รับผิดชอบในสถาบันการศึกษาชั้นสูง หรือสถาบันวิจัยอื่น
ที่เขาสมทบกับมหาวิทยาลัย

(๓) ความคุมบุคลากร การเงิน การพัสดุ สถานที่และทรัพย์สินอื่น ของ
มหาวิทยาลัยให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัย

(๔) รักษาระเบียบวินัย และส่งเสริมกิจการนักศึกษา

(๕) วินิจฉัยสั่งการ เพื่อป้องกันหรือยุติการดำเนินกิจการภายในมหาวิทยาลัย
ที่ขัดต่อกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับหรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดี หรือ
ที่อาจเป็นภัยต่อความมั่นคง หรือความปลอดภัยของประเทศ

(๖) เป็นผู้แทนของมหาวิทยาลัยในกิจการทั่วไป

(๗) เสนอรายงานประจำปี เกี่ยวกับกิจการด้านต่าง ๆ ของ
มหาวิทยาลัยต่อสภามหาวิทยาลัย

(๘) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามระเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัย หรือตาม
ที่สภามหาวิทยาลัยมอบหมาย

มาตรา ๒๒ ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งอธิการบดีไม่อาจปฏิบัติราชการได้
ให้รองอธิการบดีเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้ามีรองอธิการบดีหลายคน ให้รอง
อธิการบดีที่อธิการบดีมอบหมาย เป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าอธิการบดีมิได้มอบหมายให้
รองอธิการบดีที่มีอาวุโสสูงสุดเป็นผู้รักษาราชการแทน

ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งอธิการบดีหรือไม่มีผู้รักษาราชการแทนอธิการบดี
ตามความในวรรคหนึ่ง หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้สภามหาวิทยาลัย
แต่งตั้งผู้รักษาราชการแทนมาตรา ๒๐ เป็นผู้รักษาราชการแทนอธิการบดี

มาตรา ๒๓ ในบัณฑิตวิทยาลัย ให้มีคณบดีคนหนึ่ง เป็นผู้ปกครองบังคับ
บัญชาาราชการในบัณฑิตวิทยาลัยและรับผิดชอบงานของบัณฑิตวิทยาลัย และจะให้

มีรองคณบดีคนหนึ่งหรือหลายคนก็ได้ เพื่อกำหนดและรับผิดชอบตามที่คณบดีจะ

มอบหมาย

คณบดีนั้น ให้สภามหาวิทยาลัยแต่งตั้ง โดยคำแนะนำของอธิการบดี ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในระเบียบว่าด้วยการจัดสรรทรัพย์สินของ มหาวิทยาลัย จากบุคคลที่มีคุณสมบัติตามมาตรา ๒๔

รองคณบดีนั้น ให้สภามหาวิทยาลัยแต่งตั้ง โดยคำแนะนำของคณบดีจาก บุคคลที่มีคุณสมบัติตามมาตรา ๒๔

คณบดีมีวาระการดำรงตำแหน่งสี่ปี และสภามหาวิทยาลัยจะแต่งตั้งใหม่ อีกก็ได้ แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันมิได้

รองคณบดีพ้นจากตำแหน่งพร้อมด้วยคณบดี

มาตรา ๒๔ คณบดีและรองคณบดีจะต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

(๑) ใ้ปริญญาเอกหรือเทียบเท่า จากมหาวิทยาลัยหรือจากสถาบัน อุดมศึกษาอื่นที่สภามหาวิทยาลัยรับรองวิทยฐานะ และได้ทำการสอนหรือมีประสบการณ์ บริหารมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปีในมหาวิทยาลัยหรือในสถาบันอุดมศึกษาอื่น ที่ สภามหาวิทยาลัยรับรองวิทยฐานะ หรือ

(๒) ใ้ปริญญาชั้นหนึ่งชั้นโทหรือเทียบเท่าซึ่งต่ำกว่าปริญญาตาม (๑) จากมหาวิทยาลัย หรือจากสถาบันอุดมศึกษาอื่นที่สภามหาวิทยาลัยรับรองวิทยฐานะ และได้ทำการสอน หรือมีประสบการณ์บริหารมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี ใน มหาวิทยาลัยหรือในสถาบันอุดมศึกษาอื่นที่สภามหาวิทยาลัยรับรองวิทยฐานะ

มาตรา ๒๕ การจัดให้มีคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย และการ จัดระบบบริหารงานในบัณฑิตวิทยาลัย ให้เป็นไปตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัย

มาตรา ๒๖ ในคณะหนึ่ง ให้มีคณบดีคนหนึ่งเป็นผู้ปกครองบังคับบัญชา ข้าราชการและรับผิดชอบงานของคณะ และจะมีรองคณบดีคนหนึ่งหรือหลายคนก็ได้

เพื่อทำหน้าที่และรับผิดชอบตามที่คณะที่เจมอบหมาย

การแต่งตั้ง วาระการดำรงตำแหน่ง และคุณสมบัติของคณะที่ และรองคณะที่ ตามวรรคหนึ่ง ให้นำบทบัญญัติ มาตรา ๒๓ และมาตรา ๒๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๒๗ ในคณะหนึ่ง ให้มีคณะกรรมการประจำคณะ ประกอบด้วย คณะที่ รองคณะที่ และหัวหน้าภาควิชา เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และกรรมการที่ สภามหาวิทยาลัยแต่งตั้งจากคณาจารย์ประจำในคณะ มีจำนวนไม่เกินกึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการโดยตำแหน่ง ถ้าไม่มีการแบ่งภาควิชาหรือมีแต่ไม่ถึงสี่ภาควิชา ให้สภามหาวิทยาลัยแต่งตั้งคณาจารย์ประจำในคณะเป็นกรรมการเพิ่มเติมให้ได้จำนวนทั้งหมดไม่น้อยกว่าห้าคนแต่ไม่เกินเจ็ดคน

ให้คณะที่เป็นประธานคณะกรรมการประจำคณะ และให้คณะที่เลือก กรรมการคนหนึ่ง เป็นเลขานุการของคณะกรรมการ

กรรมการที่สภามหาวิทยาลัยแต่งตั้งจะเป็นคณาจารย์ประจำในภาควิชาเดียวกันเกินกว่าหนึ่งคนไม่ได้ กรรมการทั้งกล่าวมีวาระการดำรงตำแหน่งสองปี แต่อาจได้รับการแต่งตั้งใหม่อีกได้

การประชุมของคณะกรรมการประจำคณะ ให้เป็นไปตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัย

มาตรา ๒๘ คณะกรรมการประจำคณะ มีอำนาจและหน้าที่ดังนี้

(๑) พิจารณาหลักสูตรและรายละเอียดเกี่ยวกับหลักสูตรสำหรับคณะ เพื่อเสนอต่อสภามหาวิทยาลัย

(๒) พิจารณาวางระเบียบข้อบังคับทางการศึกษาของคณะเพื่อเสนอต่อสภามหาวิทยาลัย

(๓) วางแผนงานของคณะเกี่ยวกับโครงการวิจัย โครงการทางวิชาการ การให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และการทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมให้สอดคล้องกับนโยบายของสภามหาวิทยาลัย

LIART

(๔) พิจารณาเสนอเกี่ยวกับการดำรงตำแหน่งทางวิชาการของคณาจารย์
ในคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัย

- (๕) จัดการสอบไล่ของคณะ
- (๖) พิจารณางบประมาณของคณะ
- (๗) ให้ความปรึกษาและเสนอความเห็นแก่คณบดี
- (๘) ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่คณบดีมอบหมาย

มาตรา ๒๘ ในกรณีที่มีการแบ่งภาควิชาในคณะ ให้มีหัวหน้าภาควิชา
เป็นอุปการบดีบังคับบัญชาวิชาการ และรับผิดชอบงานของภาควิชา และจะให้
รองหัวหน้าภาควิชาคนหนึ่งหรือหลายคนก็ได้ เพื่อทำหน้าที่และรับผิดชอบตามที่
หัวหน้าภาควิชาจะมอบหมาย

หัวหน้าภาควิชาใน สภามหาวิทยาลัยจะแต่งตั้งโดยคำแนะนำของ
คณบดีตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในระเบียบว่าด้วยการแต่งตั้งคณาจารย์
ของมหาวิทยาลัยจากคณาจารย์ประจำของมหาวิทยาลัย ซึ่งได้ทำการสอนมาแล้วไม่น้อยกว่า
สองปีในมหาวิทยาลัยหรือในสถาบันอุดมศึกษาอื่นที่สภามหาวิทยาลัยรับรองวิทยฐานะ

หัวหน้าภาควิชาที่มีวาระการดำรงตำแหน่งสี่ปี และสภามหาวิทยาลัยจะ
แต่งตั้งใหม่อีกก็ได้ แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันมิได้

รองหัวหน้าภาควิชาพ้นจากตำแหน่งพร้อมกันกับหัวหน้าภาควิชา

มาตรา ๓๐ ในวิทยาลัยหนึ่ง ให้มีผู้อำนวยการวิทยาลัยคนหนึ่งเป็น
อุปการบดีบังคับบัญชาวิชาการและรับผิดชอบงานของวิทยาลัย และจะให้รอง
ผู้อำนวยการวิทยาลัยคนหนึ่งหรือหลายคนก็ได้ เพื่อทำหน้าที่และรับผิดชอบตามที่
ผู้อำนวยการวิทยาลัยจะมอบหมาย

ผู้อำนวยการวิทยาลัยนั้น ให้สภามหาวิทยาลัยแต่งตั้ง โดยคำแนะนำ
ของอธิการบดีตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในระเบียบว่าด้วยการแต่งตั้งคณาจารย์

มหาวิทยาลัย จากบุคคลที่มีคุณสมบัติตามมาตรา ๓๑

รองผู้อำนวยการวิทยาลัยนั้น ให้สภามหาวิทยาลัยแต่งตั้ง โดยคำแนะนำ
ของผู้อำนวยการวิทยาลัย จากบุคคลที่มีคุณสมบัติตามมาตรา ๓๑

ผู้อำนวยการวิทยาลัยมีวาระการดำรงตำแหน่งสี่ปี และสภามหาวิทยาลัย
จะแต่งตั้งใหม่อีกก็ได้ แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันมิได้

รองผู้อำนวยการวิทยาลัยพ้นจากตำแหน่งพร้อมๆกับผู้อำนวยการวิทยาลัย

มาตรา ๓๑ ผู้อำนวยการวิทยาลัย และรองผู้อำนวยการวิทยาลัย ต้อง
ได้รับปริญญาชั้นหนึ่งชั้นโทหรือเทียบเท่าจากมหาวิทยาลัยหรือจากสถาบันอุดมศึกษาอื่น
ที่สภามหาวิทยาลัยรับรองวิทยฐานะ และได้ทำการสอนหรือมีประสบการณ์ด้าน
บริหารมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปีในมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาอื่น ที่สภา
มหาวิทยาลัยรับรองวิทยฐานะ

มาตรา ๓๒ การจัดใหม่คณะกรรมการประจำวิทยาลัยและการจัดระบบ
บริหารงานในวิทยาลัยให้เป็นไปตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัย

การแบ่งภาควิชาในวิทยาลัย ให้ตามมาตรา ๒๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๓๓ ในกรณีที่มีมหาวิทยาลัยมีสถาบันเพื่อการวิจัย มีสำนัก หรือ
มีศูนย์ หรือหน่วยงาน ที่เรียกชื่ออย่างอื่นเพื่อส่งเสริมวิชาการตามวรรคสอง ของ
มาตรา ๔ ให้นับทบญัตติภาควิชาวิทยาลัยตามมาตรา ๓๐ มาตรา ๓๑ และมาตรา
๓๒ วรรคหนึ่ง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๓๔ ผู้ดำรงตำแหน่งอธิการบดี รองอธิการบดี คณบดี ผู้
ผู้อำนวยการวิทยาลัย ผู้อำนวยการสถาบัน ผู้อำนวยการสำนัก ผู้อำนวยการศูนย์หรือ
หน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่น และหัวหน้าภาควิชา จะต้องปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลาและ
จะดำรงตำแหน่งหรือรักษาราชการแทนในตำแหน่งดังกล่าวมากกว่าหนึ่งตำแหน่งใน
ขณะเดียวกันมิได้ เว้นแต่การรักษาราชการแทนเป็นการชั่วคราวไม่เกินหกเดือน

LIRT

หมวด ๓
ตำแหน่งทางวิชาการ

มาตรา ๓๕ คณาจารย์ประจำมหาวิทยาลัย มีตำแหน่งทางวิชาการดังนี้

- (๑) ศาสตราจารย์
- (๒) รองศาสตราจารย์
- (๓) ผู้ช่วยศาสตราจารย์
- (๔) อาจารย์

การเข้าดำรงตำแหน่งทางวิชาการข้างต้น ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย

มาตรา ๓๖ อาจารย์ต้องได้รับปริญญาหนึ่งชั้นใดหรือเทียบเท่าจากมหาวิทยาลัยหรือจากสถาบันอุดมศึกษาอื่นที่สภามหาวิทยาลัยรับรองวิทยฐานะ

มาตรา ๓๗ ศาสตราจารย์นั้น จะให้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าแต่งตั้งโดยคำแนะนำของสภามหาวิทยาลัย

ศาสตราจารย์ซึ่งมีความรู้ความสามารถและความชำนาญเป็นพิเศษ และพ้นจากตำแหน่งไปโดยไม่มีความผิด สภามหาวิทยาลัยอาจแต่งตั้งให้เป็นศาสตราจารย์เกียรติคุณในวิชาที่ศาสตราจารย์นั้นมีความเชี่ยวชาญก็ได้

มาตรา ๓๘ อาจารย์พิเศษนั้น อธิการบดีจะแต่งตั้งขึ้นประจำการศึกษาแต่ละปีตามคำแนะนำของคณบดี ผู้อำนวยการวิทยาลัย ผู้อำนวยการสถาบัน ผู้อำนวยการสำนัก ผู้อำนวยการศูนย์ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างอื่นแล้วแต่กรณี จากผู้ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมซึ่งมิใช่เป็นคณาจารย์ประจำมหาวิทยาลัย

LIRT

มาตรา ๓๘ ศาสตราจารย์พิเศษนั้น จะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งโดยคำแนะนำของสภามหาวิทยาลัยจากผู้ที่ซึ่งเป็นผู้ หรือเคยเป็นอาจารย์พิเศษ ในวิชาที่ผู้ซึ่งมีความเชี่ยวชาญ
คุณสมบัติของผู้ที่จะได้รับการแต่งตั้งให้เป็นศาสตราจารย์พิเศษ ให้เป็นไปตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัย

หมวด ๔

ปริญญาและเครื่องหมายวิทยฐานะ

มาตรา ๔๐ ปริญญามีสามชั้น คือ

- เอก เรียกว่า คุรุบัณฑิต ใช้อักษรย่อ ก.
- โท เรียกว่า มหาบัณฑิต ใช้อักษรย่อ ม.
- ตรี เรียกว่า บัณฑิต ใช้อักษรย่อ บ.

มาตรา ๔๑ มหาวิทยาลัยมีอำนาจให้ปริญญาในสาขาวิชาที่มีการสอนในมหาวิทยาลัย

การกำหนดให้สาขาวิชาใดมีปริญญาชั้นใด และจะใช้อักษรย่อสำหรับสาขาวิชานั้นอย่างไรให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๔๒ สภามหาวิทยาลัยอาจออกข้อบังคับให้ผู้สำเร็จการศึกษาชั้นปริญญาตรีได้รับปริญญาตรี เกียรติคุณอันค้ำหนึ่งหรือปริญญาตรี เกียรติคุณอันค้ำสองที่ได้

มาตรา ๔๓ สภามหาวิทยาลัยอาจออกข้อบังคับกำหนดให้เมื่อประกาศนียบัตรชั้นสูงอนุปริญญาและประกาศนียบัตร สำหรับสาขาวิชาใดต่อไปนี้

- (๑) ประกาศนียบัตรชั้นสูง ออกให้แก่ผู้สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาหนึ่งสาขาวิชาใดภายหลังที่ได้รับปริญญาแล้ว
- (๒) อนุปริญญา ออกให้แก่ผู้สำเร็จการศึกษาคามหลักสูตรในสาขาวิชาหนึ่งสาขาวิชาใด ก่อนถึงชั้นได้รับปริญญาตรี
- (๓) ประกาศนียบัตร ออกให้แก่ผู้สำเร็จการศึกษาเฉพาะวิชา

LIART

มาตรา ๔๔ มหาวิทยาลัยมีอำนาจให้ปริญญาเกิตติมศักดิ์แก่บุคคล ซึ่ง
สภามหาวิทยาลัย เห็นว่าทรงคุณวุฒิสมควรแก่ปริญญานั้น ๆ

ชั้น สาขาของปริญญา และวิธีการให้ปริญญาเกิตติมศักดิ์ ให้เป็นไปตาม
ข้อบังคับของมหาวิทยาลัย

มาตรา ๔๕ มหาวิทยาลัยจะจัดให้มีครุวิทยฐานะและเข็มวิทยฐานะ
เป็นเครื่องหมายแสดงวิทยฐานะของผู้ได้รับปริญญา ประกาศนียบัตรชั้นสูง อนุปริญญา
และประกาศนียบัตรก็ได้

การกำหนดลักษณะ ชนิด ประเภท และส่วนประกอบของครุวิทยฐานะ
และเข็มวิทยฐานะ ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

ครุวิทยฐานะและเข็มวิทยฐานะ จะใช้ในโอกาสใด โดยมีเงื่อนไข
อย่างไรให้เป็นไปตามที่สภาของมหาวิทยาลัยกำหนด

มาตรา ๔๖ สภามหาวิทยาลัยอาจออกข้อบังคับกำหนดให้มี เครื่องแบบ
เครื่องหมายหรือเครื่องแต่งกายนักศึกษาได้ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

หมวด ๕

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๔๗ ผู้ใดใช้ครุวิทยฐานะ เข็มวิทยฐานะ เครื่องแบบ เครื่อง
หมาย หรือเครื่องแต่งกายนักศึกษาของมหาวิทยาลัย โดยไม่มีสิทธิที่จะใช้ หรือแสดง
ด้วยประการใด ๆ ว่าตนมีปริญญา ประกาศนียบัตรชั้นสูง อนุปริญญา หรือประกาศนียบ
ัตรของมหาวิทยาลัยโดยที่ตนไม่มี ถ้าได้กระทำให้บุคคลอื่นเชื่อว่าตนมีสิทธิที่จะ
ใช้หรือมีวิทยฐานะเช่นนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกิน
หนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

LIRT

มาตรา ๔๔ ให้นายกสภามหาวิทยาลัยและกรรมการสภามหาวิทยาลัย ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ยังคงปฏิบัติหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยอยู่ต่อไปจนกว่าจะได้มีการแต่งตั้ง นายกสภามหาวิทยาลัยและกรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๑๓ (๑) และ (๓) ซึ่งต้องไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้บังคับ

ในระหว่างที่ยังไม่มีข้อบังคับเกี่ยวกับการประชุมของสภามหาวิทยาลัย ตามพระราชบัญญัตินี้ให้นำบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ.๒๕๐๘ ว่าด้วยเรื่องนี้ไปบังคับไปพลางก่อน

มาตรา ๔๕ ให้ผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งอธิการบดี รองอธิการบดี คณบดี รองคณบดี และหัวหน้าภาควิชา อยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา คงอยู่ในตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะได้มีการแต่งตั้ง ผู้ดำรงตำแหน่งอธิการบดี คณบดี และหัวหน้าภาควิชาขึ้นใหม่ซึ่งต้องไม่เกินเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้บังคับ

มาตรา ๕๐ ให้ผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งกรรมการประจำคณะ อยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา คงอยู่ในตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะได้มีการแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งคนใหม่ ซึ่งต้องไม่เกินเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้บังคับ

มาตรา ๕๑ ให้ผู้ซึ่งเป็นศาสตราจารย์ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ศาสตราจารย์พิเศษ รองศาสตราจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ และอาจารย์ในมหาวิทยาลัยอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ยังคงมีฐานะ

๓๓๖

เป็นศาสตราจารย์ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ศาสตราจารย์พิเศษ รอง
ศาสตราจารย์ บัณฑิตศาสตราจารย์ และอาจารย์ต่อไปตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕๖ ในระหว่างที่ยังมีใ้ตราพระราชกฤษฎีกาหรือออกประกาศ
ทบวงมหาวิทยาลัยของบังคับและระเบียบ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้
นำพระราชกฤษฎีกาประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีของบังคับและระเบียบที่ใช้อยู่เดิมมา
ใช้บังคับโดยอนุโลม

.....

.....

ขอเชิญคณะกรรมการเข้าประจำที่

(คณะกรรมการเข้าประจำที่)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ขอเชิญประธานคณะกรรมการ
แถลงครับ

นายประเสริฐ ณ นคร (กรรมการ) : ท่านประธานที่เคารพ ใน
ตอนนี้คณะกรรมการยังไม่มีอะไรที่จะแถลงให้สภาทราบ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เชิญเลขาธิการรัฐสภาดำเนินการครับ
พันเอก สงวน คำวงษา (เลขาธิการรัฐสภา) : ร่างพระราชบัญญัติ
มหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. ซึ่งร่างพระราชบัญญัติ ไม่มีการแก้ไขค่าปรารภ
ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๑ มาตรา ๒ มาตรา ๓ และมาตรา ๔ ไม่มีการ
แก้ไข มาตรา ๕ มีการแก้ไข มาตรา ๖ ไม่มีการแก้ไข หมวด ๑ บททั่วไป
ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๗ มาตรา ๘ และมาตรา ๙ ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๑๐
มีการแก้ไข มาตรา ๑๑ และมาตรา ๑๒ ไม่มีการแก้ไข หมวด ๒ การดำเนินงาน
ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๑๓ มีการแก้ไข

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ขอเชิญกรรมการครับ

นายประเสริฐ ณ นคร (กรรมการ) : ในมาตรา ๑๓ นั้นยังไม่มี
พิมพ์ตกไปคำหนึ่งหลังจาก (๓) แล้วมีบอกว่า "ให้สภามหาวิทยาลัยเลือกกรรมการ
สภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิคนหนึ่งเป็นอุปนายกสภามหาวิทยาลัย และให้อุปนายก
วิทยาลัย" ตกคำว่า "สภามหา" ไป ขอความกรุณาเพิ่ม "สภามหา" ลงไปใน
บรรทัดที่ ๒ ของพารากราฟที่กระหม่อมอ่านนะครับ เมื่อเดินแล้วอ่านได้ความว่า
"และให้อุปนายกสภามหาวิทยาลัย"

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ขอให้เลขาธิการรัฐสภาดำเนินการ
ต่อไปครับ

LIRT

พันเอก สงวน คำวงษา (เลขาธิการรัฐสภา) : มาตรา ๑๔ มีบท
แก้ไข มาตรา ๑๕ มีการแก้ไข มาตรา ๑๖ ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๑๗
มีการแก้ไข มาตรา ๑๘ ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๑๙ มีการแก้ไข มาตรา ๒๐
ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๒๑ มีการแก้ไข มาตรา ๒๒ ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๒๓
มีการแก้ไข มาตรา ๒๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ และมาตรา
๒๘ ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๒๙ มีการแก้ไข มาตรา ๓๐ มีการแก้ไข มาตรา ๓๑
มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๔ ไม่มีการแก้ไข หมวด ๓ ตำแหน่ง
ทางวิชาการ ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๓๕ มาตรา ๓๖ มาตรา ๓๗ มาตรา ๓๘
มาตรา ๓๙ ไม่มีการแก้ไข หมวด ๔ ปริญญาและเครื่องหมายวิทยฐานะ ไม่มี
การแก้ไข มาตรา ๔๐ และมาตรา ๔๑ ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๔๒ มีการแก้ไข
มาตรา ๔๓ และมาตรา ๔๔ ไม่มีการแก้ไข มีผู้ขอแปรญัตติและขอสงวน

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : มาตรา ๔๔ นาวาเอก เจริญ เจริญ
รัชต์ภาคย์ ขอแปรญัตติ คณะกรรมาธิการไม่เห็นด้วย ผู้ขอแปรญัตติขอสงวน คุณ
เจริญอยู่หรือไม่ครับ

(นาวาเอก เจริญ เจริญรัชต์ภาคย์ ไม่อยู่ในที่ประชุม)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : คุณเจริญผู้สงวนคำแปรญัตติไม่อยู่ในที่
ประชุมก็ขอให้ท่านไป ขอให้เลขาธิการรัฐสภาดำเนินการต่อไปครับ

พันเอก สงวน คำวงษา (เลขาธิการรัฐสภา) : มาตรา ๔๕ มีการ
แก้ไข มาตรา ๔๖ ไม่มีการแก้ไข หมวด ๕ บทกำหนดโทษ ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๔๗ ไม่มีการแก้ไข บทเฉพาะกาล ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๔๘
มาตรา ๔๙ มาตรา ๕๐ มาตรา ๕๑ และมาตรา ๕๒ ไม่มีการแก้ไข

(ไม่มีสมาชิกทักท้วง)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เป็นการจบการพิจารณาในวาระที่ ๒
ต่อไปนี้เป็นการศึกษาพิจารณาในวาระที่ ๓ เมื่อจะขอมติจากที่ประชุมว่าเห็นสมควร

LIRT

ประกาศร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. ไร่เป็นกฎหมาย
หรือไม่ ท่านผู้ใดเห็นสมควรประกาศใช้เป็นกฎหมายได้ โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๑๖๔ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านผู้ใดไม่เห็นด้วย โปรดยกมือขึ้น
(ไม่มีสมาชิกยกมือ)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ไม่มี เป็นอันว่าที่ประชุมลงมติให้
ประกาศใช้เป็นกฎหมายได้

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องที่ค้างพิจารณา พิจารณาร่างพระราชบัญญัติ
สิทธิบัตร พ.ศ. (คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอ)

๓๕๐

วันที่ ๓๒/๒๕๖๑ วันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๖๑
สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา

ความมา

ที่ สร.๐๒๐๓/๑๐๑๕๓

สำนักนายกรัฐมนตรี

๒ มิถุนายน ๒๕๖๑

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ.

กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวข้างต้น

ด้วยคณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาหารือให้เสนอร่างพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

จึงขอเสนอร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวข้างต้น พร้อมด้วยบันทึกหลักการ และเหตุผล มาเพื่อขอได้โปรดนำเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติปรึกษา ในวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๑ ต่อไป.

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

สมภพ ไทตระกูลชัย

(นายสมภพ ไทตระกูลชัย)

รองนายกรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน

นายกรัฐมนตรี

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

LIRT

Legislative Institutional Repository of Thailand

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติสิทธิบัตร

พ.ศ.

หลักการ

ใหม่กฎหมายว่าด้วยสิทธิบัตร

เหตุผล

เพื่อส่งเสริมให้มีการค้นคว้า วิจัย และประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์หรือกรรมวิธีใด
ชนิดใหม่และการออกแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์และเป็นการก้าวหน้า ทาง
เทคนิคในเกษตรกรรมอุตสาหกรรม และพาณิชย์กรรมในประเทศ และเพื่อให้
ประสิทธิผลและผู้ออกแบบผลิตภัณฑ์ได้รับการคุ้มครองการประดิษฐ์ หรือการออกแบบ
ผลิตภัณฑ์โดยตามมีให้บุคคลอื่นลอกหรือเลียนการประดิษฐ์หรือการออกแบบผลิตภัณฑ์
โดยมิให้คัดลอกแทน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น

ร่าง

พระราชบัญญัติสิทธิบัตร

พ.ศ.

.....

.....

.....

.....

.....

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยสิทธิบัตร เพื่อคุ้มครองการประดิษฐ์
และการออกแบบผลิตภัณฑ์

.....

.....

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ."

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวัน
นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

หมวด ๑
บททั่วไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

"สิทธิบัตร" หมายความว่า หนังสือสำคัญที่ออกให้เพื่อคุ้มครองการประดิษฐ์หรือการออกแบบผลิตภัณฑ์ตามที่กำหนดโดยบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

"การประดิษฐ์" หมายความว่า การคิดค้นหรือคิดทำขึ้น อันเป็นผลให้ได้มาซึ่งผลิตภัณฑ์หรือกรรมวิธีใดอันใหม่ หรือการกระทำใด ๆ ที่ทำให้คนซึ่งผลิตภัณฑ์หรือกรรมวิธี

"กรรมวิธี" หมายความว่า กรรมวิธี กระบวนการ หรือวิธีการในการผลิตหรือการเก็บรักษาให้คงสภาพหรือใหม่คุณภาพของผลิตภัณฑ์ และรวมถึงการใช้กรรมวิธีนั้น ๆ ด้วย

"แบบผลิตภัณฑ์" หมายความว่า แบบ รูปร่าง ลาย ลวดลาย หรือสี หรือคุณสมบัติเชิงกลของผลิตภัณฑ์

"ผู้ทรงสิทธิบัตร" หมายความว่า ผู้รับใบอนุญาตสิทธิบัตร

"คณะกรรมการ" หมายความว่า คณะกรรมการสิทธิบัตร

"พนักงานเจ้าหน้าที่" หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติ
การตามพระราชบัญญัตินี้

"อธิบดี" หมายความว่า อธิบดีกรมทะเบียนการค้า

"รัฐมนตรี" หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาออกสิทธิบัตร อธิบดีอาจ
ร้องขอให้ส่วนราชการองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือสำนักงานหรือองค์การ

LIRT

สิทธิบัตรระหว่างประเทศตรวจสอบรายละเอียดการประดิษฐ์หรือการออกแบบผลิตภัณฑ์
ที่ขอรับสิทธิบัตรได้

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ รักษาการตาม
พระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ ออกกฎกระทรวงกำหนด
ค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้ ลกหรือยกเว้นค่าธรรมเนียม
และกำหนดกิจการอื่นเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้
บังคับได้

หมวด ๒

สิทธิบัตรการประดิษฐ์

ส่วนที่ ๑

การขอรับสิทธิบัตร

มาตรา ๖ การประดิษฐ์ที่ขอรับสิทธิบัตรได้ตามพระราชบัญญัตินี้ ต้อง
เป็นการประดิษฐ์ขึ้นใหม่และเป็นประโยชน์และเป็นการก้าวหน้าทางเทคนิค ในการ
เกษตรกรรม อุตสาหกรรม และพาณิชย์กรรม ในประเทศ

มาตรา ๗ การประดิษฐ์ดังต่อไปนี้ไม่ถือว่าเป็นการประดิษฐ์ขึ้นใหม่

(๑) การประดิษฐ์ที่มีหรือใช้แพร่หลายอยู่แล้ว ในราชอาณาจักรก่อนวัน
ขอรับสิทธิบัตร

(๒) การประดิษฐ์ที่ได้มีการเปิดเผยสาระสำคัญหรือรายละเอียด ใน
เอกสาร หรือสิ่งพิมพ์ที่ได้เผยแพร่อยู่แล้วไม่ว่าในหรือนอกราชอาณาจักรก่อนวัน ขอ
รับสิทธิบัตร

LIRT

(๓) การประณินที่เคมิเประภาศโฆเมตามมาตรำ ๒๒ มาแลวกอน วันชอรับสิทธิบัตร

มาตรา ๕ การประณินสิ่งกังตอไปนัชอรับสิทธิบัตรไมได้

- (๑) อากหาร เกรองจัม หรือยาหรือสิ่งผสมของยา
- (๒) สิ่งทชัคตอความสงบเรียบร้อย ศัลธรรมอันดี อนามัย์หรือสวัสิสภาพ

ชองประชาชน

(๓) สิ่งทกัาหนดโดยพระรำชกฤษฎีกำ

มาตรา ๕ ผู้ประณินเป็นผู้นสิทธิชอรับสิทธิบัตร

สิทธิชอรับสิทธิบัตรยอมโอนและรับมรดกกันได้

การโอนสิทธิชอรับสิทธิบัตรตองทำเป็นหนังสือลงลายมือชอ ผู้โอนและ ผู้รับโอน

มาตรา ๑๐ บุคคลนัังจะชอรับสิทธิบัตรได้คองมีสัญชาติไทย หรือมี สัญชาติชองประเทศทึยินยอมให้บุคคลสัญชาติไทยชอรับสิทธิบัตร ในประเทศนัันได้

มาตรา ๑๑ ถ้ามีบุคคลหลายคนทำการประณินรวมกัน บุคคลเหล่านั้น มีสิทธิชอรับสิทธิบัตรรวมกัน

ในกรณีประณินรวมกันใดไม่ยอมรวมชอรับสิทธิบัตรหรือคิคคอไมได้ หรือไม่มีสิทธิชอรับสิทธิบัตร ผู้ประณินคนอนจะชอรับสิทธิบัตรสำหรับ การประณิน ที่ใดทำรวมกันนัันในนามชองตนเองก็ได้

ผู้ประณินรวมนัังไมไกรวมชอรับสิทธิบัตร จะชอเขาเป็นผูรวมชอรับ สิทธิบัตรเมื่อโลกโลกอนมีการออกสิทธิบัตร เมื่อได้รับคำชอแลวไทพนักงานเจาหน้าทึ แจงกัาหนดควันสอชอไปยังผู้ชอรับสิทธิบัตรและผู้รวมชอรับสิทธิบัตร ในการนี้ไท สงสำเนาคำชอไปยังผู้ชอรับสิทธิบัตรและผู้รวมชอรับสิทธิบัตรคนอนควาย

ในการสอบสวนตามวรรคสาม พนักงานเจ้าหน้าที่จะเรียกผู้ขอรับ สิทธิบัตรและผูรวมขอรับสิทธิบัตร มาให้ถ้อยคำชี้แจงหรือให้ส่ง เอกสารหรือสิ่งใด เพิ่มเติมก็ได้ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการสอบสวนและอิมิต์ไว้วินิจฉัยแล้ว ให้แจ้งคำวินิจฉัยไปยังผู้ขอรับสิทธิบัตรและผูรวมขอรับสิทธิบัตร

มาตรา ๑๒ ในกรณีบุคคลหลายคนต่างทำการประดิษฐ์อย่างเดียวกัน โดยไม่ร่วมกันใหม่บุคคลซึ่งได้ยื่นคำขอรับสิทธิบัตรไว้ก่อนเป็นผู้สิทธิรับสิทธิบัตร ถ้า ยื่นคำขอรับสิทธิบัตรในวันเดียวกันให้ทำความตกลงกันว่าจะใหม่บุคคลใดมีสิทธิแต่ผู้เดียว หรือใหม่สิทธิร่วมกัน ถ้าตกลงกันไม่ได้ภายในเวลาที่อิมิต์กำหนด ให้ถือว่าบุคคล เหล่านั้นละทิ้งคำขอรับสิทธิบัตร

อิมิต์มีอำนาจขยายกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่งออกไปได้อีก ตามที่ เห็นสมควรแต่ต้องไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันสิ้นสุดแห่งระยะเวลาเดิม

มาตรา ๑๓ การขอรับสิทธิบัตรให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่ กำหนดโดยกฎกระทรวง

คำขอรับสิทธิบัตรใหม่รายการดังต่อไปนี้

- (๑) ข้อที่แสดงถึงการประดิษฐ์
- (๒) ลักษณะและความมุ่งหมายของการประดิษฐ์
- (๓) รายละเอียดการประดิษฐ์โดยชัดแจ้ง อันจะทำให้ผู้มีความชำนาญ ในศิลปะหรือวิทยาการที่เกี่ยวข้องสามารถทำและปฏิบัติการตามการประดิษฐ์นั้นได้
- (๔) ข้อถือสิทธิโดยชัดแจ้ง
- (๕) รายการอื่นตามที่กำหนดโดยกฎกระทรวง

มาตรา ๑๔ คำขอรับสิทธิบัตรแต่ละฉบับให้ขอได้เฉพาะการประดิษฐ์ อยางเดียว ถ้าพนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่าในคำขอรับสิทธิบัตรใดมีการประดิษฐ์หลาย อยาง ให้แจ้งให้ผู้ขอรับสิทธิบัตรแยกคำขอสำหรับการประดิษฐ์แต่ละอยาง

ถ้าผู้ขอรับสิทธิบัตร โยนคำขอรับสิทธิบัตรสำหรับการประดิษฐ์อย่างหนึ่ง
 อย่างไม่ได้แยกตามวรรคหนึ่งภายในหนึ่งร้อยสี่สิบวันนับแต่วันได้รับแจ้งจากพนักงาน
 เจ้าหน้าที่จะถือว่าโยนคำขอนั้นในวันยื่นคำขอรับสิทธิบัตรครั้งแรก

การแยกคำขอ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดโดย
 กฎกระทรวง

มาตรา ๑๕ บุคคลใดแสดงการประดิษฐ์หรือสิ่งประดิษฐ์ในงานแสดง
 สินค้าซึ่งรัฐบาลไทยเป็นผู้จัดหรืออนุญาตให้มีขึ้นในราชอาณาจักร ถ้าโยนคำขอรับ
 สิทธิบัตรสำหรับการประดิษฐ์นั้นภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันเปิดงานแสดงสินค้า
 ให้ถือว่าโยนคำขอนั้นในวันเปิดงานแสดงสินค้า

มาตรา ๑๖ ผู้ขอรับสิทธิบัตรอาจขอแก้ไขเพิ่มเติมคำขอรับสิทธิบัตรได้
 ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดโดยกฎกระทรวง แต่การแก้ไขเพิ่มเติมนั้นคงไม่
 เป็นการเพิ่มเติมสาระสำคัญของการประดิษฐ์

มาตรา ๑๗ ห้ามมิให้เจ้าพนักงานผู้ใดซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวกับการขอรับสิทธิ
 บัตร เปิดเผยแพร่รายละเอียดการประดิษฐ์ หรือให้บุคคลใดตรวจหรือคัดสำเนา
 รายละเอียดการประดิษฐ์ไม่ว่าโดยวิธีใด ๆ ก่อนมีการประกาศโฆษณาตามมาตรา ๑๒
 เว้นแต่จะมิอาจทำได้โดยชอบด้วยกฎหมาย หรือได้รับความยินยอมจากผู้ขอรับสิทธิ
 บัตร หรือผู้ขอรับสิทธิบัตรละทั้งคำขอรับสิทธิบัตร

มาตรา ๑๘ ก่อนมีการประกาศโฆษณาตามมาตรา ๑๒ ห้ามมิให้บุคคล
 ใดเปิดเผยรายละเอียดการประดิษฐ์ไม่ว่าโดยวิธีใด ๆ โดยรู้ว่าการประดิษฐ์นั้น
 ได้ยื่นคำขอรับสิทธิบัตรไว้แล้ว เว้นแต่จะได้รับความยินยอมจากผู้ขอรับสิทธิบัตร
 หรือผู้ขอรับสิทธิบัตรละทั้งคำขอรับสิทธิบัตร

มาตรา ๑๔ ในกรณีอธิบดีเห็นว่าการประดิษฐ์ตามคำขอรับสิทธิบัตรใด เป็นการประดิษฐ์ที่ต้องรักษาไว้เป็นความลับเพื่อประโยชน์แก่ความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร อธิบดีมีอำนาจสั่งให้ปกปิดสาระสำคัญและรายละเอียดการประดิษฐ์นั้นไว้เป็นความลับ จนกว่าจะสั่งเป็นอย่างอื่น

ห้ามมิให้บุคคลใดรวมทั้งผู้ขอรับสิทธิบัตร เบิกเอกสารสำคัญและรายละเอียดการประดิษฐ์ โดยรู้หรือควาอธิบดีได้สั่งให้ปกปิดไว้เป็นความลับตามวรรคหนึ่ง เว้นแต่จะมีอำนาจทำได้โดยชอบด้วยกฎหมาย

ส่วนที่ ๒

การออกสิทธิบัตร

มาตรา ๒๐ ในการตรวจคำขอรับสิทธิบัตร พนักงานเจ้าหน้าที่จะเรียกผู้ขอรับสิทธิบัตรมาให้อธิบายคำชี้แจง หรือให้ส่งเอกสารหรือสิ่งใดเพิ่มเติมก็ได้

มาตรา ๒๑ ในกรณีอธิบดีพิจารณาเห็นว่าไม่สมควรออกสิทธิบัตร ให้แก่ผู้ขอรับสิทธิบัตร ให้อธิบดีสั่งยกคำขอรับสิทธิบัตรนั้น และให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งคำสั่งไปยังผู้ขอรับสิทธิบัตร

มาตรา ๒๒ ในกรณีอธิบดีพิจารณาเห็นว่าไม่มีเหตุขัดข้องในการออกสิทธิบัตร ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ประกาศโฆษณาคำขอรับสิทธิบัตรและสาระสำคัญของการประดิษฐ์ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดโดยกฎกระทรวง

ก่อนประกาศโฆษณาคำขอรับสิทธิบัตร ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งให้ผู้ขอรับสิทธิบัตรชำระค่าธรรมเนียมการประกาศโฆษณาภายในหกสิบวัน นับแต่วันได้รับแจ้งให้ชำระ ถ้าผู้ขอรับสิทธิบัตรไม่ชำระค่าธรรมเนียมดังกล่าว ให้ถือว่าละทิ้งคำขอรับสิทธิบัตร

LIRT

ในกรณีอธิบดีได้คำสั่งให้ปิดสารสำคัญและรายละเอียดการประ^{วั}ษกิจ^{วั} ไว้เป็นความลับตามมาตรา ๑๕ อธิบดีมีอำนาจสั่งให้ทวงถามการประกาศโฆษณา ส่วน^{วั} ที่เห็นว่าควรปกปิดได้

มาตรา ๒๓ เมื่อได้ประกาศโฆษณาตามมาตรา ๒๒ แล้ว แต่ก่อนที่^{วั} อธิบดีสั่งให้รับจดทะเบียนการประ^{วั}ษกิจ^{วั} และออกสิทธิบัตร ถ้าปรากฏว่าคำขอรับสิทธิบัตร^{วั} ไม่ชอบตามมาตรา ๖ มาตรา ๗ มาตรา ๘ มาตรา ๙ หรือมาตรา ๑๐ ให้^{วั} อธิบดีสั่งยกคำขอรับสิทธิบัตรและให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งคำสั่งไปยังผู้ขอรับสิทธิบัตร^{วั} และผู้คัดค้านตามมาตรา ๒๔ พร้อมทั้งปิดสำเนาคำสั่งไว้ ณ สถานที่รับคำขอรับสิทธิบัตร^{วั} ด้วย

ในกรณีอธิบดีมีคำสั่งยกคำขอรับสิทธิบัตรตามวรรคหนึ่ง และมีผู้คัดค้าน^{วั} ตามมาตรา ๒๔ ให้อธิบดีพิจารณาคำคัดค้านต่อไปตามมาตรา ๒๕

มาตรา ๒๔ บุคคลใดเห็นว่าตนมีสิทธิรับ สิทธิบัตรดีกว่าผู้ขอรับสิทธิบัตร^{วั} ให้ยื่นคำคัดค้านต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศโฆษณา ตาม^{วั} มาตรา ๒๒

เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับคำคัดค้านตามวรรคหนึ่ง ให้ส่งสำเนา^{วั} คำคัดค้านไปยังผู้ขอรับสิทธิบัตร เพื่อให้ผู้ขอรับสิทธิบัตรยื่นคำโต้แย้ง^{วั} คำคัดค้านและคำโต้แย้งให้ยื่นพร้อมด้วยหลักฐาน^{วั} ถ้าภายในเก้าสิบวันนับแต่วันผู้รับสิทธิบัตรได้รับสำเนาคำคัดค้าน ผู้ขอ^{วั} รับสิทธิบัตรไปยื่นคำโต้แย้ง ให้ถือว่าละทิ้งคำขอรับสิทธิบัตร และให้อธิบดีพิจารณา^{วั} คำคัดค้านต่อไปตาม มาตรา ๒๕

มาตรา ๒๕ ในการพิจารณาคำคัดค้านและคำโต้แย้ง อธิบดีจะให้^{วั} ผู้คัดค้าน หรือผู้โต้แย้งนำพยานหลักฐานมาแสดงหรือแถลงเพิ่มเติมก็ได้^{วั} เมื่ออธิบดีได้วินิจฉัยแล้ว ให้แจ้งคำวินิจฉัยไปยังผู้คัดค้านและผู้โต้แย้ง^{วั}

มาตรา ๒๒ เมื่อพ้นเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศโฆษณาตามมาตรา ๒๒ แล้ว ไม่มีบุคคลใดคัดค้านการขอรับสิทธิบัตร ให้อธิบดีสั่งให้รับจดทะเบียนการประดิษฐ์ตามคำขอรับสิทธิบัตรและออกสิทธิบัตรให้แก่ผู้ขอรับสิทธิบัตร

มาตรา ๒๓ ในกรณีผู้คัดค้านตามมาตรา ๒๔ และอธิบดีหรือคณะกรรมการไต่สวนวินิจฉัย หรือศาลได้มีคำพิพากษาถึงที่สุด ว่าผู้ขอรับสิทธิบัตร เป็นผู้สิทธิบัตร ให้อธิบดีสั่งให้รับจดทะเบียนการประดิษฐ์ตามคำขอรับสิทธิบัตรและ ออกสิทธิบัตรให้แก่ผู้ขอรับสิทธิบัตร

ในกรณีอธิบดีหรือคณะกรรมการไต่สวนวินิจฉัย หรือศาลได้มีคำพิพากษาถึงที่สุด ว่า ผู้คัดค้านเป็นผู้สิทธิบัตรรับสิทธิบัตร ถ้าผู้คัดค้านได้ยื่นคำขอรับสิทธิบัตรสำหรับการประดิษฐ์นั้นภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันมีคำวินิจฉัยหรือคำพิพากษาถึงที่สุด ให้ถือว่าผู้คัดค้านได้ยื่นคำขอนี้ในวันเดียวกับวันที่ถูกคัดค้านยื่นคำขอรับสิทธิบัตร และให้ถือว่า การประกาศโฆษณา คำขอรับสิทธิบัตรของผู้ถูกคัดค้านตามมาตรา ๒๒ เป็นประกาศโฆษณา คำขอรับสิทธิบัตรของผู้คัดค้านด้วย และให้อธิบดีสั่งให้รับจดทะเบียนการประดิษฐ์ตามคำขอรับสิทธิบัตรของผู้คัดค้านและออกสิทธิบัตรให้แก่ผู้คัดค้าน

มาตรา ๒๔ เมื่ออธิบดีสั่งให้รับจดทะเบียนการประดิษฐ์และออกสิทธิบัตร ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งให้ผู้ขอรับสิทธิบัตรชำระค่าธรรมเนียมการออกสิทธิบัตร ภายในหกสิบวันนับแต่วันได้รับแจ้งให้ชำระ

เมื่อผู้ขอรับสิทธิบัตรได้ชำระค่าธรรมเนียมการออกสิทธิบัตรแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่จดทะเบียนการประดิษฐ์และออกสิทธิบัตรต่อไป ถ้าผู้ขอรับสิทธิบัตรไม่ชำระค่าธรรมเนียมดังกล่าว ให้ถือว่าละทิ้งคำขอรับสิทธิบัตร สิทธิบัตร ให้ออกตามแบบที่กำหนดโดยกฎกระทรวง

ส่วนที่ ๑
สิทธิของบุรุษสิทธิบัตร

มาตรา ๒๕ สิทธิบัตรการประดิษฐ์ใหม่อายุสิบห้าปีนับแต่วันขอรับสิทธิบัตร แต่ทั้งนี้ มิให้ถือว่า การกระทำของบุคคลใดขัดต่อ มาตรา ๓๐ ก่อนวันออกสิทธิบัตร เป็นการละเมิดสิทธิของบุรุษสิทธิบัตร

อายุของสิทธิบัตรตามวรรคหนึ่ง มิให้นับรวมระยะเวลาในระหว่าง การดำเนินคดีทางศาลตาม มาตรา ๔๓ หรือ มาตรา ๒๕

มาตรา ๓๐ บุรุษสิทธิบัตร เท่านั้น มีสิทธิผลิตผลิตภัณฑ์หรือใช้กรรมวิธีตาม สิทธิบัตร หรือขายหรือมีไว้เพื่อขายซึ่งผลิตภัณฑ์ผลิตหรือใช้กรรมวิธีดังกล่าว ความในวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับแก่

(๑) การผลิตผลิตภัณฑ์หรือใช้กรรมวิธีเพื่อประโยชน์ในการศึกษา ค้นคว้า ทดลอง หรือวิจัย หรือ

(๒) การขายหรือมีไว้เพื่อขายซึ่งผลิตภัณฑ์ที่ใหม่มาโดยสุจริต

มาตรา ๓๑ บุรุษสิทธิบัตรมีสิทธิใช้คำว่า "สิทธิบัตรไทย" ให้ปรากฏ ที่ผลิตภัณฑ์ตามวรรคหนึ่งหรือที่บ่อของผลิตภัณฑ์ หรือในการโฆษณาการประดิษฐ์ตาม สิทธิบัตร

มาตรา ๓๒ บุรุษสิทธิบัตรจะอนุญาตให้บุคคลใดใช้สิทธิของตน ตาม มาตรา ๓๐ และ มาตรา ๓๑ หรือจะโอนสิทธิบัตรให้แก่บุคคลอื่นก็ได้

มาตรา ๓๓ ในกรณีมีบุรุษสิทธิบัตรร่วมกัน ถ้ามิได้ตกลงกันไว้เป็น อย่างอื่น บุรุษสิทธิบัตรรวมแต่ละคนมีสิทธิใช้สิทธิตาม มาตรา ๓๐ และ มาตรา ๓๑ โดย ไม่ต้องได้รับความยินยอมจากบุรุษสิทธิบัตรรวมคนอื่น แต่การอนุญาตให้ใช้สิทธิหรือ การโอนสิทธิบัตรตาม มาตรา ๓๒ ต้องได้รับความยินยอมจากบุรุษสิทธิบัตรรวมทุกคน

มาตรา ๓๔ การอนุญาตให้ใช้สิทธิและการโอนสิทธิบัตรตามมาตรา ๓๒ ต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดโดยกฎกระทรวง

มาตรา ๓๕ การขอจดทะเบียนการรับโอนสิทธิบัตรโดยทางมรดก ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดโดยกฎกระทรวง

ส่วนที่ ๔

การชำระค่าธรรมเนียมรายปี

มาตรา ๓๖ ผู้ทรงสิทธิบัตรต้องเสียค่าธรรมเนียมรายปี เริ่มแต่ปีที่ห้าของอายุสิทธิบัตร และต้องชำระภายในหกสิบวันนับแต่วันเริ่มครบระยะเวลาของปีที่ห้าและของทุก ๆ ปีต่อไป

ถ้าสิทธิบัตรออกภายหลังวันเริ่มครบระยะเวลาของปีที่ห้าแห่งอายุของสิทธิบัตร การชำระค่าธรรมเนียมรายปีสำหรับปีที่ถึงกำหนดชำระ ให้ชำระภายในหกสิบวันนับแต่วันออกสิทธิบัตร

มาตรา ๓๗ ถ้าผู้ทรงสิทธิบัตรไม่ชำระค่าธรรมเนียมรายปีตามมาตรา ๓๖ ต้องเสียค่าธรรมเนียมเพิ่มร้อยละสามสิบของเงินค่าธรรมเนียมรายปี

ถ้าผู้ทรงสิทธิบัตรไม่ชำระค่าธรรมเนียมรายปีและค่าธรรมเนียมเพิ่มภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันสิ้นสุดกำหนดชำระค่าธรรมเนียมรายปีตามมาตรา ๓๖ ให้สิทธิบัตรสิ้นอายุ

ส่วนที่ ๕
การขอใช้สิทธิของบุรุษสิทธิบัตร

มาตรา ๓๘ เมื่อพนักงานสอบสวนได้เข้าตรวจนอกสิทธิบัตร บุคคลใดจะขอใช้สิทธิตามสิทธิบัตรนั้นต่ออธิบดีก็ได้ถ้าปรากฏว่า

- (๑) ไม่มีการผลิตผลิตภัณฑ์หรือไม่มีการใช้กรรมวิธีตามสิทธิบัตร ภายในราชอาณาจักรโดยไม่มีเหตุผลสมควร หรือ
- (๒) ไม่มีการขายผลิตภัณฑ์ผลิตตามสิทธิบัตรหรือผลิตภัณฑ์ใช้กรรมวิธีตามสิทธิบัตรหรือมีการขายผลิตภัณฑ์ดังกล่าวในราคาสูงเกินควรหรือไม่พอสนอง ความต้องการของประชาชนภายในราชอาณาจักร โดยไม่มีเหตุผลสมควร

มาตรา ๓๙ บุรุษสิทธิบัตรและผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิของบุรุษสิทธิบัตรตามมาตรา ๓๖ มีสิทธิไต่ราคาต่อแทนในการขอใช้สิทธิตามมาตรา ๓๘ ผู้ขอใช้สิทธิตามมาตรา ๓๘ ต้องเสนอคำขอแทน แจ้งขึ้นในการใช้สิทธิและขอจำกัดสิทธิของบุรุษสิทธิบัตรและผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิของบุรุษสิทธิบัตรตามมาตรา ๓๖ พร้อมกับค่าขอใช้สิทธิ

มาตรา ๔๐ เมื่อได้รับคำขอใช้สิทธิตามมาตรา ๓๘ แล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งกำหนดวันสอบสวนคำขอไปยังผู้ขอใช้สิทธิ บุรุษสิทธิบัตร และผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิของบุรุษสิทธิบัตรตามมาตรา ๓๖ ในการนี้ให้ส่งสำเนาคำขอไปยังบุรุษสิทธิบัตร และผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิของบุรุษสิทธิบัตรตามมาตรา ๓๖ ด้วย

ในการสอบสวนตามวรรคหนึ่ง พนักงานเจ้าหน้าที่จะเรียกผู้ขอใช้สิทธิ บุรุษสิทธิบัตร หรือผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิของบุรุษสิทธิบัตรตามมาตรา ๓๖ มาให้ถ้อยคำชี้แจงหรือให้ส่งเอกสารหรือสิ่งใดเพิ่มเติมก็ได้ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการสอบสวนและอธิบดีได้วินิจฉัยแล้ว ให้แจ้งคำวินิจฉัยไปยังผู้ขอใช้สิทธิ บุรุษสิทธิบัตรและผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิของบุรุษสิทธิบัตรตามมาตรา ๓๖

มาตรา ๔๑ ในกรณีอริบค้ำหรือคณะกรรมการไต่สวนวินัย หรือศาลได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ผู้ออกริสิทธิตามมาตรา ๓๘ เป็นผู้ออกริสิทธิตามสิทธิอริบค้ำได้ ให้ อริบค้ำสั่งให้ออกใบอนุญาตให้แก่ออกริสิทธิ

การออกใบอนุญาตให้ริสิทธิอริบค้ำตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามแบบหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดโดยกฎกระทรวง

ส่วนที่ ๖

การคืนสิทธิอริบค้ำ การเลิกข้อถ้อยสิทธิ และการเพิกถอนสิทธิอริบค้ำ

มาตรา ๔๒ บุตรงสิทธิอริบค้ำจะขอคืนสิทธิอริบค้ำ หรือเลิกข้อถ้อยสิทธิบางข้อก็ได้ โดยทำตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดโดยกฎกระทรวง

การขอคืนสิทธิอริบค้ำหรือเลิกข้อถ้อยสิทธิบางข้อตามวรรคหนึ่ง ถ้ามีบุตรงสิทธิอริบค้ำรวมต้องได้รับความยินยอมจากบุตรงสิทธิอริบค้ำรวมทุกคน หรือถ้ามีการอนุญาตให้บุคคลใดริสิทธิตามสิทธิอริบค้ำตามมาตรา ๓๖ หรือมาตรา ๓๘ ต้องได้รับความยินยอมจากบุคคลนั้นด้วย

มาตรา ๔๓ สิทธิอริบค้ำใดได้ออกไปโดยไม่ชอบด้วยมาตรา ๖ มาตรา ๗ มาตรา ๘ มาตรา ๙ หรือมาตรา ๑๐ ให้ถือว่าสิทธิอริบค้ำนั้นไม่สมบูรณ์

ความไม่สมบูรณ์ตามวรรคหนึ่ง บุคคลใดจะกล่าวอ้างขึ้นก็ได้ หรือบุคคลผู้มีส่วนได้เสีย หรือพนักงานอัยการจะฟ้องต่อศาลขอให้เพิกถอนสิทธิอริบค้ำนั้นก็ได้

มาตรา ๔๔ เมื่อพ้นกำหนดหกปีนับแต่วันออกสิทธิอริบค้ำ อริบค้ำมีอำนาจสั่งเพิกถอนสิทธิอริบค้ำนั้น ถ้าปรากฏว่า

(๑) ไม่มีการผลิตผลิตภัณฑ์หรือไม่มีการไรกรรมวิธีตามสิทธิอริบค้ำภายในราชอาณาจักร โดยไม่มีเหตุผลสมควร หรือ

(๒) ไม่มีการขายผลิตภัณฑ์ที่ผลิตตามสิทธิบัตรหรือผลิตภัณฑ์ไซโครมวิทิตตามสิทธิบัตรหรือมีการขายผลิตภัณฑ์ดังกล่าวในราคาสูงเกินควรหรือไม่พอสองความต้องการของประชาชนภายในราชอาณาจักร โดยไม่มีเหตุผลสมควร

เมื่ออธิบดีมีคำสั่งให้เพิกถอนสิทธิบัตรตามวรรคหนึ่ง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งคำสั่งไปยังผู้ทรงสิทธิบัตร พร้อมทั้งปิดสำเนาคำสั่งไว้ ณ สถานที่รับคำขอรับสิทธิบัตรด้วย

หมวด ๓

สิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์

มาตรา ๔๕ การออกแบบผลิตภัณฑ์จะขอรับสิทธิบัตรตามพระราชบัญญัตินี้ได้ ต้องเป็นการออกแบบผลิตภัณฑ์ใหม่เพื่ออุตสาหกรรม

มาตรา ๔๖ การออกแบบผลิตภัณฑ์ดังต่อไปนี้ไม่ถือว่าเป็นการออกแบบผลิตภัณฑ์ใหม่

(๑) แบบผลิตภัณฑ์หรือไซแพร์หลายอันอยู่แล้วในราชอาณาจักร ก่อนวันขอรับสิทธิบัตร

(๒) แบบผลิตภัณฑ์ที่ได้มีการเปิดเผยภาพ สาระสำคัญ หรือรายละเอียดในเอกสารหรือสิ่งพิมพ์ที่เปิดเผยแพร่อยู่แล้วไม่ว่าในหรือนอกราชอาณาจักรก่อนวันขอรับสิทธิบัตร

(๓) แบบผลิตภัณฑ์ที่เคยมีประกาศโฆษณาตามมาตรา ๒๑ ประกอบกับมาตรา ๒๒ มาแล้วก่อนวันขอรับสิทธิบัตร

(๔) แบบผลิตภัณฑ์ที่คล้ายกับแบบผลิตภัณฑ์ดังกล่าวใน (๑) (๒) หรือ (๓) จนเห็นได้ว่าเป็นการเลียนแบบ

มาตรา ๔๗ การออกแบบผลิตภัณฑ์ดังต่อไปนี้ขอรับสิทธิบัตรไม่ได้

LIRT

(๑) แบบผลิตภัณฑ์ที่ขอความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดี ของประชาชน

(๒) แบบผลิตภัณฑ์ที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๔๔ ผู้ออกแบบผลิตภัณฑ์เป็นผู้สิทธิหรือรับสิทธิบัตร สิทธิหรือรับสิทธิบัตรบนอินเทอร์เน็ตและรับมรดกกันได้ การโอนสิทธิ หรือรับสิทธิบัตรต้องทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้โอน และ ผู้รับโอน

มาตรา ๔๕ การขอรับสิทธิบัตร ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดโดยกฎกระทรวง

คำขอรับสิทธิบัตรให้ประกอบด้วย

(๑) ภาพแบบผลิตภัณฑ์

(๒) รายละเอียดการออกแบบผลิตภัณฑ์โดยชัดแจ้งอันจะทำให้มีความ สำคัญในศิลปะหรือวิทยาการที่ เกี่ยวข้องสามารถทำความเข้าใจผลิตภัณฑ์นั้นได้

(๓) ข้อความสรุปผลิตภัณฑ์ที่จะใช้กับแบบผลิตภัณฑ์ขอรับสิทธิบัตร

(๔) รายการอื่นตามที่กำหนดโดยกฎกระทรวง

มาตรา ๕๐ คำขอรับสิทธิบัตรแต่ละฉบับ ให้ขอได้เฉพาะแบบผลิตภัณฑ์ เดียวและใช้กับผลิตภัณฑ์จำพวกเดียวกัน

การแบ่งจำพวกผลิตภัณฑ์ตามวรรคหนึ่งให้กำหนดโดยกฎกระทรวง

มาตรา ๕๑ ห้ามมิให้เจ้าพนักงานผู้ใดซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวกับการขอรับสิทธิ บัตร เบิก แะรายละเอียดการ ออกแบบผลิตภัณฑ์ หรือให้บุคคลใดตรวจหรือคัดสำเนา รายละเอียดการ ออกแบบผลิตภัณฑ์ไม่ว่าโดยวิธีใด ๆ ก่อให้เกิดการประกาศโฆษณา ความ

มาตรา ๖๑ ประกอบมาตรา ๕๖ เว้นแต่จะมีอำนาจทำได้โดยชอบด้วยกฎหมาย หรือได้รับความยินยอมจากผู้ขอรับสิทธิบัตร หรือผู้ขอรับสิทธิบัตรละทิ้งคำขอรับสิทธิบัตร

มาตรา ๕๖ ก่อนมีการประกาศโฆษณาตามมาตรา ๖๐ ประกอบด้วย
มาตรา ๕๖ ห้ามมิให้บุคคลใดเปิดเผยรายละเอียดการออกแบบผลิตภัณฑ์ไม่ว่า
วิธีใด ๆ โดยรู้ว่าการออกแบบผลิตภัณฑ์นั้นได้มีผู้นำเสนอรับสิทธิบัตรไว้แล้ว เว้น
แต่จะได้รับความยินยอมจากผู้ขอรับสิทธิบัตรหรือผู้ขอรับสิทธิบัตร ละทั้งค่าขอรับสิทธิบัตร

มาตรา ๕๗ เมื่อได้ประกาศโฆษณาตามมาตรา ๖๐ ประกอบด้วย
มาตรา ๕๗ แล้ว แต่ก่อนที่อธิบดีสั่งให้รับจดทะเบียนการออกแบบผลิตภัณฑ์และออก
สิทธิบัตร ถ้าปรากฏว่าค่าขอรับสิทธิบัตรไม่ชอบแก่มาตรา ๕๕ มาตรา ๕๖ มาตรา
๕๗ มาตรา ๕๘ หรือมาตรา ๖๐ ประกอบด้วยมาตรา ๖๐ ให้อธิบดีสั่งยกค่าขอรับ
สิทธิบัตร และให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งคำสั่งไปยังผู้ขอรับสิทธิบัตรและผู้คัดค้าน ตาม
มาตรา ๖๐ ประกอบด้วยมาตรา ๖๔ พร้อมทั้งปิดสำเนาคำสั่งไว้ ณ สถานที่รับค่าขอ
รับสิทธิบัตรด้วย

ในกรณีอธิบดีมีคำสั่งยกค่าขอรับสิทธิบัตรตามวรรคหนึ่งและมีผู้คัดค้านตาม
มาตรา ๖๐ ประกอบด้วยมาตรา ๖๔ ให้อธิบดีพิจารณาคำคัดค้านของผู้คัดค้านต่อไป
ตามมาตรา ๖๐ ประกอบด้วยมาตรา ๖๕

มาตรา ๕๘ สิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์ใหม่อายุสิบห้าปีนับแต่วัน
รับสิทธิบัตร แต่ทั้งนี้ มิให้ถือว่าการกระทำของบุคคลใดที่ขัดต่อมาตรา ๕๕ ก่อนวัน
ออกสิทธิบัตร เป็นการละเมิดสิทธิของผู้ทรงสิทธิบัตร

อายุของสิทธิบัตรตามวรรคหนึ่ง มิให้นับรวมระยะเวลา ในระหว่างการ
ดำเนินคดีทางศาลตามมาตรา ๖๐ หรือมาตรา ๖๕

มาตรา ๕๙ ผู้ทรงสิทธิบัตร เหน้แจ้งสิทธิใช้แบบผลิตภัณฑ์กับผลิตภัณฑ์ตาม
สิทธิบัตรหรือขายหรือมีไว้เพื่อขายซึ่งผลิตภัณฑ์ที่ใช้แบบผลิตภัณฑ์ดังกล่าว
ความในวรรคหนึ่งไม่ใช่นับกับแก่

(๑) การใช้แบบผลิตภัณฑ์เพื่อประโยชน์ในการศึกษา ค้นคว้า ทดลอง หรือวิจัย หรือ

(๒) การขายหรือมิใช่เพื่อขาย ซึ่งผลิตภัณฑ์ที่ได้มาโดยสุจริต

มาตรา ๕๖ ผู้ทรงสิทธิบัตรมีสิทธิใช้คำว่า "สิทธิบัตรไทย" ให้ปรากฏที่ผลิตภัณฑ์ภาชนะบรรจุหรือหีบห่อของผลิตภัณฑ์ หรือในการโฆษณาการออกแบบผลิตภัณฑ์ตามสิทธิบัตร

มาตรา ๕๗ ผู้ทรงสิทธิบัตรจะอนุญาตให้บุคคลใดใช้สิทธิของตน ตามมาตรา ๕๕ และมาตรา ๕๖ หรือจะโอนสิทธิบัตรให้แก่บุคคลอื่นก็ได้

มาตรา ๕๘ ในกรณีผู้ทรงสิทธิบัตรร่วมกัน ถ้ามีใดตกลงกันไว้เป็น อย่างอันผู้ทรงสิทธิบัตรร่วมแต่ละคนมีสิทธิใช้สิทธิตามมาตรา ๕๕ และมาตรา ๕๖ โดยไม่ต้องใ้รับความยินยอมจากผู้ทรงสิทธิบัตรร่วมคนอื่น แต่การอนุญาตให้ใช้สิทธิหรือ การโอนสิทธิบัตรตามมาตรา ๕๗ ต้องใ้รับความยินยอมจากผู้ทรงสิทธิบัตรร่วมทุกคน

มาตรา ๕๙ ผู้ทรงสิทธิบัตรจะขอคืนสิทธิบัตรก็ได้โดยทำตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดโดยกฎกระทรวง

การขอคืนสิทธิบัตรตามวรรคหนึ่ง ถ้ามีผู้ทรงสิทธิบัตรร่วมต้องใ้รับความ ยินยอมจากผู้ทรงสิทธิบัตรร่วมทุกคน หรือถ้ามีการอนุญาตให้บุคคลใดใช้สิทธิตาม สิทธิบัตรตามมาตรา ๕๗ ต้องใ้รับความยินยอมจากบุคคลนั้นด้วย

มาตรา ๖๐ สิทธิบัตรใดได้ออกไปโดยไม่ชอบด้วยมาตรา ๕๕ มาตรา ๕๖ มาตรา ๕๗ มาตรา ๕๘ หรือมาตรา ๖๑ ประกอบด้วยมาตรา ๑๐ ให้ถือว่า สิทธิบัตรนั้นไม่สมบูรณ์

ความไม่สมบูรณ์ตามวรรคหนึ่ง บุคคลใดจะกล่าวอ้างขึ้นก็ได้ หรือบุคคล ใดมีส่วนได้เสียหรือพนักงานอัยการจะฟ้องต่อศาลขอให้เพิกถอนสิทธิบัตรนั้นก็ได้

LIRT

มาตรา ๒๑ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ มาตรา ๑๒
 มาตรา ๑๕ มาตรา ๑๖ มาตรา ๒๑ มาตรา ๒๑ มาตรา ๒๒ มาตรา ๒๔
 มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕
 มาตรา ๓๖ และมาตรา ๓๗ ในหมวด ๒ ว่าด้วยสิทธิบัตรการประดิษฐ์มาใช้บังคับ
 ในหมวด ๓ ว่าด้วยสิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์โดยอนุโลม

หมวด ๔

คณะกรรมการสิทธิบัตร

มาตรา ๒๒ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า "คณะกรรมการ
 สิทธิบัตร" ประกอบด้วยปลัดกระทรวงพาณิชย์เป็นประธานกรรมการ และกรรมการ
 ผู้ทรงคุณวุฒิอีกไม่เกินสิบสองคนซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง
 คณะกรรมการจะแต่งตั้งบุคคลใดเป็นเลขานุการ และผู้ช่วยเลขานุการ
 ก็ได้

มาตรา ๒๓ กรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราว
 ละสองปี

กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับการแต่งตั้งอีกได้

มาตรา ๒๔ กรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ
 เมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) คณะรัฐมนตรีให้ออก
- (๔) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๕) เป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ หรือ

LIRT

(๒) โกรบิโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษ
สำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
เมื่อกรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรี แต่งตั้งมาจากตำแหน่งก่อนวาระ คณะ
รัฐมนตรีอาจแต่งตั้งผู้อื่นเป็นกรรมการแทน และให้ผู้นั้นอยู่ในตำแหน่งตามวาระของ
กรรมการซึ่งตนแทน

มาตรา ๒๕ การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุม ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงเป็นองค์ประชุม ถ้าประธานกรรมการ
ไม่มาประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการ
คนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก
กรรมการคนหนึ่งให้เสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียง
เท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นได้อีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๒๖ คณะกรรมการมีหน้าที่ดังนี้

- (๑) ให้คำแนะนำหรือคำปรึกษาแก่รัฐมนตรีในการตราพระราชกฤษฎีกา
และการออกกฎกระทรวงตามพระราชบัญญัติ
- (๒) วินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งหรือคำวินิจฉัยของอธิบดีตามพระราชบัญญัติ
- (๓) พิจารณาเรื่องอื่น ๆ ตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา ๒๗ คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ เพื่อ
พิจารณาเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการ และให้มีความในมาตรา ๒๕ มาใช้บังคับ
แก่การประชุมของคณะอนุกรรมการโดยอนุโลม

มาตรา ๒๘ บุคคลใดไม่เห็นด้วยกับคำสั่งหรือคำวินิจฉัยของอธิบดีตาม

มาตรา ๑๑ มาตรา ๒๑ มาตรา ๒๓ มาตรา ๒๕ มาตรา ๔๐ มาตรา ๔๔

LIRT

มาตรา ๕๓ หรือมาตรา ๖๑ ประกอบกับมาตรา ๒๕ มีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการ
ภายในสามสิบวันนับแต่วันได้รับแจ้งคำสั่งหรือคำวินิจฉัยของอธิบดี
อุทธรณ์ตามวรรคหนึ่ง ในยื่นต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ถ้ามีผู้กรณีให้
พนักงานเจ้าหน้าที่ส่งสำเนาอุทธรณ์ไปยังผู้กรณีด้วย

มาตรา ๖๕ ในการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งหรือคำวินิจฉัยของอธิบดี คณะ
กรรมการจะไต่ถามคดีหรือผู้ใดแย้งนำพยานหลักฐานมาแสดงหรือแถลงเพิ่มเติมก็ได้
เมื่อคณะกรรมการได้วินิจฉัยแล้ว ให้แจ้งคำวินิจฉัยไปยังผู้อุทธรณ์ และ
ผู้กรณี

บุคคลใดไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการตามวรรคสอง มีสิทธิ
ไปดำเนินคดีทางศาลภายในสามสิบวันนับแต่วันได้รับแจ้งคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ
ถ้าไม่ดำเนินคดีภายในกำหนดดังกล่าว ให้ถือว่าคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ เป็นที่สุด

หมวด ๕

เบ็ดเตล็ด

มาตรา ๗๐ ห้ามมิให้บุคคลใดซึ่งไม่มีสิทธิตามพระราชบัญญัตินี้ ใจคำ
ว่า "สิทธิบัตรไทย" หรือคำอื่นใดที่มีความหมายเช่นเดียวกัน ให้ปรากฏที่ผลิตภัณฑ์
ภาชนะบรรจุ หรือหีบห่อของผลิตภัณฑ์ หรือในการโฆษณาการประดิษฐ์หรือการ
ออกแบบผลิตภัณฑ์ใด ๆ

มาตรา ๗๑ ห้ามมิให้บุคคลใดนำผลิตภัณฑ์ตามสิทธิบัตร หรือผลิตภัณฑ์
ที่ใช้กรรมวิธีตามสิทธิบัตรหรือผลิตภัณฑ์ใช้แบบผลิตภัณฑ์ตามสิทธิบัตร
ที่ผลิตขึ้นนอก
ราชอาณาจักรเข้ามาในราชอาณาจักร เพื่อกำหนด

มาตรา ๗๒ บรรดาข้อขอ คำคัดค้าน คำโต้แย้ง และคำอุทธรณ์ ตาม
พระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้แบบพิมพ์และมีสำเนาตามที่อธิบดีกำหนด

หมวด ๖

ความผิดและกำหนดโทษ

มาตรา ๗๒ เจ้าพนักงานผู้ไต่ถามในมาตรา ๖๗ มาตรา ๖๘ วรรคสอง หรือมาตรา ๕๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๗๔ บุคคลไต่ถามในมาตรา ๖๔ มาตรา ๗๒ หรือมาตรา ๗๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๗๕ บุคคลไต่ถามในมาตรา ๖๕ วรรคสอง หรือมาตรา ๗๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๗๖ บุคคลใดซึ่งไม่มีสิทธิตามพระราชบัญญัตินี้ ~~แต่~~ **ผลิตภันท์หรือใช้** กรรมวิธีตามสิทธิบัตรใด หรือใช้แบบผลิตภันท์กับผลิตภันท์ตามสิทธิบัตรใด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๗๗ บุคคลใดขายหรือมิไว้เพื่อขายซึ่งผลิตภันท์ที่ผลิตหรือใช้ กรรมวิธีตามสิทธิบัตร หรือผลิตภันท์ที่ไรแบบผลิตภันท์ตามสิทธิบัตร **โดยรู้หรือ** เป็นผลิตภันท์ที่ผลิตหรือใช้กรรมวิธีหรือใช้แบบผลิตภันท์โดยผู้ไม่มีสิทธิตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๗๘ บุคคลใดเผยแพร่สิทธิบัตรการประดิษฐ์ หรือการออกแบบผลิตภันท์โดยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จแก่พนักงานเจ้าหน้าที่อันอาจทำให้ได้ไปซึ่งสิทธิบัตร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

LIART

มาตรา ๗๔ ในกรณีผู้แทน ตัวแทน ลูกจ้าง หรือคนงานอื่นของนิติบุคคลใดกระทำการที่เกี่ยวของกับธุรกิจของนิติบุคคลนั้นอันเป็นความผิดตามมาตรา ๗๔ มาตรา ๗๕ มาตรา ๗๖ มาตรา ๗๗ หรือมาตรา ๗๘ ให้ถือว่านิติบุคคลนั้นได้กระทำผิดด้วย และต้องระวางโทษปรับตามมาตราดังกล่าว แล้วแต่กรณี

.....
.....

บัญชีอัตราค่าธรรมเนียม

๑. ค่าขอรับสิทธิบัตร		๑,๐๐๐ บาท
๒. การประกาศโฆษณาค่าขอรับสิทธิบัตร		๕๐๐ บาท
๓. ค่าคัดค้านการขอรับสิทธิบัตร		๑,๐๐๐ บาท
๔. สิทธิบัตร	ฉบับละ	๑,๐๐๐ บาท
๕. ค่าธรรมเนียมรายปี		
	ปีที่ ๕	๑,๐๐๐ บาท
	ปีที่ ๖	๒,๐๐๐ บาท
	ปีที่ ๗	๓,๐๐๐ บาท
	ปีที่ ๘	๔,๐๐๐ บาท
	ปีที่ ๙	๕,๐๐๐ บาท
	ปีที่ ๑๐	๖,๐๐๐ บาท
	ปีที่ ๑๑	๗,๐๐๐ บาท
	ปีที่ ๑๒	๘,๐๐๐ บาท
	ปีที่ ๑๓	๙,๐๐๐ บาท
	ปีที่ ๑๔	๑๐,๐๐๐ บาท
	ปีที่ ๑๕	๑๕,๐๐๐ บาท
๖. ใบอนุญาตให้ใช้สิทธิ	ฉบับละ	๑,๐๐๐ บาท
๗. ใบแทนสิทธิบัตรหรือใบแทนใบอนุญาตให้ใช้สิทธิ	ฉบับละ	๑๐๐ บาท
๘. ค่าอุทธรณ์คำสั่งหรือคำวินิจฉัยของอธิบดี		๑,๐๐๐ บาท
๙. การคัดสำเนาเอกสาร	หน้าละ	๑๐ บาท
๑๐. การรับรองสำเนาเอกสาร	ฉบับละ	๑๐๐ บาท
๑๑. ค่าขออื่น ๆ	ฉบับละ	๑๐๐ บาท

LIART

นายนาม พูนวัตถุ (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์) : ท่าอากาศยาน
ที่ ๑ การบูรณาการขอเสนอร่างพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. โดยมีหลักการและ
เหตุผลดังต่อไปนี้

หลักการ ให้มีกฎหมายว่าด้วยสิทธิบัตร

เหตุผล เพื่อส่งเสริมให้มีการค้นคว้า วิจัย และประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์ หรือ
กรรมวิธีที่ขึ้นใหม่ และการออกแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ และเป็นกา
รก้าวหน้าทางเทคนิคในเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และพาณิชย์กรรมในประเทศ และ
เพื่อให้ผู้ประกอบการและผู้ออกแบบผลิตภัณฑ์ได้รับการคุ้มครองการประดิษฐ์ หรือการ
ออกแบบผลิตภัณฑ์โดยห้ามมิให้บุคคลอื่นลอกหรือเลียนการการประดิษฐ์หรือการออกแบบผลิต
ภัณฑ์โดยมิได้ขาคัดตอบแทน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น

รัฐบาลขอประพทานกราบเรียนเพิ่มเติมว่า ร่างพระราชบัญญัติสิทธิบัตรนี้
เราได้ศึกษากันมาเป็นเวลายาวนานแล้ว และเห็นว่าตนถึงเวลาแล้วที่ควรจะได้
ประกาศใช้เป็นกฎหมาย ทั้งนี้ก็เพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้ประกอบการและผู้ออกแบบ ท่านอง
เกี่ยวกับที่ได้ให้การคุ้มครองผู้ประพันธ์ หรือวรรณกรรม และศิลปกรรม ทั้งนี้เพื่อ
ประโยชน์ส่วนรวมของประเทศโดยสรุปดังต่อไปนี้

ประการแรก เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการลงทุนคิดค้น ประดิษฐ์
หรือออกแบบของใหม่ ๆ ขึ้นในประเทศอันเป็นปัจจัยที่จำเป็นอย่างหนึ่งแก่การพัฒนา
เศรษฐกิจของประเทศให้เจริญก้าวหน้าและมั่นคง

ประการที่ ๒ เพื่อสนับสนุนส่งเสริมหรือจูงใจให้มีการถ่ายทอดเทคโนโลยี
ใหม่ ๆ ที่จำเป็นแก่การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศจากผู้ผลิตในต่างประเทศ

ประการที่ ๓ เพื่อเสริมสร้างบรรยากาศการลงทุนในประเทศ โดยเฉพาะผู้ลงทุนจากต่างประเทศ
ซึ่งมีความมั่นใจในการลงทุนยิ่งขึ้น หากผลิตภัณฑ์
กรรมวิธีหรือแบบผลิตภัณฑ์ของเขาที่ใช้ในการผลิตหรือห้จะผลิตขึ้นได้รับความคุ้มครอง
ตามกฎหมาย รัฐบาลขอกราบเรียนร้แจงเพียงเท่านี้ก่อน ขอขอบคุณ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : มีท่านผู้ใดจะติงใจอภิปราย หรือ
ซักถามรัฐบาลหรือไม่ครับ

นายนิธิพัฒน์ ชาลีจันทร์ : ทานประธานสภาที่เคารพ ในหลักการ
กระผมเห็นด้วยที่รัฐบาลได้เสนอกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิบัตรขึ้นมา แต่การใช้สิทธิบัตร
นั้นก็เป็นถกสองคม คือว่าในทางหนึ่งก็หมายความว่าเราโดยฉะฉานรับการคิดค้น ใน
ทางประดิษฐ์ขึ้นใหม่ของผู้ที่คิดค้นในการที่คิดค้นของใหม่ ๆ อะไรขึ้นมา แต่ใน
ขณะเดียวกันในฐานะที่ประเทศของเราโดยเฉพาะเป็นประเทศที่เน้นเกษตรกรรม เป็น
พื้นฐานนั้น ก็ยังจำเป็นที่จะต้องใช้เทคนิคในทางด้านเกษตรกรรมที่ดี ในทาง
ด้านการทหารก็ดี ที่จะมาใช้ในการพัฒนาการเกษตรกรรมและการป้องกันประเทศ
ฉะนั้นในทางด้านหลักการที่ควรจะใช้สิทธิบัตรนั้นกระผมเห็นด้วย แต่ในเรื่อง การ
ประดิษฐ์ต่าง ๆ ที่จะขอรับสิทธิบัตรไม่ได้นั้น กระผมเห็นว่าในมาตรา ๘ นั้นอาจจะเพิ่ม
ประเภทที่จะขอรับสิทธิบัตรไม่ได้ โดยเฉพาะในด้านการประดิษฐ์เกี่ยวกับทางด้าน
อาวุธยุทโธปกรณ์หรือทางด้านจักรกลที่เกี่ยวกับการเกษตร กระผมเห็นว่าควรมีเพิ่มขึ้น
อีก ๒ ประเภทที่ไม่ควรที่จะใช้สิทธิบัตร กระผมมีข้อคิดเห็นเพียงแค่นี้ครับ ขอขอบคุณ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : มีท่านผู้ใดจะอภิปรายอีกหรือไม่ครับ

นายอม วสุรัตน์ : ทานประธานที่เคารพ ทานสมาชิกผู้เกียรติกระผม
อม วสุรัตน์ กระผมได้ฟังคำแถลงของรัฐบาลแล้วว่าการที่ออกกฎหมายนี้ เพื่อคุ้มครอง
ผู้ที่จะประดิษฐ์คิดค้นอะไรต่าง ๆ ขึ้นมาและทางรัฐบาลให้เหตุผลว่า เพื่อจะเป็น
ประโยชน์นั้น กระผมยังไม่เห็นด้วยครับ คือว่าประเทศไทยเรายังเป็นประเทศทาง
เกษตรอยู่ ที่กระผมไม่เห็นด้วยก็เพราะมีข้อสงสัยอยู่หลายอย่างคือว่านักประดิษฐ์คิด
ค้นในประเทศไทยมีจำนวนอยู่เท่าไร กระผมไม่ได้ถูกพวกนี้ มีอยู่เหมือนกันครับ
แล้วในการที่จะประดิษฐ์คิดค้นให้วัตถุต่าง ๆ เกิดขึ้นมาหรือผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เกิดขึ้นมา
นี้จะต้องมีสถาบัน มีเครื่องมือต่าง ๆ เข้ามาประกอบถึงจะคิดค้นขึ้นมาได้ ส่วนที่
รัฐบาลแถลงว่าจะเป็นการส่งเสริมชักจูงให้ลงทุนจากต่างประเทศมาลงทุนและ

มีความมั่นใจด้วย ผู้ที่มาลงทุนเขาเอาแพทนต์ (Patent) ของเขาเข้ามา
 เท่านั้นเอง กระผมไม่เห็นด้วยในชั้น กระผมอยากจะกราบเรียนว่า ประเทศไทย
 ยังเป็นประเทศที่ด้อยพัฒนา หรือที่เขาจะเรียกว่า ประเทศที่กำลังพัฒนา ก็เรียกไป
 กระผมก็ขอกราบเรียนว่า ประเทศไทยเป็นประเทศที่ยากจนระดับ มีเครื่องจักรกล
 ต่าง ๆ ที่เราต้องสั่งเข้ามาเป็นส่วนใหญ่ที่เราจะต้องขาดकुศลการต่าง ๆ อยู่
 ต้องสั่งเข้ามาแทบทั้งนั้น และกระผมขอกราบเรียนในที่ประชุมว่า เครื่องจักรต่าง ๆ
 ที่สั่งเข้ามาแล้วเราสามารถจะกอบกู้เขาได้ กระผมกราบเรียนว่า เครื่องสูบน้ำที่
 เราเคยสั่งเข้ามา ๔,๐๐๐ บาท เราถูกขโมยไปแล้วทำให้ประเทศไทยลดราคาลง
 มาเหลือ ๓,๐๐๐ บาทเท่านั้นเอง ที่ไม่เห็นด้วยกับรัฐบาลเป็นอย่างยิ่งอันหนึ่งว่าถา
 กฎหมายฉบับนั้นออกไปแล้วจะมีการฟ้องร้องกันขึ้น รัฐบาลจะต้องหาสถานที่ หา
 เจ้าหน้าที่จะช่วยควบคุมเก็บตัวอย่างของวัตถุต่าง ๆ นั้นไว้ เอาสถานที่ไหนเก็บครับ
 ประเทศไทยไหนเป็นประเทศที่ร่ำรวยกว่าเรามากมาย เขามันก็ยังไม่กฎหมายนี้ใช้
 นะครับ ยกตัวอย่างกันง่าย ๆ จะเห็นได้ว่า ตำราเรียนอย่างนี้ ถ้าไปซื้อจาก
 อเมริกา ซื้อจากอังกฤษแพงกว่าไต้หวันมาก ไต้หวันเขามาเล่มเดียวกันเลย
 เหลือเงินเป็นต้น กระผมขอเรียนเพียงแค่นี้ ยังไม่เห็นด้วยและยังไม่ถึงเวลาที่รัฐบาล
 จะออกกฎหมายฉบับนี้มาใช้

นายอดุล วิเชียรเจริญ : ท่านประธานที่เคารพ กระผมได้ฟังเหตุผล
 ของท่านสมาชิกที่อภิปรายไม่เห็นด้วยกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ซึ่ง
 ท่านเพิ่งนั่งลงไป เหตุผลที่ท่านกล่าวมานั้นก็เป็นเหตุผลที่น่าฟังกระผมเชื่อเหลือเกิน
 ว่าท่านให้เหตุผลมาด้วยความปรารถนาดีเห็นแก่ประโยชน์ของคนไทยและประเทศไทย
 ในทัศนะของท่านซึ่งท่านมีความเห็นโดยสุจริต แต่ถ้าหากว่าเราจะพิจารณาให้มาก
 ไปกว่าที่ท่านสมาชิกผู้นั้นได้กล่าวมา กระผมก็มีความเห็นเหตุผลอยู่อีกเป็นอันมาก
 การที่เราจะไปสนับสนุนเสียว่ากับประเทศของเราขณะนี้อยู่จำนวนเพียงไม่กี่ตัว

ประโยชน์จากการได้ที่มีกฎหมายนี้ เพื่อคุ้มครองสิทธิของบุคคลซึ่งเป็นคนอยู่ ในเมืองไทยและกติการะบอบอื่นเพื่อจะคุ้มครองสิทธิ เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับประโยชน์ที่จะพึงเสีย จากการที่เราไม่มีกฎหมาย แล้วเปิดโอกาสให้ผู้ทำการค้าหรือผู้คัดลอกแบบต่าง ๆ ในประเทศไทยคัดลอกแบบของต่างประเทศเขา ของท้องถิ่นเขาหรือของคนไทยซึ่งคิดทำในเมืองไทย ประโยชน์อันหลังนี้จะมากกว่า กระทบเองไม่แน่ใจว่าประโยชน์ที่ทานนำมาพิจารณานั้น ซึ่งทานคงจะคิดเทียบประโยชน์ที่เป็นประโยชน์โดยตรงที่ได้จากเงินตราของเงินรายได้ กระทบคิดว่าไม่ใช่เป็นประโยชน์ทางตรงอันเดียวที่เราจะต้องพิจารณา ประโยชน์ที่เราจะพึงเสีย หรือประโยชน์ ที่เราจะพึงได้มันต้องนำมาวมคิดพิจารณาในแง่ประโยชน์ซึ่งคิดประมาณออกมาไม่ได้ด้วยตัวเงินด้วยคอสต์ติ้ง (Costing) และเบเนฟิตติ้ง (Benefitting) นั้น จำเป็นจะต้องพิจารณาทั้งประโยชน์โดยตรงและประโยชน์โดยทางอ้อม ประโยชน์ที่เราจะเสียหายจากการที่เราไม่มีกฎหมายเช่นนี้มากมาย กระทบมาจากคนไทยเอง ซึ่งไม่อยากจะคิดประคิษฐ์ ไม่อยากจะทำอะไร เพราะเหตุว่าจะไม่ได้รับการคุ้มครองสิทธิเช่นนี้เสียอยู่ครับ นี่ก็เป็นข้อเสียข้อแรกที่เป็นการขวางกั้นไม่ให้คนไทยเราได้ใช้ความคิดริเริ่มในการประคิษฐ์ คนที่ได้รับการศึกษามีจำนวนมากมาย แต่ก็ไม่อยากจะทำอะไร ผู้เป็นลูกจ้างเขาคิดว่า พอทำอะไรขึ้นมาจะลงทุนลงแรง การจะคิดประคิษฐ์ต้องเสียค่าใช้จ่ายเป็นอันมาก ในการลงทุนในการหาของทดลอง ในการทำรูปแบบอะไรต่าง ๆ จะมีใครมาลงทุนแล้ว ถ้าคิดเสร็จขึ้นมาลงทุนเป็นจำนวนตั้งเท่าไร ออกมาก็คงมีคนยกยอปอไปขายใครจมาคิด นี่เรากำลังจะขวางกั้นการที่จะให้คนไทยเรามีความคิดริเริ่มและกติการะบอบอื่นมา ขวางกั้นความเจริญเติบโตของการไปประยุกต์วิทยาศาสตร์ของการที่จะใช้เทคโนโลยี ซ่อมเป็นข้อ เสียหายซึ่งขณะนั้นยังไม่เกิดขึ้น เพราะยังไม่ได้มีการนำมาศึกษาเปรียบเทียบ

กระผมใคร่จะขอให้ท่านทั้งหลายได้โปรดพิจารณาถึงข้อนี้ด้วย เหตุผมมีอีกมากมาย
 กระผมขอขมกราบที่สำคัญอันหนึ่งในแง่ของความเชื่อถือในทางประเทศ ถ้าหาก
 ว่าจะปล่อยให้คนไทยเราเป็นคนขโมย พอกันในเมืองไทยเวลานักเสียชื่อ
 หลายอย่างอยู่แล้ว ในการส่งสินค้าออกไปก็ปลอมปนอะไรก็ต่ออะไร และเรายัง
 จะมาส่งเสริมให้คนไทยเราไปโกงขโมยลอกแบบเขา แล้วก็ทำออกไปขายเขานั้น
 หรือชอนักเป็นชอนัก เราจะประมาณเป็นความเสียหายในทางการเงินนั้นไม่มีใคร
 ประมาณได้ แต่คงประมาณโดยหยาบขึ้นมาเปรียบเทียบซึ่งกันดู ในเรื่องข้อ
 เจริญอีกที่ท่านผู้อภิปรายที่ไม่เห็นด้วยนั้น ท่านโดยกว้างอ้างว่าให้ท่านเขาก็ไม่มี
 เขารวบรวมกันขึ้นมาก็เพราะเหตุว่าเขาลอกแบบ กระผมเองไม่ได้สืบหาข้อเท็จจริง
 แต่เอาจากข้อเท็จจริงตามที่สมาชิกทุกท่านได้รับแจก กระผมก็ได้รับแจก ก็บอก
 รายชื่อประเทศ และวันเดือนปีที่ประกาศใช้กฎหมายสิทธิบัตรก็มี ๑. จีนได้วัน
 วันเดือนปีที่ใช้ ๒๖ กันยายน ๒๔๕๐ เกาหลีใต้ก็มีเช่นกัน กระผมเชื่อว่าใน
 รายละเอียดต่าง ๆ ท่านทั้งหลายก็คงจะได้พิจารณาด้วยกันอยู่บ้างแล้ว กระผมคิด
 ว่าในประเด็นสำคัญ ๆ ถ้ามานำพิจารณาแล้วละก็ กระผมเห็นว่าที่เห็นหลักการของ
 กฎหมายนี้เป็นสิ่งที่ถูกต้อง และสมควรจะรับร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ขอคุณครับ
 นางนิมล เจียมเจริญ : ท่านประธานที่เคารพ และท่านสมาชิก
 ผู้เกี่ยวข้องทั้งหลายคุณ นิมล เจียมเจริญ ก่อนอื่นคุณชอกราบเรียนว่า คุณเห็น
 ควบกับหลักการแห่งพระราชบัญญัติฉบับนี้ ที่สมาชิกผู้เกี่ยวข้องท่านหนึ่งกล่าวว่า
 ประเทศเราเป็นประเทศเกษตรกรรม เรายังต้องลอกแบบเขาเรื่อยไปนั้น คุณมี
 ความเห็นว่าในฐานะที่คุณมีความนับถือกันสมองของคน คุณจึงไม่นิยมเป็นอันขาด
 ที่จะให้ใครลอกกันสมองของคนอื่น เพราะจากการที่เราคิดกันอยู่สมควรว่าประเทศ
 เราเป็นประเทศเกษตรกรรม ไม่ยอมเลิกอุตสาหกรรมด้วยวิธีการลอก ทำให้
 ประเทศเรายังไม่พัฒนาเท่าที่ควร และก็การที่เราทำเกษตรกรรมกระจุกกระจาย
 กันอยู่ทำให้ยากแก่การที่เราจะพัฒนาประเทศ เพราะคนอยู่กระจุกกระจายทั่วไป

เราจะเดินสายไฟฟ้าไปให้ถึงบ้านแต่ละบ้านเป็นร้อยที่ยากยิ่ง ถ้าเรามีอุตสาหกรรม
ย่อยรวมกลุ่มกันเป็นแหล่ง ๆ แล้ว การที่เราจะนำไฟฟ้า น้ำประปา หรืออะไร
เขาไปสู่หมู่บ้านนั้น เราขอมกระทำการนี้โดยง่าย ขอสำคัญคือเรื่องกฎหมาย
สิทธิบัตรนี้ไม่ใช่ที่เราเพิ่งจะริเริ่มกัน เราริเริ่มกันมาแล้วตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๑
ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๗๒ แต่เราก็ไม่ได้ทำกัน มีกันจนถึงปี ๒๕๒๑ เราก็ยังไม่มี
กฎหมายฉบับนี้ออกมา ถ้าเราจะพูดไปแล้ว ในหลายประเทศได้มีกฎหมายสิทธิบัตร
แม้แต่ในประเทศสังคมนิยมเองถึง ๒ ประเทศด้วยกันที่มีกฎหมายสิทธิบัตร ใน
ประเทศที่พัฒนาแล้วนั้นมีกฎหมายสิทธิบัตรถึง ๓๐ ประเทศ และอีก ๕๐ ประเทศ ที่
กำลังพัฒนาที่มีกฎหมายสิทธิบัตรนี้ออกมาใช้ ประเทศที่ยังไม่มีกฎหมายสิทธิบัตรและที่
เขากำลังกระทำการอยู่นั้นคือสหภาพนิสสถานกับเอธิโอเปีย คิดกันอยากจะทราบเรียน
ว่า ไทยอยากจะตามหลังประเทศสหภาพนิสสถานหรือเอธิโอเปียหรืออย่างไร

ประการต่อไปก็เห็นว่ามีผลที่หลายอย่างหลายประการอย่างที่ท่าน
รัฐมนตรีก็กล่าวมาแล้ว โดยเฉพาะก็คือว่าเราจะให้สิทธิของเราแก่รัฐจัดคิด
ประดิษฐ์อะไรขึ้นมาบ้าง ไม่ใช่คอยแต่ลอกหรือไปอย่างยาสีฟันบางยี่ห้อที่ ๆ นั้น
เขาทำของเขาอยู่ แต่บางยี่ห้อที่มาจากเขาที่เรื่อกันว่าจากประเทศถึงประเทศนั้นทำ
ลอกคล้าย ๆ กัน แต่ใส่เข้าไปแล้วพันหลุ่หรือเป่ามัน เจ้าของเขาก็ไม่รับรอง
เหมือนกัน

ประการต่อไปก็คือเราต้องการส่งเสริมใหม่เทคนิคใหม่ ๆ เกิดขึ้น
เราจะดูถูกฝีมือคนไทยว่าไม่รู้จัดคิดอะไร เสียเลยนั้นไม่ได้ แต่อย่างที่ทราบเรียน
แล้วว่าบางทีมีคนคิดอะไรขึ้นมา ปรากฏว่าเขาไม่อยากจะคิดเสียก็ เพราะ
ถูกลอกเลียนบ่อย ๆ โดยเฉพาะขณะนี้เรากำลังจะถูกบอกกล่าวว่ามีเครื่องสูบ
น้ำชนิดใหม่ที่ไม่ต้องใจไฟฟ้าไม่ต้องใช้น้ำมัน แต่ใช้กำลังจากพลังงานนั้นเองมาทำ
เป็นเครื่องสูบน้ำขึ้น ถ้ามันออกไปคิดไม่ทราบว่าจะแย่งชิงจะมาแกะของเขา
แล้วลอกเลียนหรือเปล่า เมื่อแกะออกไปลอกไม่มีคุณภาพพื้นนั้น อะไรจะเกิดขึ้น
กับชาวไร่ชาวนาของเรา

นอกจากนี้เราจะมีการส่งเสริมให้มีการแข่งขันกัน ในด้านความรู้ ความคิดและการอุตสาหกรรม ซึ่งจะมีสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ เกิดขึ้นมา จะทำให้เกิดการลงทุนในประเทศขึ้น เพราะฉะนั้นฉันคิดว่ากฎหมายฉบับนี้คงจะได้ให้ผลดีกว่าผลเสียเป็นแน่

แต่ฉันก็ยังขอสงสัยที่อยากจะถามเรียนถามท่านรัฐมนตรีว่า ในการออกสิทธิบัตรมีอยู่ ๒ วิธีด้วยกัน คือ วิธีง่ายกับวิธียาก วิธีง่ายนั้นก็คือว่า ใครก็ตามที่ขอสิทธิบัตรนั้นก็ไปออกกับทางกระทรวง กระทรวงมีแบบฟอร์มไว้แล้ว ให้กรอกแบบฟอร์ม ก็สามารถขอสิทธิบัตรได้ทันที นี่เป็นอย่างง่ายไม่ต้องทำอะไรเลย ก็อย่างยากนั้นคือเมื่อใครก็ตามขอสิทธิบัตรจะต้องมีผู้เชี่ยวชาญในการตรวจว่าสิ่งที่ขอไปเข้ากับของใครหรือเปล่า มีประสิทธิภาพมีคุณภาพหรือไม่ หรือเปล่า ซึ่งของไทยผู้เชี่ยวชาญเป็นอันมาก ซึ่งตรงนั้นแหละคะฉันอยากจะถามเรียนถามท่านรัฐมนตรีว่า ในระหว่าง ๒ ประการคือความง่ายกับความยากนั้น ท่านจะเลือกหนทางปฏิบัติในทางใด ขอคุณคะ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : มีท่านผู้ใดคิดใจจะอภิปรายอีกหรือไม่ครับ

นายบรรเจิด ชลวิจารณ์ : ท่านประธานที่เคารพ ท่านสมาชิกผู้เกียรติในการที่รัฐบาลได้เสนอร่างพระราชบัญญัติสิทธิบัตรให้แก่ประชาชน ความจริงในเรื่องของการให้สิทธิบัตรนั้นเป็นมี ๒ คน อย่างที่ท่านสมาชิกผู้หนึ่งได้กล่าวไปแล้ว ความคืบหน้าก็อยู่มากในการที่จะให้ผู้ที่ประดิษฐ์ได้รับการส่งเสริมให้กำลังใจ และในการที่จะทำการประดิษฐ์ แต่ว่าในเรื่องของการประดิษฐ์นั้นในประเทศไทยเรากระแสมคิดว่า การประดิษฐ์การอุตสาหกรรมต่าง ๆ ในประเทศถ้าเราให้สิทธิบัตรไปแล้วก็อาจจะเป็นประโยชน์แก่ผู้ประดิษฐ์ชาวต่างประเทศเสียมากกว่า เพราะว่าชาวต่างประเทศนั้นอาจจะมาจดทะเบียนรับหนังสือสำคัญคุ้มครองการประดิษฐ์ภายในประเทศ แทนที่จะเป็นผลกลับจะเป็นการกีดกัน

LIART

ไม่ให้คนไทยก่อตั้งอุตสาหกรรมใหม่หรือใช้เทคนิคใหม่ในการผลิตสินค้า นอกจากนั้นการ
 ประกันสินค้าใด ๆ ขึ้นมาจะก่อให้เกิดการผูกขาดก็อาจจะเป็นการเอาเปรียบผู้บริโภค
 บริโภค แต่ว่าในร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้มาตรา ๕ นั้น ได้มีการห้ามไว้ในการ
 ประกันสิ่งที่จะขอรับสิทธิบัตรไม่ได้ ปรากฏว่าเมื่อกระผมได้ทราบข้อนี้แล้วก็พอใจ
 เพราะสิ่งอื่น ๆ นั้นเป็นความจำเป็น เช่น อาหาร เครื่องดื่ม หรือยา หรือสิ่งผสม
 ของยา หรือสิ่งซึ่งคัดลอกความลับเรียบร้อย ศีลธรรมอันดี อณามัยหรือสวัสดิภาพของ
 ประชาชน และที่อยากจะให้มีการกำหนดได้อีกโดยพระราชกฤษฎีกานั้นกระผมก็เห็นว่า
 จะต้องระวังให้มากในการที่จะให้สิทธิบัตร เพราะว่าชาวต่างประเทศเป็นผู้ที่มีความ
 รวยร่ำเง่งงวาวเราขอสิทธิบัตรเสียมากกว่า การอุตสาหกรรมของเราในขณะนี้ก็
 ยังต้องอาศัยการลอกและเลียนแบบการประดิษฐ์จากต่างประเทศอยู่ ถ้าหากว่าเรา
 ไปเปิดโอกาสอย่างนี้ ชาวต่างประเทศคงจะต้องเข้ามาขอสิทธิบัตร และคนไทยจะ
 หมดโอกาสประกอบอุตสาหกรรมที่จะเป็นประโยชน์แก่คนไทย

อีกประการหนึ่งกระผมเห็นว่าอุตสาหกรรมในประเทศเวลานี้สิ่งประดิษฐ์
 หลายสิ่งหลายอย่างได้มีขึ้นแล้ว จริงอยู่แม้จะเป็นการลอกและเลียนแบบจากต่างประเทศ
 มา เราได้ดำเนินการอยู่แล้ว กระผมยังไม่ทราบว่ามีรัฐบาลใดที่ริเริ่ม
 หรือเปล่า ได้ให้โอกาสหรือเปล่า ถ้าหากว่าได้มีการขอสิทธิบัตรขึ้นแล้ว อุตสาหกรรม
 ที่ดำเนินการอยู่ในขณะนั้นบางอย่าง เมื่อผู้มาขอสิทธิบัตรนี้อาจจะมีคดีหรือมาทำให้
 ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมที่ปฏิบัติอยู่ในขณะนั้นจะดำเนินการต่อไปหรือไม่ เพราะว่า
 ยังมีอุตสาหกรรมหลายอย่างที่ประดิษฐ์อยู่ในขณะนี้ และอาจจะมีชาวต่างประเทศได้
 เข้ามาขอสิทธิบัตร ถ้าเป็นอย่างนั้นแล้ว การดำเนินงานที่ทำอยู่นั้นกระผมยังไม่ค่อย
 เข้าใจในเรื่องของกฎหมายฉบับนี้ว่าจะให้ความคุ้มครองถึงหรือเปล่า สำหรับ
 อุตสาหกรรมที่ดำเนินการอยู่แล้วที่ลอกและเลียนแบบการประดิษฐ์จากต่างประเทศ
 อยู่ในขณะนี้จะได้รับการคุ้มครองต่อไปหรือเปล่า ขอขอบคุณ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านรัฐมนตรีฯ เจริญพร

LIART

นายนาถ พูนวิทย์ (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์) : ทหาประธานที่เคารพ รัฐบาลขอขอบพระคุณท่านสมาชิกทุกท่านที่ให้ความสนใจ ในกฎหมายฉบับนี้ กระผมขอกราบเรียนท่านสมาชิกท่านหนึ่งที่ท่านเป็นห่วงว่าการผลิตอาชญาวิทยาประเภทนี้จะมีระบบควบคุมไว้ไม่ว่า ๔ คือ หมายความว่าถึงจะให้มีการล็อกกันได้สำหรับในมาตรา ๔ นี้ ถ้าหากว่าท่านสมาชิกเมื่อเกียรติจะดูให้ทีแล้วจะเห็นว่านอกจากอาหาร เครื่องดื่ม ยา และสิ่งผสมของยา สิ่งซึ่งคือความสงบเรียบร้อย ศีลธรรมอันดี อนามัยหรือสวัสดิภาพของประชาชนแล้ว ยังมีอีกอันหนึ่งคือสิ่งที่จะกำหนดได้โดยพระราชกฤษฎีกา เพราะเหตุนี้ถ้าหากว่าต่อไปเมื่อรัฐบาลเห็นว่าสิ่งใดควรจะให้ได้รับการยกเว้นคือขอรับสิทธิบัตรไม่ได้ ก็อาจจะออกเป็นพระราชกฤษฎีกาได้ เพราะฉะนั้นจึงไม่จำเป็นจะต้องบัญญัติไว้โดยชัดแจ้งในร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ในสิ่งที่จะต้องบัญญัติไว้โดยชัดแจ้งนั้นจะต้องเป็นเรื่องที่แน่ใจจริง ๆ

สำหรับท่านสมาชิกที่เป็นห่วงว่าในบางประเทศเขาไม่มีกฎหมายกัน ในเรื่องนี้ กระผมขอกราบเรียนว่า ในประเทศต่าง ๆ กวาร์ของประเทศนั้นจะมีก็เพียง ๒ - ๓ ประเทศซึ่งท่านสมาชิกได้อภิปรายและได้ชี้แจงไปแล้ว เท่านั้นเองที่ไม่มีกฎหมายสิทธิบัตรซึ่งรวมทั้งประเทศไทยด้วย ประเทศอื่น ๆ นั้น มีกฎหมายสิทธิบัตรกันแทบทั้งนั้นแม้แต่ไต้หวัน สาธารณรัฐประชาชนจีน หรือฟิลิปปินส์ ฮองกง ญี่ปุ่น หรืออินเียซึ่งมีข่าวว่าเป็นนักลอกแบบซึ่งจะจริงหรือไม่จริงกระผมไม่ทราบ เขาก็มีกฎหมายสิทธิบัตรด้วยกันทั้งนั้น คงเหลือแต่ประเทศไทยเท่านั้น ทางรัฐบาลได้เคยทราบมาว่าอีกประเทศหนึ่งที่ยังไม่มีกฎหมายสิทธิบัตรคืออินโดนีเซีย แต่ขณะนี้เขากำลังเร่งรีบร่างกฎหมายอยู่ เพราะฉะนั้นจะเห็นได้ว่าทุกประเทศหรือเกือบทุกประเทศได้มีกฎหมายในเรื่องนี้แล้ว

ท่านที่เป็นห่วงว่าในการจดทะเบียนสิทธิบัตรนั้นอาจจะกระทำผิดสะดวกหรือไม่สะดวกนั้น เราได้มีการกำหนดวิธีการในเรื่องการขออนุญาตและการอนุญาตไว้แล้ว คือว่าในการขออนุญาตนั้นจะต้องแสดงรายการอย่างไร และก่อนที่จะอนุญาตนั้น

LIART

จะต้องมีการประกาศโฆษณาเป็นขั้นตอน คือให้มีวิธีการอยู่แล้ว สำหรับเจ้าหน้าที่จะ
 รับผิดชอบในเรื่องนี้ ทางกระทรวงพาณิชย์ได้เตรียมการไว้หลายปีมาแล้ว โดยได้
 ส่งเจ้าหน้าที่ไปศึกษาหาความชำนาญในต่างประเทศซึ่งเวลานั้นเราจะมีเหลือส่งออกไป
 กว่าเขามาก แต่เมื่อกฎหมายออกไปแล้วเราก็คงจะต้องส่งเจ้าหน้าที่ไปศึกษา
 หาความชำนาญเพิ่มขึ้นคงจะต้องมีการเตรียมการกันให้ดียิ่งขึ้นกว่าที่เป็นอยู่แล้ว เพราะว่า
 เพราะเวลาที่เวลานั้นเราเตรียมกันไว้อย่างเต็มที่ แต่แล้วกฎหมายในสมัยนั้นไม่ได้
 ออกมา เจ้าหน้าที่ต่าง ๆ เหล่านั้นก็เลยได้รอมหรือลงไม่บ้าง แต่ก็จะไม่ทำให้เกิด
 ความเสียหายในการรับผิดชอบในระยะนี้ เพราะในระยะเริ่มแรกนั้นคงจะไม่มี
 ผู้จดทะเบียนกันมากนัก กระผมขอกราบเรียนด้วยว่า ในการจดทะเบียนสิทธิบัตรนั้น
 ผู้ที่ใคร่รับการคุ้มครองจากการจดทะเบียนนั้นจำกัดเพียง ๑๕ ปีเท่านั้น เมื่อพ้น
 ๑๕ ปีไปแล้วก็อาจจะมีการลอกหรือว่าเลียนแบบกันก็ได้ไม่มีใครห้าม และผู้ที่ไม่ยอม
 จดทะเบียนอย่างในประเทศต่าง ๆ ที่ไม่ได้อาจจดทะเบียนนั้น ถ้าหากว่ามีการลอก
 แบบกันก็กระทำได้อย่างเต็มไม่มีอะไรห้าม ต่อเมื่อเขามาจดทะเบียนในประเทศไทย
 แล้วจึงจะกระทำไม่ได้ แต่เมื่อเขามาจดทะเบียนในประเทศไทยแล้ว เขาก็จะต้องมา
 ดำเนินการผลิตสินค้าเหล่านั้นตามที่จดทะเบียนเอาไว้ มิฉะนั้นแล้วก็จะไม่ได้รับความ
 คุ้มครอง ดังร่างที่ได้อัญญัติไว้ในมาตรา ๓๔ กล่าวคือ "เมื่อพ้นกำหนดสามปี
 นับแต่วันออกสิทธิบัตร บุคคลใดจะขอใช้สิทธิตามสิทธิบัตรที่ออกไปให้แล้วก็อาจกระทำ
 ได้ในเมื่อไม่มีการผลิตหรือไม่มีการใช้กรรมวิธีตามสิทธิบัตรนั้นในราชอาณาจักร" ทั้งนี้
 ก็หมายความว่าถ้าจะมาจดทะเบียนกันหาคนอื่นเขาไว้ไม่ได้ เมื่อจดทะเบียนแล้วก็ต้อง
 ดำเนินการผลิตสินค้านั้น ๆ และในการที่ต่างประเทศได้มาจดทะเบียนและดำเนินการ
 ผลิตในประเทศไทย นอกจากจะเป็นการส่งเสริมการลงทุนอย่างหนึ่งแล้ว ก็ยังจะเป็น
 โอกาสให้คนไทยของเราได้รับทราบเทคโนโลยีใหม่ ๆ จากผู้ที่ไปทำการผลิตสิ่งนั้น
 มาแล้ว กระผมอยากจะกราบเรียนว่าหลายประเทศที่ได้จดทะเบียนสิทธิบัตรไว้แล้ว
 แล้วว่าคนในประเทศนั้นได้มาจดทะเบียนน้อยกว่าชาวต่างประเทศ ดังเช่นตัวเลขที่ได้

รวบรวมมาในปี ๒๕๑๕ ปรากฏว่าประเทศฝรั่งเศสเอง มีคนในประทศมาจาก
 ทะเบียนเพียง ๑๑,๐๐๐ รายเท่านั้น แต่ว่ามีชาวต่างประเทศมาจากทะเบียน ถึง
 ๒๔,๐๐๐ ราย ในประเทศเนเธอร์แลนด์มีคนมาจากทะเบียนเพียง ๑,๐๐๐ กว่าราย
 สำหรับคนในประเทศ แต่ว่ามีชาวต่างประเทศมาจากทะเบียนถึง ๑๒,๐๐๐ ราย ข้างนี้
 เป็นต้น นี้แสดงให้เห็นว่าเราต้องการที่จะชักจูงชาวต่างประเทศมาจากทะเบียน ใน
 ประเทศเพื่อที่จะให้มีการลงทุนในประเทศมากขึ้น และเพื่อที่จะได้ให้คนในประเทศ
 สามารถทราบกรรมวิธีหรือเทคโนโลยีใหม่ ๆ จากผู้มาจากทะเบียนเหล่านั้น ข้างนี้
 ก็กระทรวงการพาณิชย์หรือเทคโนโลยีใหม่ ๆ จากผู้มาจากทะเบียนเหล่านั้น ข้างนี้
 เรื่องใดในกฎหมายนี้ ซึ่งรัฐบาลเองก็ไม่ควรจะคิดว่าที่ใครวางมาแล้วมันมีความสมบูรณ์
 ร้อยเปอร์เซ็นต์ ถ้าท่านเห็นว่าควรจะให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมประการใด รัฐบาลเอง
 ก็ยินดีที่จะรับฟัง ขอขอบคุณครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เมื่อไม่มีท่านผู้ใดอภิปรายหรือ
 ข้องใจ ผมจะขอมติจากที่ประชุมว่า ท่านผู้ใดเห็นสมควรรับหลักการร่าง
 พระราชบัญญัติฉบับนี้ โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๑๓๕ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านผู้ใดไม่เห็นด้วย โปรดยกมือขึ้น
 (ไม่มีสมาชิกยกมือ)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ไม่มี เป็นอันว่าที่ประชุมลงมติรับ
 หลักการร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ คณะกรรมาธิการครบรัฐบาล

นายนาม พูนวัตถุ (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์) : รัฐบาลขอ
 เสนอคณะกรรมาธิการวิสามัญ ๑๕ ท่าน เป็นกรรมาธิการฝ่ายรัฐบาล ๗ ท่าน ฝ่าย
 สภา ๘ ท่าน

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : รัฐบาลเสนอคณะกรรมาธิการวิสามัญ
 ๑๕ ท่าน ฝ่ายรัฐบาลเสนอ ๗ ท่าน สภาเลือก ๘ ท่าน มีท่านผู้ใดขัดข้องหรือไม่ครับ

(ไม่มีสมาชิกชั่ง)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ถ้าไม่มีท่านผู้ใดชั่งของ รัฐบาล
เสนอชั่งมาก่อน

นายนาม พูนาคฤ (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์) : ฝ่ายรัฐบาล
ขอเสนอ ๑. นายประยูร เดลิ่งศรี ๒. นายพจน์ ปุณปาณ ๓. นายมานะ
พิทยาภรณ์ ๔. นายรองพล เจริญพันธุ์ ๕. นายอศล วิเชียรเจริญ ๖. นายฉม
จันทร์สมบูรณ์ ๗. คุณหญิงนันทกา สุประภาตะนันท์ ขอคุณครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ต่อไปฝ่ายสมาชิกเป็นผู้เสนอ ขอเชิญ
คุณสุชาติครับ

นายสุชาติ เกษะเสน : กระผม นายสุชาติ เกษะเสน ขอเสนอ
คุณวิมล เจริญเจริญ ขอผู้รับรองด้วยครับ

(มีสมาชิกยกมือรับรอง)

นายธรรมบุญ ลักพลี : ท่านประธานครับ กระผม ธรรมบุญ ลักพลี
กระผมขอเสนอคุณสุดี มหาสันทนะ ขอความกรุณาผู้รับรองด้วยครับ

(มีสมาชิกยกมือรับรอง)

นายสง่า วงศ์บางซวก : ท่านประธานที่เคารพ กระผม นายสง่า
วงศ์บางซวก ขอเสนอร้อยตำรวจโท ช่าง มนูญธรรม ขอผู้รับรองด้วยครับ

(มีสมาชิกยกมือรับรอง)

พลอากาศเอก บัญธา เมฆวิชัย : ท่านประธานที่เคารพ กระผม
ขอเสนอคุณสมเจกน วัฒนสินธุ์ ขอผู้รับรองด้วยครับ

(มีสมาชิกยกมือรับรอง)

นายสุชาติ หอวัฒนกุล : ท่านประธานที่เคารพ กระผม สุชาติ
หอวัฒนกุล ขอเสนอพลโท ป่วน นิลศิริ ขอผู้รับรองด้วยครับ

(มีสมาชิกยกมือรับรอง)

ร้อยตำรวจโท ชาญ มนุชรรม : ท่านประธานที่เคารพ กระผม
ขอเสนอनावอากาศโท ทินกร พันธุ์กระวี ขอผู้รับรองด้วยครับ
(มีสมาชิกรายชื่อรับรอง)

นายसानนท์ สายสว่าง : ท่านประธานที่เคารพ กระผมขอเสนอ
คุณสง่า สรรพศรี ผู้ใดเห็นด้วยโปรดรับรองด้วย
(มีสมาชิกรายชื่อรับรอง)

นายถวิล ฆมนันทน์ : ท่านประธานที่เคารพ ขอเสนอคุณพงศ์ศักดิ์
วรสุทโรสถ ขอผู้รับรองด้วย
(มีสมาชิกรายชื่อรับรอง)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ครบ ๔ ท่านแล้ว จงมีท่านผู้ใด
เสนออีกหรือไม่ครับ
(ไม่มีสมาชิกเสนอ)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ไม่มี ก็ถือว่าที่ประชุมเห็นชอบด้วย
กับผู้ถูกเสนอขอ ๔ ท่าน เจริญเสนาธิการรัฐสภาอ่านรายชื่อคณะกรรมการวิสามัญ
ทั้งหมดออกครั้งหนึ่ง

พันเอก สงวน คำวงษา (เสนาธิการรัฐสภา) : รายชื่อ
คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. จำนวน
๑๕ คน คือ ๑. นายประยูร เดลิ่งศรี ๒. นายพจน์ ปุณฺณาคม ๓. นายมานะ
พิทยาภรณ์ ๔. นายรองพล เจริญพันธุ์ ๕. นายอภุช วิเชียรเจริญ ๖. นายฉม
จินทรสมบูรณ์ ๗. คุณหญิงนันทกา สุประภาตะนันท์ ๘. นางวิมล เจริญ
๙. นายสุดี มหาสันตะ ๑๐. ร้อยตำรวจโท ชาญ มนุชรรม ๑๑. นายสมเจตน์
วัฒนสินธุ์ ๑๒. พลโท ป่วน นิลศิริ ๑๓. นาวาอากาศโท ทินกร พันธุ์กระวี
๑๔. นายสง่า สรรพศรี ๑๕. นายพงศ์ศักดิ์ วรสุทโรสถ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : กำหนดการแปดข้อติดครับ

๓๓๕

นายนาม พูนวัตถุ (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์) : รัฐบาล
ขอแปรญัตติกายใน ๑๕ วันครบ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : รัฐบาลขอเสนอการแปรญัตติกายใน
๑๕ วัน มีท่านผู้ใดขัดข้องบ้างครับ

(ไม่มีสมาชิกขัดข้อง)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ไม่มีท่านผู้ใดขัดข้องก็ให้เป็นไปตาม
ข้อเสนอของรัฐบาล

ระเบียบวาระที่ ๕ เรื่องที่เสนอใหม่ พิจารณาร่างพระราชบัญญัติ
การเนรเทศ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอ)

วันที่ ๓๔/๒๕๖๑ วันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๑
สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา

ที่ สร. ๐๒๐๓/๑๑๑๑๕

สำนักนายกรัฐมนตรี

๑๓ มิถุนายน ๒๕๖๑

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติการเนรเทศ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวข้างตน

ด้วยคณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาลงมติให้ เสนอร่างพระราชบัญญัติ
การเนรเทศ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
จึงขอเสนอร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว พร้อมด้วยบันทึกหลักการ
และเหตุผล มาเพื่อขอได้โปรดนำ เสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติประชุมปรึกษาต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

สมภพ ไทกระจุกิตย

(นายสมภพ ไทกระจุกิตย)

รองนายกรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน

นายกรัฐมนตรี

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติการเนรเทศ (ฉบับที่ ..)

พ.ศ.

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการเนรเทศให้รัฐมนตรีมีอำนาจ สั่ง ย้อนคืนให้ส่งผู้ถูกส่งเนรเทศในระหว่างที่ถูกควบคุม เพื่อรอกการเนรเทศไปประกอบ อาชีพ ณ ที่แห่งใด แทนการควบคุมเพื่อรอกการเนรเทศตามที่เห็นสมควรได้ และ ปรับปรุงบทกำหนดโทษให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

เหตุผล

เนื่องด้วยพระราชบัญญัติการเนรเทศ พ.ศ. ๒๕๕๕ และพระราชบัญญัติ การเนรเทศ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันมีเหตุ ขัดข้องในทางปฏิบัติบางประการ เนื่องจากจำนวนผู้ถูกส่งเนรเทศมีเพิ่มมากขึ้นและ บางกรณีไม่สามารถจะส่งตัวผู้ถูกส่งเนรเทศออกไปนอกราชอาณาจักรได้ สมควรให้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจใช้ดุลพินิจในการสั่งย้อนคืนให้ส่งผู้ถูก ส่ง เนรเทศในระหว่างที่ถูกคุมขัง เพื่อรอกการเนรเทศไปประกอบอาชีพ ณ ที่แห่งใด แทน การควบคุม เพื่อรอกการเนรเทศตามที่เห็นสมควรได้ และปรับปรุงบทกำหนดโทษให้ เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ในขณะที่ดำเนินการขอรับคำสั่งรัฐมนตรีเพื่อเนรเทศผู้ใด พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่จะจับกุมและควบคุมตัวผู้ใดก่อนก็ได้ ในกรณีเช่นว่านี้ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาชญา ว่าด้วยการจับกุมและควบคุมมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในระหว่างที่ผู้ถูกส่งเนรเทศถูกควบคุมเพื่อรอการเนรเทศเนื่องจากยังไม่สามารถส่งตัวผู้ถูกส่งเนรเทศออกไปนอกราชอาณาจักรได้ หากผู้ถูกส่งเนรเทศนั้นร้องขอ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจส่งมอบตัวให้ส่งไปประกอบอาชีพ ณ ที่แห่งใด แทนการควบคุมเพื่อรอการเนรเทศตามที่เห็นสมควรได้ ทั้งนี้ โดยให้ผู้ถูกส่งเนรเทศนั้นมีประกัน หรือทั้งประกันและหลักประกันหรือทำทัณฑ์บนไว้ และให้บุคคลดังกล่าวมารายงานตน ณ สถานที่และตามระยะเวลาที่รัฐมนตรีกำหนด แต่ระยะเวลาที่กำหนดให้รายงานตน ต้องไม่ห่างกันเกินหกเดือนต่อครั้ง"

มาตรา ๘ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสองของมาตรา ๘ จัตวา แห่งพระราชบัญญัติการเนรเทศ พ.ศ. ๒๔๘๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการเนรเทศ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๓

"ผู้ใดให้ข้อมูลที่หลบหนีจากการควบคุมตามมาตรา ๖ เข้าพำนัก ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้นั้นกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนไม่รู้โดยได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรแล้ว"

มาตรา ๘ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๐ ทวิแห่งพระราชบัญญัติการเนรเทศ พ.ศ. ๒๔๘๘

"มาตรา ๑๐ ทวิ ผู้ใดได้รับการขออนุญาตตามคำสั่งของรัฐมนตรี ที่ให้ส่งไปประกอบอาชีพ ณ ที่แห่งใดแทนการควบคุมเพื่อรอการเนรเทศตามมาตรา ๖

วรรคสาม แล้ว ไม่ไปหรือไม่อยู่ประกอบอาชีพ ณ ที่นั้นตามคำสั่ง มีความผิดของ
ระหว่างไทยจำคุกไม่เกินหนึ่งปี แล้วให้ส่งตัวควบคุมเพื่อรอกการเนรเทศตามคำสั่งเดิม"

.....
.....
นายคำวิ นอเมณี (รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย) ท่าน
ประธานสภาที่เลารพ และท่านสมาชิกผู้เฝ้าเกียรติ รัฐบาลขอเสนอร่างพระราชบัญญัติ
การเนรเทศ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. โดยมีหลักการและเหตุผลดังต่อไปนี้
หลักการ แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการเนรเทศ ให้รัฐมนตรีมี
อำนาจที่จะส่งมอบคนนั้นให้ส่งผู้ถูกเนรเทศในระหว่างที่ถูกควบคุมตัวเพื่อรอกการเนรเทศ
ให้ไปประกอบอาชีพ ณ ที่ใดที่หนึ่ง แทนการควบคุมเพื่อรอกการเนรเทศตามที่เห็น
สมควรได้ และปรับปรุงบทกำหนดโทษให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

เหตุผล เนื่องด้วยพระราชบัญญัติการเนรเทศ พ.ศ. ๒๕๔๕ และ
พระราชบัญญัติการเนรเทศ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้อยู่
ในปัจจุบันมีเหตุขัดข้องในทางปฏิบัติบางประการ เนื่องจากจำนวนผู้ถูกส่งเนรเทศมี
เพิ่มมากขึ้นและในบางกรณีไม่สามารถจะส่งตัวผู้ถูกส่งเนรเทศออกไปนอกราชอาณาจักร
ได้ สมควรให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย มีอำนาจใช้ดุลพินิจในการที่จะส่ง
มอบคนนั้นให้ส่งผู้ถูกส่งเนรเทศในระหว่างที่ถูกคุมขัง เพื่อรอกการเนรเทศให้ไปประกอบ
อาชีพ ณ ที่แห่งใด แทนการควบคุมเพื่อรอกการเนรเทศตามที่เห็นสมควรได้ และ
ปรับปรุงบทกำหนดโทษให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : มีทนายใดต้องการอภิปรายหรือ
ซักถามอะไรหรือไม่ เชิญคุณนิติพัฒน์ ครบ

นายนิพนธ์ ชาติจันทร์ : ท่านประธานสภาที่เคารพ คือความจริง
 กระผมก็เห็นด้วยในเรื่องการที่จะขอเนติให้ถูกส่งเนรเทศนั้นไปประกบอาชีพ ณ ที่
 โศกหนึ่งใด แต่ถาเราเปิดโอกาสให้โดยใจกว้างอย่างนี้แล้ว กระผมเกรงว่าจะมี
 การลักลอบเข้าเมืองโดยวิธีผิดกฎหมายมากยิ่งขึ้นกว่าที่เป็นอยู่เดี๋ยวนี้ครับ เพราะ
 ว่าเท่าที่กระผมทราบ ขณะนี้ผมอยู่ที่เมืองฉีกกฎหมาย แล้วก็ทางกรมตำรวจได้
 เสนอให้เนรเทศ และคิดว่าปรากฏว่าเราไม่มีที่คุมขังเพียงพอ ก็โดยขอเนติส่งไป
 ประกบอาชีพ ณ จังหวัดใดจังหวัดหนึ่งตามที่เขาร้องขอหรือที่ทางราชการเห็นว่า
 เหมาะสม แต่กระผมว่าเท่าที่แล้ว ๆ มาแล้วเราทำโดยอนุโลมไม่ได้กฎหมายรับรอง
 แต่ไม่มีกฎหมายรับรองเช่นนี้ กระผมเห็นว่าอาจจะเป็นการส่งเสริมให้คนลักลอบ
 เข้าเมืองมากขึ้น โดยเฉพาะชาวจีน โดยสมคบกับเจ้าหน้าที่ของรัฐเห็นเป็นใจเพื่อ
 ประโยชน์ส่วนตัวช่วยเหลือให้พวกนี้เข้ามาในเมืองมากขึ้น จะเป็นปัญหาในทาง
 ปกครองต่อไป นอกจากทางปกครองแล้วจะเป็นปัญหาในทางความมั่นคงอีกด้วย
 เพราะฉะนั้นกระผมใครจะขอเรียนถามรัฐบาลว่าคิดถึงเรื่องนี้อย่างไรหรือเปล่าครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : มีท่านผู้ใดจะอภิปรายอีกหรือไม่

ครับ

(ไม่มีสมาชิกอภิปราย)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ไม่มี ขอเชิญรัฐบาลชี้แจงครับ

นายคำวิ น้อยมณี (รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย) :

ท่านประธานที่เคารพ และท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ ปัญหาที่ขงใจของท่านสมาชิก
 ผู้มีเกียรติท่านหนึ่งกระผมอยากเรียนชี้แจงอย่างนี้ครับ ปัญหาเรื่องการลักลอบ
 เข้าเมืองนั้นอยู่ในพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง ซึ่งเราได้มีการแก้ไขปรับปรุง
 อยู่ส่วนหนึ่ง ส่วนตามร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นคนที่อาจจะแบ่ง ๒ กรณี คือ
 กรณีที่เข้ามาโดยไม่ถูกต้องอยู่ในชายที่จะจับกุมแล้วก็เนรเทศออกไป และอีก
 กรณีหนึ่งคือใช้สำหรับคนที่ถูกคำสั่งเนรเทศอยู่แล้ว โดยเป็นคนต่างดาวเข้ามาเมือง
 มาแล้ว แต่ไปทำความผิดอย่างอื่นซึ่งสมควรที่ใครรับโทษคือส่งให้เนรเทศไป

แต่ที่จำเป็นต้องเรียนชี้แจงไว้ว่าเป็นปัญหาในทางปฏิบัติ คือว่าการส่งออกนั้นบางทีก็ส่งไม่ได้ ประเทศที่เขาจะรับคนต่างชาตินั้นไปก็มีเหตุขัดข้องในทางการ เมืองบางกฎหมายระหว่างประเทศบาง จึงเป็นการระการเคียงของรัฐบาลอย่างยิ่งในการที่จะส่งคนแล้วแต่จ่ายเบี้ยเลี้ยงหรืออะไรต่าง ๆ นี้ และนอกจากนั้น ท่านสมาชิกก็เห็นตรงกันละครับ คือปัญหาในการที่จะจัดที่ควบคุมคนขังนั้น ทางรัฐบาลหรือทางเราก็ได้รับการท้วงติงหรือคำทักเตือนเหมือนกันว่าไม่สามารถที่จะจัดสวัสดิการหรืออะไรต่าง ๆ ให้เขาได้ทั่วถึงกัน จึงจำเป็นที่จะต้องผ่อนคลายเป็นพิเศษหรือการเนรเทศที่จะส่งออกนอกราชอาณาจักรและอีกของขงนี้ไปประกอบอาชีพ แต่การประกอบอาชีพนั้นเนื่องจากเรามีพระราชบัญญัติออกไปอนุญาตหรืออนุญาตว่า ในคนต่างชาตประกอบอาชีพได้บางอย่างนั้น ตามที่เราได้มานร่างพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างชาตไปเมื่อเร็ว ๆ นี้ จะเห็นได้ว่าเราได้ร่างฉบับนั้นเหมือนกันว่าคนต่างชาตที่ได้รับคำสั่งเนรเทศนั้นให้ไปประกอบอาชีพอะไรก็ได้ ตามที่กฎหมายเนรเทศนั้นได้กำหนด เพราะฉะนั้นก็จะเห็นได้ว่าการควบคุมนั้นเราไม่ได้ควบคุม โดยกฎหมายฉบับใดฉบับหนึ่ง แต่เอาหลาย ๆ ฉบับ ที่นี้กล่าวว่าการไม่แก้มาตรา ๒ กับมาตรา ๕ นี้แล้วก็ยังเป็นปัญหาในทางปฏิบัติ จึงมีทางเดียวที่เราจะต้องควบคุมตัวไว้เพื่อส่งออก ไม่มีทางที่จะผ่อนคลายเป็นเขาไปประกอบอาชีพอย่างอื่นได้ จึงจำเป็นที่จะต้องขยายอำนาจรัฐมนตรีตามความในร่างพระราชบัญญัติการเนรเทศนี้ให้ไปประกอบอาชีพอย่างอื่นได้ตามที่เสนอมาครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : มีท่านผู้ใดสงสัยอะไรอีกหรือไม่ครับ (ไม่มีสมาชิกสงสัย)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เมื่อไม่มีท่านผู้ใดทักท้วงสงสัย ผมจะขมติจากที่ประชุมว่าเห็นสมควรรับหลักการร่างพระราชบัญญัติการเนรเทศ(ฉบับที่...) พ.ศ. หรือไม่ ท่านผู้ใดเห็นสมควรรับหลักการ โปรดยกมือขึ้น (มีสมาชิกยกมือ ๑๕๔ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านผู้ใดไม่เห็นด้วย โปรดยกมือขึ้น
(ไม่มีสมาชิกยกมือ)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ไม่มี เป็นอันว่าที่ประชุมลงมติรับ
หลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ กรรมาธิการครับ

นายคำรณ น้อยมณี (รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย) : รัฐบาล

ขอเสนอคณะกรรมการสามัญชุกการปกครองพิจารณา กำหนดการแปรญัตติตาม
ข้อบังคับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : รัฐบาลเสนอคณะกรรมการสามัญชุกการปกครองพิจารณา กำหนดการแปรญัตติตามข้อบังคับ มีท่านผู้ใดคัดค้านหรือไม่ครับ

(ไม่มีสมาชิกคัดค้าน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ไม่มี ก็ให้เป็นไปตามที่รัฐบาลเสนอ
ก่อนนี้ประชุม ผมขอเรียนทำความเข้าใจเสียหน่อยหนึ่งครับ ตามที่
เราพิจารณาตกลงกันแล้วเราออกไปในวันพฤหัสบดี เวลา ๘.๓๐ นาฬิกา เราจะมี
การประชุมพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญโดยเฉพาะ ส่วนในคอนบายแต่ละวันพฤหัสบดีจะมี
การประชุมหรือไม่ แล้วมติของที่ประชุมเป็นคราว ๆ ส่วนในวันศุกร์ก็จะเป็นการ
ประชุมพิจารณาร่างกฎหมายธรรมดาและเรื่องอื่น ๆ ของสภา คงจะไม่ผู้ใดคัดค้าน
เท่าที่ทำความเข้าใจตามนี้

วันนี้ผมกระเบียดวาระประชุมแล้ว ผมขอขอบพระคุณทุกท่านที่มาประชุม
ขอปีประชุมครับ

เลิกประชุมเวลา ๑๒.๑๐ นาฬิกา

แจกจ่ายงานการประชุม

สรรพศิริ อรรถวิวัฒน์
 กรรณา พิมพ์สุวรรณ
 สมศรี ใจอ่อนน้อม
 เปรมจิต บุญหล่อ
 พิธีนี้ คล้ายสุวรรณ
 รัตน์ ธานีโชติ
 พรหมบุษผา วิไลวงษ์
 เรณู อรรถภูมิ
 สมฤทธิ กงเลิศ
 ชลลลัทธินันท์ ชรรณผล

ภูษงค์ เอกบุตร
 สมชาย ท้าวอุดม
 อภิรัตน์ พงษ์นาค
 อุทุมพร แก้วสถิตย์
 สายสุนีย์ พันธนะ
 กัญญา สวรรุณศิริ
 อูษา ตั้งกิจวรชัย
 กรองกาญจน์ เม้าจินดา
 กาญจนมาลัทธินันท์ อู่แก้ว
 กรรณิการ์ สิงหะผดลิน

คณะกรรมการตรวจรายงานการประชุม

พลตรี เริงฤทธิ์ รุมาคม
นายสุชาติ เศษเส็น
นางวิมล เข้มเจริญ
นางอนงค์ อิศรภักดี
พ.อ. ชัมพร ศรีนสง
นายสมพงษ์ ศรีสุธี
นายเฉลิมชัย เล็กชม
นายเสนาะ เทียนทอง
พ.ต.อ. สุธรรม วรวิเชียรวงษ์

ตรวจแล้ว วันที่ ๒๕ เดือน สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๐
สภารับรองในคราวประชุม

ครั้งที่ ๔๗ / (.....)
วันที่ ๘ กันยายน ๒๕๖๐

พลอากาศเอก หะริน หงสกุล
ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

